

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

AHMET KABAKLI'NIN ESERLERİNDE SEVGİ İZLEĞİ
VE ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ PROGRAMI İLE
UYGUNLUĞU

Yüksek Lisans Tezi

Remziye YERLİKAYA

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan SİNAN

ELAZIĞ - 2017

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Remziye YERLİKAYA'nın hazırlamış olduğu "Ahmet Kabaklı'nın Eserlerinde Sevgi İzleği ve Ortaokul Türkçe Dersi Programı İle Uygunluğu " başlıklı tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 08.09.2017 tarih ve 48668769/58 sayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından 20.09.2017 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda başarılı sayılmıştır.

Jüri Üyeleri:

1. PROF. DR. ŞENER DEMİREL
2. YRD. DOÇ. DR. NURŞAT BİÇER
3. YRD. DOÇ. DR. AHMET TURAN SİNAN
- 4.
- 5.

İmza

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun
..... tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

PROF. DR. AYŞEGÜL GÖKHAN
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan SİNAN danışmanlığında hazırlamış olduğum “Ahmet Kabaklı'nın Eserlerinde Sevgi İzleği ve Ortaokul Türkçe Dersi Programı ile Uygunluğu” adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi hâlinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

Remziye YERLİKAYA

ÖN SÖZ

Ahmet Kabaklı, 1924'te Harput'ta doğmuş, büyümüş bir yazardır. Eserlerinde Harput'un ve yaşadığı dönemin izleri görülen yazar, edebiyatımıza eserlerinin yanı sıra Türk Edebiyatı Dergisi'ni ve Türk Edebiyatı Vakfı'nı kazandırmıştır. Türk Edebiyatı Dergisi aracılığıyla edebiyatımızda yetenekli ve genç kalemlerin yer edinmesini sağlamıştır. Hayatının sonuna kadar devam ettirdiği köşe yazıları ve eserleriyle bir devre ışık tutmuş, şartlar ne olursa olsun aldığı tehditlere, hakkında açılan davalara rağmen inandıklarını yazmaktan asla vazgeçmemiştir.

Bu çalışmada Ahmet Kabaklı'nın eserlerindeki sevgi izleği aranmış ve ilgili bölümler Türkçe ders kitaplarında yer alabilirliği bakımından incelenmiştir. Toplumsal yaşamın iyileştirilmesi değerler eğitimi ile mümkün olacaktır. Değer eğitiminde önemli ve büyük bir yere sahip olan “sevgi” Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ana izlek olarak yer almaktadır. Bireylere verilmek istenen milli, manevi, ahlaki, sanatsal ve toplumsal kazanımlara sevgi ile ulaşmak mümkündür. Bu bağlamda yazarın eserlerinde sıklıkla rastlanan sevgi izlekli bölümler bu çalışmada alt sevgi izleklerine ayrılmıştır. Çoğunlukla millî değerler bakımından önem taşıyan vatan ve millet sevgisi izleklerinin yanında manevi değerler açısından önem taşıyan Allah, peygamber sevgisi; toplumsal açıdan önem taşıyan aile, insan, hayvan ve memleket sevgisi izlekleri de yazarın incelenen eserlerinde yer almaktadır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; çalışmanın amacı, yöntemi, problem cümlesi gibi başlıklara yer verilmiştir. İkinci bölüm yazarın hayatı, edebî kişiliği ve eserlerinden oluşmaktadır. Üçüncü bölümde yazarın eserleri “sevgi izleği” bakımından incelenmiş ve incelenen eserler sevgi izleğinin alt izlekleri halinde başlıklandırılmıştır. Dördüncü bölümde Ahmet Kabaklı'nın eserlerinde ve Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan sevgi izleği incelenmiştir. Beşinci bölümde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Çalışmam boyunca bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan Sinan'a, kaynak temin etmemde yardımcı olan Türk Edebiyatı Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Merhum Servet Kabaklı'ya, hocam sayın Prof. Dr. Şener Demirel'e, bu süreçte desteğini esirgemeyen arkadaşım ve meslektaşım Hülya Ataş'a, her zaman beni yüreklendiren ve destekleyen annem Kıymet Yerlikaya'ya, dayım Akın Demiralp'e teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Ahmet Kabaklı'nın Eserlerinde Sevgi İzleği ve Ortaokul Türkçe Ders Programı İle Uygunluğu

Remziye YERLİKAYA

Fırat Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı

Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Elazığ, 2017, Sayfa: XI+124

Bu çalışmada nitel desende doküman analizi yöntemi ile Ahmet Kabaklı'nın hayatı, edebî şahsiyeti ve eserleri incelenmiş, incelenen eserlerinde yer alan sevgi izlekli bölümler belirlenmiş, ilgili bölümler alt tema başlıkları altında verilmiştir.

Değerler eğitiminde önemli ve büyük bir yere sahip olan “sevgi” diğer pek çok değerın aksine örtük programda yer almakla kalmayıp Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ana izlek olarak yer almıştır. Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın 6. ve 8. sınıflara ait bölümlerinde görülen sevgi izleği 6. sınıfta dördüncü, 8. sınıfta ise birinci izlek olarak yer almaktadır. Altıncı sınıf Türkçe dersi programında “aile sevgisi, vatan sevgisi, ana dili sevgisi” alt temaları; sekizinci sınıf Türkçe dersi programında “ aile sevgisi, bayrak sevgisi, dil sevgisi, okul sevgisi, Atatürk sevgisi, insan sevgisi” alt izlekleri bulunmaktadır.

Ahmet Kabaklı'nın incelenen eserlerinde yer alan sevgi izlekleri Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan sevgi izleğinin alt izlekleri ile uyumludur. Bu izlekleri barındıran bölümler millî ve manevi değer taşımaktadır. Yazarın hayalini kurduğu Müslüman Türk gençliğinin hayata geçirilmesi için bir kaynak niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Kabaklı, Ahmet Kabaklı'nın eserleri, Sevgi teması, Türkçe eğitimi.

ABSTRACT

Postgraduate Thesis

The Theme of Love in the Works of Ahmet Kabaklı, and its Compatibility to the Curriculum of Secondary School Turkish Lessons.

Remziye YERLIKAYA

Fırat University

Institute of Education Sciences

Department of Turkish Language

Elazığ- 2017 Page: XI+124

The life, the literary personality, and the artefacts of Ahmet Kabaklı were examined by using the document analysis method in with qualitative designs this study. The chapters with love themes in the works examined were determined, and the child theme titles revealed the related chapters.

"Love" is of great importance in values education , and doesn't only remain - unlike many other values- within the hidden curriculum but also plays a part as the main theme of the Curriculum of Secondary School Turkish Lessons. The love theme which can be seen in the chapters of 6th and 8th grades in the Curriculum of Secondary School Turkish Lessons, plays a part as the fourth theme in the 6th grade and as the first theme in the 8th grade. The 6th grade Turkish lesson curriculum contains the child themes " family love, devotion for one's nation, love for the mother tongue", whereas the 8th grade Turkish lesson curriculum contains the child themes " family love, devotion for one's national flag, love for the mother tongue, love for school, love for Atatürk, humanity".

The love themes which play a part of the examined works of Ahmet Kabaklı are compatible with the child themes with the love themes which take part of the Curriculum of Secondary School Turkish Lessons. The chapters which contain these themes have national and moral values.

They have the quality of being a source of adopting the Muslim Turkish Youth which was the dream of the writer.

Key Words: Ahmet Kabaklı, the works of Ahmet Kabaklı, love theme, Turkish lesson education.

İÇİNDEKİLER

KAPAK	I
ONAY	II
BEYANNAME	III
ÖN SÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar LİSTESİ	X
EKLER LİSTESİ	XI
BİRİNCİ BÖLÜM	1
I. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırma Konusu	1
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Problem Cümlesi.....	3
1.3.1. Alt Problemler.....	3
1.4. Araştırmanın Amacı.....	3
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Araştırmanın Yöntemi/Modeli.....	5
İKİNCİ BÖLÜM	6
II. AHMET KABAKLI’NIN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ	6
2.1. Ahmet Kabaklı’nın Hayatı.....	6
2.2. Ahmet Kabaklı’nın Kişiliği ve Dünya Görüşü	11
2.3. Edebî Kişiliği	15
2.4. Eserleri	22
2.4.1. Kitapları	22
2.4.2. Makale ve Köşe Yazıları.....	26
2.4.2.1. Yunus Emre mi Yalan Söylüyor, Gölpınarlı mı?	27
2.4.3. Şiirleri	31
Kadın Sesi	32
Yunus’un Gülleri	33

Fatih Söyler.....	35
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	37
III. AHMET KABAKLI’NIN ESERLERİNDE SEVGİ TEMASI	37
3.1. Vatan/Millet Sevgisi	37
3.1.1. Alperen.....	37
3.1.2. Sanat ve Edebiyatımız	51
3.1.3. Çağlara Hükmedenler	54
3.1.4. Fatih ve İstanbul.....	54
FATİH SÖYLER	54
3.1.5. İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı.....	63
3.2. İnsan Sevgisi	64
3.2.1. Alperen.....	64
3.2.2. Çağlara Hükmedenler	66
3.2.3. Fatih ve İstanbul.....	68
3.2.4. Müslüman Türkiye.....	69
3.2.5. Ejderha Taşı	69
3.3. Aile Sevgisi.....	69
3.3.1. Alperen.....	70
3.4. Peygamber Sevgisi.....	70
3.4.1. Alperen.....	70
3.4.2. Çağlara Hükmedenler	72
3.4.3. İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı.....	73
3.4.4. Müslüman Türkiye.....	74
3.5. Allah Sevgisi.....	74
3.5.1. Alperen.....	74
3.5.2. Sanat ve Edebiyatımız	76
3.5.3. Çağlara Hükmedenler	77
3.5.4. İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı.....	78
3.5.5. Müslüman Türkiye.....	79
3.6. Dil Sevgisi.....	81
3.6.1. Alperen.....	81
3.6.2. Sanat ve Edebiyatımız	82

3.6.3. Çağlara Hükmedenler	82
3.6.4. İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı	83
3.7. Mevlana Sevgisi	84
3.7.1. Çağlara Hükmedenler	84
3.8. Doğa Sevgisi	85
3.8.1. Çağlara Hükmedenler	85
3.9. Anne Sevgisi	85
3.9.1. Ejderha Taşı	85
3.10. Hayvan Sevgisi	87
3.10.1. Ejderha Taşı	87
3.11. Memleket Sevgisi	87
3.11.1. Ejderha Taşı	88
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	89
IV. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA SEVGİ İZLEĞİ VE AHMET KABAKLI'NIN ESERLERİNİN BU BAĞLAMDA DEĞERLENDİRİLMESİ	89
BEŞİNCİ BÖLÜM	101
V. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	101
5.1. Sonuç	101
5.2. İncelenen Eserlerden Ders Kitapları İçin Bir Metin	102
5.3. Öneriler	106
KAYNAKÇA	107
EKLER	109
ÖZGEÇMİŞ	124

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Temalar	91
Tablo 2: Ahmet Kabaklı' nın Eserlerinde Yer Alan Sevgi Alt Temaları.....	97

EKLER LİSTESİ

EK 1: Ahmet Kabaklı'ya Ait Fotoğraflar.....	109
EK 2: Ahmet Kabaklı'nın İncelenen Kitaplarının Kapağı.....	115
EK 3: Turnitin Benzerlik Raporu.....	122

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın amacına, önemine, problem cümlesine, sınırlılıklarına ve araştırmanın yöntemine yer verilmiştir.

1.1. Araştırma Konusu

Ahmet Kabaklı, 45 yıllık yazı hayatında edebiyatımıza önemli eserler bırakmış bir şahsiyettir. Bütün eserlerini yazı hayatı boyunca savunduğu “yaşayan Türkçe” ile yazmıştır. Araştırmanın amacı; "Ahmet Kabaklı'nın eserlerinde Sevgi İzleği ve Ortaokul Türkçe Dersi Programı ile Uygunluğu" olarak tespit edilmiştir.

Eserleri tarama yöntemi ile incelenip, Kabaklı'nın eserlerinde yer verilen sevgi izlekleri belirlenecek, ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan sevgi içerikli ortak metinlerin bu yönleri üzerinde durulacak, incelenen eserler Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan sevgi izlekli bölümlerle uyumu bakımından değerlendirilecektir.

Türkçe dersi müfredatının başında Sevgi ana izleği yer almaktadır. Bu izlek; **insan sevgisi, aile sevgisi, vatan sevgisi, millet sevgisi, dil sevgisi** olarak alt izleklere ayrılmıştır. Çalışmamız müfredatın ilk ana temasıyla doğrudan ilişkili olup Ahmet Kabaklı'nın eserleri tarama yöntemiyle alt izleklere uygun bölümler halinde belirlenecektir. Ana izlekler altında gruplandırılan alt izlekler çalışmamızda başlıklar halinde Ahmet Kabaklı'nın eserlerinde saptanan bölümler belirtilerek verilecektir.

Yazarın eserlerinde dünya görüşünü paylaşmadığı insanlar adına hakkında yazdığı yazılarda ve diğer eserlerinde onun insanları ayırım yapmaksızın aynı sevgi ile kucakladığını göstermektedir. Ahmet Kabaklı bu çalışmanın yapıldığı Fırat Üniversitesinin bulunduğu Elazığ'da, Harput'ta doğup büyümüş ve bu şehrin kültürünü kendisine şiar edinmiş bir öğretmen yetiştiricisi her şeyden önce bir millet terbiyecisidir. Bunu yazdığı metinlerde ve yıllarca görev yaptığı Yüksek Öğretmen Okulunda okuttuğu öğrencileri yazıp söylemişlerdir.

İnsan, aile, vatan, millet, bayrak ve dil sevgisi; yazarın dünya görüşünün temelini oluşturmaktadır ve şüphesiz fikri eserleri ile gençliğe yol gösterme ve sevdirmeye çabasında olan yazar vatan ve millet sevgisine eserlerinde yer veren bir kişilik olarak kendini göstermektedir. Özellikle dil sevgisi, yazarın hayatını adadığı "yaşayan Türkçe mücadelesi" ile eserlerinde, köşe yazılarında vücut bulmuştur. Yazar Türkçe ve onun eğitimi ile ilgili yazıp söylemiş bir kişiliktir.

Türkçe dersi müfredatının ikinci ana izleği olan millî kültür; geleneksel sanatlarımız, Türk büyükleri, Türk müziği, zanaatlar, seyirlik oyunlar, bayramlar, medeniyet alt izlekleri alanında da yazarımızın eserlerinde önemli hususlar dikkati çekmektedir.

Hayatını “Yaşayan Türkçe” mücadelesine adanmış, belli bir fikrin insanı olan Ahmet Kabaklı sevgi dolu bir insandır. Hakkında yazılan yazılar, hayatına tanıklık eden yakın çevresi ve eserlerinde aynı fikri savunmadığı şahsiyetlerden söz ediş şekli onun insan sevgisini kanıtlar niteliktedir. Bu bakımdan bu çalışma ile Ahmet Kabaklı'nın belki de en önde gelen özelliklerinden biri eserleri vasıtasıyla ön plana çıkarılacak Türkçe ders kitaplarında yer verilen sevgi içerikli temalarla ilişkilendirilebilirliği ortaya konulacaktır.

Yazarın; Müslüman Türkiye (1970), Sanat ve Edebiyatımız (1973), Ejderha Taşı (1975), Çağlara hükmedenler (2002), Alperen (2005), İslâmı Kaynaşmış Türk Edebiyatı (2006), Ejderha Taşı(2007), Fatih ve İstanbul(2011), isimli eserleri taranıp ve incelenmiştir. Bu kitaplardaki sevgi izlekli bölümler ele alınarak yorumlanacaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Türk edebiyatı tarihi araştırmacılığının önemli şahsiyetlerinden biri olan Ahmet Kabaklı, insan sevgisiyle dolu bir kişiliktir. İnsan sevgisi; onun edebiyat, vatan, dil, millet, tarih, Türk düşünür ve sanatçılarına olan sevgisinin temelini oluşturmuştur.

Değerler bakımından yozlaşmanın yaşandığı çağımızda tüm değerlerin temelini oluşturan sevgi üzerinde durulması gereken önemli bir husustur. Bilgi toplumu olma yolunda ilerlerken göz ardı edilen moral değerler ve dolayısıyla sevgi unsurunun eksikliği toplumsal sorunların sebebini oluşturmaktadır. Bu sorunların çözümünde hoşgörü ve sevgi ile donanımlı bireylerin yetiştirilmesi önemlidir. Eğitim, toplumun

değerler sistemini bireylere iletmede önemli rol oynamaktadır. Değerlerin gelecek kuşaklara aktarımı eğitim ile gerçekleşir. Bu süreçte Türkçe dersi önemli bir yer tutmaktadır. Türkçe dersi müfredatında yer alan başlıklar doğrudan ya da dolaylı olarak sevgi izleği ile ilgilidir.

Ahmet Kabaklı beslediği sevgiyi fikri eserlerinde hayatı boyunca mücadelesini verdiği “Yaşayan Türkçe” ile dile getirmiştir. Eserlerinin yanı sıra Ahmet Kabaklı’nın hayatına bakıldığında da sevgi izleğine sıkça rastlanır.

Bu çalışmada Ahmet Kabaklı’nın gerek eserlerinde gerekse hayatı boyunca dil ve düşünce alanlarında verdiği mücadelelerde ve çalışmalarda sevgi izleği üzerinde durulmuştur. Eserlerinde sevgi izleği tarama yöntemi ile saptanmıştır.

Türkçe dersi müfredatında doğrudan ya da dolaylı olarak rastlanan sevgi temaları, Ahmet Kabaklı’nın eserlerinde tarama yöntemi ile saptanan sevgi temalarıyla ilişkilendirilecek ve Türkçe ders kitaplarında yer alabilirliği bakımından değerlendirilecektir.

1.3. Problem Cümlesi

Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan sevgi izleğine uygun olarak, Türkçe dersinde Ahmet Kabaklı’nın eserlerinden nasıl yararlanılabilir? Bu eserlerde yer alan sevgi izlekli bölümler ortaokul Türkçe ders kitaplarına alınmaya hangi yönlerden uygunluk göstermektedir?

1.3.1. Alt Problemler

1. Ahmet Kabaklı’nın Türk edebiyatındaki yeri ve önemi nedir?
2. İncelenen yedi eserinde yer alan sevgi izlekli bölümler nelerdir?
3. Ahmet Kabaklı’nın eserlerinin tematik öğrenmeye uygun yönleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada; hayatı boyunca belli bir düşüncenin adamı ve yaşayan Türkçenin mücadelesini vermiş bir yazar olarak Ahmet Kabaklı’nın eserlerinde sevgi izleği

üzerinde durularak Türkçe dersi müfredatında yer verilen sevgi temelli temalarla uyumu belirlenmiştir.

Türkçe dersi müfredatında izlek ve alt başlıklar şeklinde sevgi unsuruna sıkça yer verilmiştir. Türkçe dersi, ortaokul öğrencilerinin Türkçe öğreniminin yanı sıra eğitimlerinde de önemli bir yer tutar. Toplumsal ve aile içi şiddetin yoğunlaştığı dönemimizde hoşgörölü bireyler yetiştirmek için çocuklara sevginin kişi ve zaman koşulu olmaksızın beslenmesi gerekliliği dersler aracılığıyla verilmeye çalışılmıştır. Şüphesiz bu amaca en uygun dersler sosyal içerikli dersler olup bunların başında da Türkçe dersi gelmektedir. Bu yönüyle Türkçe dersi alan bilgisinin kavratılması kazanımının yanı sıra zaman zaman diğer derslerle de ilişkilendirilerek toplum, aile ve birey yaşantısında çocuğa yol gösterici nitelikte olan değerlerin ana başlığı olan sevgiyi vermek amaçlanmıştır.

15 Ocak 1972’den beri yayın hayatına devam eden Türkiye’nin en uzun soluklu fikir, sanat ve edebiyat dergileri arasında yerini alan Türk Edebiyatı Dergisi’ni kuran Ahmet Kabaklı, yazı hayatına şiirle başlamış eleştiri yazılarıyla devam etmiş ve edebiyatımıza nitelikçe üstün kitaplar kazandırmıştır.

Ahmet Kabaklı, hayatı boyunca köklerinden kopmamış Müslüman-Türk bir gençliğin hayalini kurmuş, eserlerinde bu amaca hizmet etmeyi hedeflemiştir. Bu yönüyle tarihini, soyunu ve hoşgörü dini olan İslâmiyet’i tanıyan, seven bireyler yetişmesini umarak bu amaca uygun eserler vermiştir. Kendisi sevgi ve hoşgörüyle dolu olan yazarın eserleri Millî Eğitimin de hedeflediği sevgi dolu ve hoşgörölü bireyler yetiştirmede oldukça önemli bir kaynak teşkil edebileceğinden bu konu eleştirel bir bakış açısıyla araştırılacaktır.

Ahmet Kabaklı’nın eserleri, kullandığı dil yönüyle ders kitaplarında yer alabilir niteliktedir. Hayatını “Yaşayan Türkçe” mücadelesine adanmış yazar eserlerinde de bu dili kullanmıştır. Gençlere manevi bir şuur kazandırma potansiyeli olan eserleri ve eserlerinde kullandığı anlaşılır ve akıcı dili ile Türkçe dersi müfredatında yer alabileceğini bu çalışmada yapılan araştırma ile kanıtlamak amaçlanmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu çalışma, Ahmet Kabaklı'nın "Alperen, Sanat ve Edebiyatımız, Çağlara Hükmedenler, Fatih ve İstanbul, İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı, Müslüman Türkiye, Ejderha Taşı" eserlerinde yer alan sevgi izlekli bölümlerin Türkçe Dersi Öğretim Programı ile uygunluk bakımından incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Araştırmanın Yöntemi/Modeli

Bu çalışmada nitel desende tarama yöntemi kullanılmıştır. Ahmet Kabaklı'nın uygun görülen yedi eseri incelenmiştir. Bu eserlerde yer alan sevgi izlekli bölümler belirlenmiştir. İlgili bölümler alt sevgi izleği başlıklarına göre fişleme yöntemi ile gruplandırılmıştır. Belirlenen sevgi izlekli bölümler doküman analizi ve tarama yöntemi ile yorumlanmış ve sonuçlara ulaşılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

II. AHMET KABAKLI’NIN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

Bu bölümde Ahmet Kabaklı’nın hayatına dair önemli gelişmelere, eserlerine, dünya görüşüne yer verilmiştir.

2.1. Ahmet Kabaklı’nın Hayatı

Ahmet Kabaklı, 24 Mayıs 1924’te Harput’ta dünyaya gelmiştir. Babası Harput Sarayhatun Camii müezzini Kabaklı Ömer Efendi, annesi Pertekli Bölükbaşların kızı Münire Hanım’dır. Yazar, dört çocuklu bir ailenin üçüncü çocuğudur.

1920’li yıllar Türk tarihi açısından önemli ve sancılı yıllardır. Altı yüzyıllık bir imparatorluğunun yıkılışı ardından kurulan yeni devlet kalkınma çabasıındaydı. Bu yeni devletin sahip olduğu en önemli şey millet olma onuruydu. Böyle bir dönemde dünyaya gelen Ahmet Kabaklı bu ortamdan aldığı ilhamla Türk kültürünün yücelmesine ömrünü adayacaktır (Çopur, 2011: s.8).

Bütün ailesiyle birlikte caminin temizliğini de üstlendiği için “Farac” lakabıyla anılan babası Ömer Efendi, Harput’un sevilen sayılan simalarındandı. Ahmet Kabaklı babasını tanıma fırsatı bulamamış kendisi henüz iki yaşındayken 1926 yılında babası Ömer Efendi vefat etmiştir.

Eşinin ölümünün ardından Münire Hanım ikinci evliliğini Yakup Ülgün ile gerçekleştirmiştir. Ahmet Kabaklı’nın, annesinin ikinci evliliğinden de Mehmet Ülgün ve Güzide Ülgün adında iki kardeşi olmuştur.

Babasını kaybeden Ahmet Kabaklı’nın yoksul bir çocukluk ve gençlik dönemi olmuştur, bu yıllarda kendinden iki yaş küçük erkek kardeşi Ömer Kabaklı ile birbirlerine destek olmuşlardır.

Ahmet Kabaklı, ilk ve orta öğrenimini Elazığ Numune Mektebinde tamamlamış, ardından lise öğrenimi için Elazığ Lisesine başlamış ve 1944 yılında mezun olmuştur. Annesinden dinlediği sözlü edebiyat ürünlerinden sonra Ahmet Kabaklı’nın edebî şahsiyetini etkileyen ikinci kadın, Türkçe öğretmeni Cemile Hanım olmuştur. Lise

öğrenimi sırasında Fransızca öğretmeni olan Cemil Meriç'i tanımıştır. O yıllarda bir Marksist olarak tanınan Cemil Meriç'e hayatı boyunca hayranlık duymuş, öğrencilik yıllarının ardından da irtibatını koparmamıştır. Cemil Meriç'i, Kabaklı daha belki otuzlu yaşlarında, müthiş kültürlü, yıldırarak belagatle, talakatla söyleyen bir genç olarak görür. Cemil Meriç 38 yaşında gözlerini kaybedince Ahmet Kabaklı uzun bir süre onu görmeye dayanmamıştır. Çok sonradan onu Göztepe'deki evinde ziyaret ettiğinde bir daha ayrılmamak üzere kucaklaşmışlar ve Ahmet Kabaklı o günü şöyle anlatmıştır:

Dört bir yanı kitaplarla kuşatılmış olan Hoca'nın evinde, hemen bir aile sıcaklığı sardı gönlümü. Evime dönmüş, aradığımı bulmuş gibi mutlu idim. Ümit büyümüş, o yıl sosyolojiyi bitirmiş, bir ağabey kızı gibi neşeli, Fevziye abla her zaman o eski yavaş, nazik, hanımefendiliğinde, Mahmut Ali Paris'te imiş. Hoca dersiniz, gözleri olduğu zamankinden daha farklı azimli ve şen. O zaman Cemil Bey unutamayacağım bir şey söyledi: -Ahmet, her meselede, her konuda, memlekete, dünyaya bakışta seninle beraberim. Düşüncelerimiz bir, kaygılarımız aynı. Yalnız tarzlarımız elbet farklı olacaktır (Meriç, 2001: s . 80).

Edebiyatta, millî değerlerin birer neferi olan bu iki büyük fikir adamı böylece ülke irfanının kaderini etkileyecek yazı dizisine başlamışlardır. Ahmet Kabaklı'nın devam eden "Gün Işığı" köşesi, adı gibi her kesimden insanı aydınlatırken Cemil Meriç de Hisar Dergisi'ndeki "Umrandan Uygarlığa" köşesini "Kültürden Uygarlığa" olarak değiştirerek devam etmiştir.

Ahmet Kabaklı'nın liseden mezun olduğu sıralar İkinci Dünya Savaşı başlamış, hayat şartları zorlaşmıştı. Bu dönemde kardeşlerinin de desteği ile bir yandan çalışarak bir yandan da eğitimine devam etmiştir. Liseden mezun olmasının ardından İstanbul Yüksek Öğretmen Okulunun açtığı parasız yatılı sınavını kazanarak İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde eğitim hayatına devam etmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından oluşan özgürlük ortamında Ahmet Kabaklı her fırsatı değerlendirerek ilim ve irfan sahibi zatların sohbetlerinde bulunmuştur.

1948 yılında Edebiyat Fakültesinden mezun olmuş, üç sene görev yapacağı ilk görev yeri Diyarbakır'a gitmiştir. İlk öğrencilerinden olan Cahit Dolanlı, Ahmet Kabaklı'nın meslek hayatındaki ilk gününe dair anısını bizlere aktarır: "İstiklal Marşı ve

ardından Diyarbakır Lisesine has bir marşı söyledikten sonra derse girerken 25 yaşlarında, şık giyinmiş, uzun boylu, yakışıklı genç adam bana yaklaştı ve “Yanlış adrese gelmediğimi söyleyebilirim.” dedi. “Ben okulunuza yeni tayin edilmiş edebiyat öğretmeninizim, ilk karşılaştığım öğrencim sen oldun.” dedi. O sırada diğer arkadaşlarımız da hocamızın etrafına geldiler ve ben arkadaşlarıma yeni edebiyat öğretmenimiz, diye tanıttım. Kabaklı:

Sevgili çocuklar ben ilk gördüğüm sizleri hemen sevdim. Ne güzel şehrimiz var; tarihi surlar, sıcak ve güzel tabiat, gülümseyen yüzleriniz, pırıl pırıl gözlerinizi hepsi güzel.” dedi. “Süleyman Nazifler, Ziya Gökalpler, Faik Aliler, Cahit Sıtkılar, Şair Nigarlar, Ali Emiriler ve daha niceleri yetişmiş. Bir edebiyat öğretmenin bu şehirde hizmet vermesi güzel olacak.” Dedi (Dolanlı, 2001: s. 148).

Buradaki görevi sırasında halk tarafından da sevilip sayılmıştır. Divan edebiyatı geceleri düzenlemiştir. O bölgede de ciddi anlamda milliyetçilik havaları estirmiş, Halkevi’nin çıkardığı Karacadağ dergisinin yöneticiliği görevinde bulunmuştur. Üç senenin sonunda askerlik görevini yerine getirmek için Diyarbakır’dan ayrılırken gecenin geç saati olmasına rağmen kendisini uğurlamaya kalabalık bir insan grubu gelmiştir. Ankara Ekspresi çiçeklerle süslenmiş, bu veda karşısında Ahmet Kabaklı çok duygulanmıştır.

Manisa’da vatani görevini yerine getiren Ahmet Kabaklı, 1951 yılında Aydın Ticaret Lisesinde edebiyat öğretmenliği görevine başlamış, 1952 yılında Aydınlı Elbir ailesinin matematik öğretmeni olan kızı Meşkure Hanım’la evlenmiştir. Taner isminde bir oğulları vardır. Taner Kabaklı şu an yüksek kimya mühendisi ve iki çocuk babasıdır.

Ahmet Kabaklı, 1955 yılında Ankara Hukuk Fakültesine girmiş, aynı zamanda öğretmenlik görevini de sürdürmüştür.

1 Nisan-1 Mayıs 1956 tarihleri arasında Tercüman gazetesinin açmış olduğu fıkra yarışmasına Ferhat Fırat imzası ve kendisine birincilik getiren “Üniversitede Münazaralar” başlıklı yazısı dahil beş yazı ile katılmıştır. Yarışmayı kazanan Kabaklı, aynı zamanda Türkiye’de yarışmayla yazar olan iki kişiden birisi olmuştur. Bu sırada hâlen Aydın Ticaret Lisesinde Edebiyat öğretmenliğine devam etmekteydi (Ülgen, 2001: s. 29).

1956 yılında Aydın Ticaret Lisesinde görev yaptığı sırada Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğitim için Paris’e gönderilmiştir.

O sırada 8 yaşında olan oğlu Taner’e şu mektubu yazmıştır:

“ Sana ne zamandır mektup yazamadım. Senden de bir cevap alamadım. Çok merak ediyorum, insan sevdiği babasını mektupsuz bırakır mı hiç?

Ben ayrılalı neler oldu? Okulun bu yıl nasıl? Öğretmenin değişti mi? Bu yıl hiç şiir okudun mu? Hangi şiiri okudun? Derece aldın mı?

Oğlum, yazın hangi kitapları okuduğunu biliyorum. Benden sonra da hangi kitapları okudunsa lütfen bir liste yapıp bana yazar mısın? Ayrıca okudukların arasında en çok sevdiğin masal veya hikâyenin konusunu ve kahramanının ismini de bana yazarsan son derece memnun olurum.

Bu yıl, güzel mahallemizde kimlerle arkadaşlık ediyorsun? Yenileri var ise bana tanıtır (Tarif ve tasvir et).

Bu yıl sana yeni elbiseler alındı mı? Alındı ise renk ve biçimini bana anlat... Oğlum günde kaç saat ve hangi zamanlarda çalışıp, kaç saat ve hangi zamanlarda oynuyorsun? Bunları bilmek isterdim? Bu sene, büyüdüğüne göre herhalde başka oyunlar da oynuyorsundur. Neler olduğunu yaz e mi?

Gelelim sıhhat ve hastalık bahsine: Annenin yazdığına göre, yemek yemiyormuşsun, buna çok üzüldüm ve sana darıldım. Bana hangi yemekleri sevdiğini yaz bakalım... Bir de hastalık geçirmişsin. Buna nasıl üzüldüğümü bilemezsin. Fakat oğlum, unutma ki, hastalık kendimize iyi bakmamaktan ve annemizi dinlememekten olur. Sakın terleme ve çok fazla giyinme, soğuklarda koşturma.

Sana seveceğini umduğum iki oyuncak gönderiyorum. Tank ve helikopter. Bunları saldırma için değil savunma için kullan oğlum. Bunlar yılbaşı hediyesidir. Ayrıca sınıf geçme hediyesi de alacaksın. Sen de neler istediğini bana bildir.

Gözlerinden hasretle öperim. Acele ve uzun mektubunu bekliyorum.”

Ahmet Kabaklı

8 Aralık 1956 Paris

1958’de Paris’ten döndüğünde Çapa Eğitim Enstitüsünde öğretmen olarak göreve başlamıştır.

1955 yılında girdiği Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuş ve 1961 yılında İstanbul Barosu avukatlarından biri olarak kısa bir süre serbest avukatlık yapmıştır.

Ahmet Kabaklı, Çaba Eğitim Enstitüsü'ndeki görevine 1969'dan sonra İstanbul Yüksek Öğretmen Okulunda öğretim görevlisi olarak devam etti. 1974 yılında buradan emekli oldu ve ardından İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuarında edebiyat dersleri vermeye başlamıştı.

1997 yılında dönemin Millî Eğitim Bakanı Mehmet Sağlam tarafından Çapa Öğretmen Lisesine “Ahmet Kabaklı Anadolu Öğretmen Lisesi” adı verilir. Ancak hükümet değişikliği sonucu Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay döneminde, “Yaşayan kişilerin adlarının müesseselere verilmesi doğru değildir” gerekçesiyle okulun adı tekrar değiştirilmiş “Çapa Anadolu Öğretmen Lisesi” olmuştur. Kendisinin herhangi bir talebi olmaksızın uzun yıllar görev yaptığı okula kendi adının verilmesi Ahmet Kabaklı' yı çok mutlu etmiş; ancak adının bir bahane ile değiştirilmesi de aynı derecede üzmüştür.

Ahmet Kabaklı, 17 Kasım 2000'de kalbinden rahatsızlanmış, geçirdiği kalp ameliyatının ardından enfeksiyon kaptığı için hastanede uzun süre yatmıştır, bu sırada 23 Aralık 2000'de eşi Meşkure Hanım vefat etmiştir.

Ahmet Kabaklı, hastaneye yattığı sırada öğrencilerinin ziyareti sırasında ölümden konuşmuş, öğrencisi Belkıs İbrahimhakkıoğlu'nun deyimiyle ruh ikizi olan Yunus Emre'nin şu mısralarını okumuştur: “ Ölen hayvan imiş, âşıklar ölmez” (İbrahimhakkıoğlu, 2001: s. 80-82).

Hastanede acılarına tahammül edemediği bir gece yeğeni Ayşe Sema Kabaklı'ya dönerek Kur'an-ı Kerim okumasını istemiştir. Yeğeni Kur'an okumayı bitirdiğinde “İçime billur gibi bir şey aktı biliyor musun? Bana söz ver hep okuyacaksın değil mi?” diyerek söz almıştır.

Hastane günleri sıkıntılı geçmiş, yemek yiyebilmek gibi ihtiyaçlarını tek başına karşılayamaz olmuştur. Ancak hiçbir zaman isyan etmemiş aksine kendisi yemeğini yiyebildiği zamanlarda mutlu olmuştur. Kendisini ziyarete gelenlere karşı acısına rağmen her zaman güler yüzlü olmuştur. Kendisinden kısa bir süre önce vefat eden eşi Meşkure Hanım son ziyaretinde, içinde doğmuş da vedalaşırcasına, iskemlesinden aniden kalkarak “Ahmetçiğim seni öpeceğim.” diyerek birbirlerine hasret ve sevgiyle sarılmışlardır.

Eşinin vefat haberini hastaneden taburcu olacağı gün doktor gözetiminde Yeğeni Serhat Kabaklı'dan aldığıında “Benim eşim, sevgili Meşkure'm mi ? Yani benim kırk sekiz yıllık hayat arkadaşım mı?” diye kendine sorarak kederlenmiştir (Kabaklı, 2001: s. 68). Eşinin mezarını, ancak hastaneden taburcu edildikten sonra ziyaret edebilmiştir. Ziyareti sırasında yakınlarına öldüğünde eşinin yanına gömülmek istediğini belirtmiştir.

Hızla iyileştiğinin sanıldığı sırada akciğer enfeksiyonu nedeniyle tekrar hastaneye kaldırılmıştır. 8 Şubat 2001 Perşembe günü saat 14.20'de Florance Nightingale Hastanesi'nde Hakkın rahmetine kavuştu. 10 Şubat 2001 Cumartesi günü tabutuna Türk ve Doğu Türkistan bayrakları sarılı cenazesi Fatih Camii'ne getirildi. Yurdun dört bir yanından gelen on binlerce kişi, “dünya-yı dun için edaniye baş eğmeyen” bu Alperen'i uğurlamaya gelmişti. Siyasetçilerin yanı sıra çok sayıda sanatçı, şair, yazar, her yaştan talebesi ve okuyucuları da on binlerin içindeydi.

Milleti ve memleketi için canını vermekten çekinmeyen bir fikir adamının ayrılığı bazı basın-yayın organlarınca önemsenmemiş, kendini aydın olarak niteleyen bazı gruplar ise Ahmet Kabaklı için birkaç satır yazmayı bile çok görmüştür. Fakat değerlerini yitirmeyen binlerce vatan çocuğu Fatih Camii avlusunda ondan helallik istemiştir.

Şimdi o, Eyüp Sultan'ın manevi ikliminde Piyerloti tepesinde eşi Meşkure Hanım ile yan yana, çok sevdiği, ömrünü adadığı vatan topraklarında yatıyor.

Vefatının ardından Ahmet Kabaklı' ya ithafen yeğeni Halk Sanatçısı Esat Kabaklı, Harput'a ait şu maniyi söylemiştir:

“ Garşıya gar yağar,
Yar oturmuş nar teneler.
Ölürse çoklar ölsün
Ölmesin bir teneler...”

2.2. Ahmet Kabaklı'nın Kişiliği ve Dünya Görüşü

Ahmet Kabaklı, Cumhuriyetin ilanından bir yıl sonra, ülkenin zor dönemlerinde dünyaya gelmiş, küçük yaşta babasını kaybetmiştir. Bütün bunlar onun kişiliğinin oluşmasında etkili olmuştur. Gençlik ve yetişkinlik döneminde ülkenin içinde bulunduğu çalkantılı durum da Ahmet Kabaklı' nın edebî yönüne, eserlerine etkide

bulunmuştur. Belkıs İbrahimhakkıoğlu'nun da dediği gibi “Ruhunda Allah'ın yetimlere verdiği bir güzellik taşırdı.”

Kendisi çok yönlü bir şahsiyettir. Hoca Ahmet Kabaklı, Edebiyat Tarihçisi Ahmet Kabaklı, Yayıncı ve Vakıf Yöneticisi Ahmet Kabaklı, Şair Ahmet Kabaklı, Türkçe Aşığı Ahmet Kabaklı, en önemlisi de Harput'tan İstanbul'a gelen, Babıali'nin o tekin ve mert olmayan ortamında zirveye çıkabilen ve tertemiz kalabilen Ahmet Kabaklı... (Kocakaplan, 2001: s. 75).

Tüm bu vasıflarının ötesinde o bir Türk Beyi idi. Dünyası inançlarıyla bütünleşmişti. O, inançlarını fikirlerinde yaşatan nadir insanlardan biriydi. Ülkesine ve insanına karşı sevgi doluydu. Türklük aşkıyla dolu bir Türk Beyi, Ahmet Kabaklı, 1980'li yıllarda Boğaziçi Fikir Dergisi'nde Türklüğü şöyle tanımlamıştır: “Türk'ün yüzyıllar içerisinde ortaya çıkmış belli bir insan yapısı vardır. Bu insan yapısının temelde iki unsura dayandığını söylemek mümkündür: maddi, manevi aşk yapısı ve bozkır kültürü. Türk'ün Orta Asya'da geçirdiği büyük maceranın bizatihi sebebi olan varlığı ve onu maceraya sürükleyen maddi cevheridir. Türk insanını meydana getiren manevi unsur ise İslâmiyet'tir. İslâmiyet ile birlikte adeta kendisinin aradığı bir varlık, bir manevi ruh teşrif etmiştir. “İki denizin birleşmesi diye bir söz vardır, işte onun gibi... Türk insanı maddi unsuruna ilave olarak aradığı manevi unsuru İslâmiyet'te bulabilmiştir. Türk'ün İslâmiyet'e çabucak teslim oluşu, savaşız olarak kitleler halinde İslâmiyet'e razı oluşu, onu bütün benliği ile içten gelerek kabul edişi, esasen onu aramakta olduğunun bir ifadesidir. Demek ki, maddi unsur olarak göçebe Türk'ün imparatorluk ve İslâmiyet devrinde dahi sürüp gitmekte olan akıncı ruhunu, manevi unsur olarak İslâmiyet ve bağlı olarak tasavvufun getirdiği olgunluk ile birlikte mütalaa ederek “Türk insanı tipinin” bu iki unsurdan meydana gelmiş olduğunu söyleyebiliriz.

Bunun daha ziyade nev-i şahsına münhasır bir karakter yapısını meydana getirdiğini kabul etmek gerekir. Türk, Batı'yı yani Anadolu'yu ve Rumeli'yi tanıyor İstanbul'a müşerref oluyor ve kendi Orta Asya ile Horasan unsurlarını taşıyor. Bu tabiatıyla başlı başına ne sadece İslâm'dır ne Anadolu'dur ne de Horasan veya Orta Asya'dır. Bu her üçünün sentezini meydana getirmiş olan Anadolu Türklüğüdür. Anadolu Türklüğü ki bu Araplardan ayrı Anadolu'da tanıştığı Rum ve benzeri diğer kavimlerden ayrıdır. Binaenaleyh bu nev-i şahsına

münhasır bir kültürün, medeniyetin, yaşayışın, bir temsilcisi hüviyetini almıştır (Eriş, 2001: s. 117).

İşte Ahmet Kabaklı'da Türk'ün tanımı budur. Türk edebiyatı onun için güzellikler yanında ibretleri de ortaya koyan bir maşerdi. Türk dili ise millî varlığın temeli. Kavgası sadece millî varlığı inkâr edenlerle idi.

Kendisi bir mücadele adamı olduğu kadar, aynı zamanda bir nezaket timsaliydi. Mütefekkir olduğu kadar aynı zamanda naifti, engin gönüllüydü.

Ahmet Kabaklı'nın öğrencilik hayatı devletin Osmanlı'ya ve İslâmiyet'e karşı tepkili olduğu dönemlere tekabül ediyordu. İlkokul hayatı inkılapların, ihtilallerin içinde geçmiştir. Bugün bizlerin kitaplardan öğrendiği olayları o, bizzat yaşayarak öğrenmiştir. Osmanlı ve İslâmiyet'e karşı tepki, okulların ders kitaplarında da kendini gösteriyor, aleyhte telkinlerle bir nesil yetiştiriliyordu.

Ama yapılan bütün bu menfi telkinlere zerre kadar kapılmadan Necip Fazıl'ın ifadesiyle 'Ruh kökümüzden kat'iyyen kopmadan yani tarih şuurumuzdan uzaklaşmadan, Osmanlı'ya yumruk sıkmadan, Türkçemizi budaya budaya basit bir işaret dili haline getirmek isteyenlerle kat'iyyen beraber olmadan ve İslâm'ın bütün mukaddesleri karşısında edepli duruşunu kat'iyyen bozmadan' hem öğretmenlik yaptı hem de yazı hayatına başladı. Onu imrenilecek bir kahraman seviyesine yükselten Türk-İslâm kültürünün yeni alperenlerinden bir olmasıdır (Bakiler, 2011: s. 64).

Nasıl ki Yahya Kemal Üsküp'teki baba ocağında, Ahmet Hamdi Tanpınar Sultanahmet'teki çocukluk yıllarında Müslüman Türk'ün duygu ve inancını solumuşsa Ahmet Kabaklı da henüz Elazığ olmamış Elaziz'de bu havayı annesinin ninni ve ilahilerinde koklamıştı. Müslüman ve Türk'ün ahlâk ve manevi değerlerini savunmuştur. Necip Fazıl'ın da dediği gibi ruh kökünden kopmamıştır.

Ahmet Kabaklı'nın tüm hayatını alperenlik sıfatı şekillendirmiştir. "Bütün amacı, bir alperen gibi; yiğitliği, cesareti, sabır ve hakkaniyeti vatan sathına yaymak olan Ahmet Kabaklı, bu sarsılmaz inancını her fırsatta ifade etmekten geri durmadı" (Özgürel, 2001: s. 43).

Altan Deliorman'ın anısı ise Ahmet Kabaklı'nın millî hususlardaki hassasiyetini en güzel şekilde ifade etmektedir: "1967'de Milliyetçiler Büyük Kurultayı'nda sağ

milliyetçilik kavramını ortaya attığında hepimiz şaşırmiştık. Milliyetçilik, zaten sağda değil miydi? Ama o Yunus Emre’de çokça geçen “sağ”dan söz ediyordu. “Sağduyu”daki “sağ” milliyetçilik için belirleyici bir tarif niçin olmasındı? Kurultay bu “sağ milliyetçilik” fikrini benimsemedi. Ama ben o gün, milliyetçilik üzerinde düşünen, araştıran, yorum getiren bir dimağla karşı karşıya bulunduğumuzu hissettim” (Deliorman, 2011: s. 14).

Sağ milliyetçilik kavramı Ahmet Kabaklı’nın insan sevgisiyle yoğrulmuş memleket sevdasını ifade etmektedir. Elazığ Lisesi’ndeki Fransızca derslerinden şahsen tanıdığı ve o dönemler Marksist diye tanınan Cemil Meriç’e duyduğu hayranlık da Ahmet Kabaklı’nın ortaya attığı insanları kucaklayan sağ milliyetçilik kavramının, kendi yaşantısındaki kanıtıdır. Eserlerinde de tarafsızlığını koruyarak alperen ülküsüne ve sağ milliyetçilik esasına bağlı kalmıştır.

Siyasi görüş ve inanç bakımından tamamıyla zıt noktada bulunan Nazım Hikmet’in sanatına dair övgülerde bulunup, Türk Edebiyatı adlı eserinde Nazım Hikmet’ten şu şekilde bahsetmesi Ahmet Kabaklı’nın edebiyat ve dil konusunda tarafsızlığı gözler önüne sermektedir:

“Bugün memleketimizde hâlâ Nâzım’ı tanımak ve tanımakta tereddütler, çekinmeler bulunmaktadır. Onu hâlâ okuyup, objektif ölçüler içinde söz konusu etmektense, Nâzım’a tapmayı, onu bir kavga ve öç alma âleti olarak kullanmayı tercih edenler vardır. Nâzım’a, "hain, satılmış, Moskof uşağı" diyerek işin içinden sıyrılmak isteyen, nefretini sanat ve edebiyat zanneden insanlar da vardır. Anlattığım bu her iki yaklaşım da edebiyat ilmi ve sanat anlayışının dışındadır...”

Ahmet Kabaklı’nın insanlarla dostluk ilişkisinin ölçüsü ise onların millî değerlere bağlılık derecesiydi. Kişiler millî değerlere ne kadar yaklaşırsa Ahmet Kabaklı da onlara o derece yaklaşmış, aksi halde araya dağlar girmiştir.

O, hayatı boyunca paraya önem vermemiştir. edebî açıdan kendisinin kırıntıları dahi olamayacaklar lüks evler, arabalar sahibi olurken Kabaklı Hoca’nın ise 1997 model, LPG’li bir Doğan SLX marka otomobili vardı.

Ahmet Kabaklı, bir basın davasıyla üç ay cezaya çarptırılmış; fakat cezası ertelenmiştir. Girdiği yolda her türlü zorluğu hazır olan Kabaklı bu durumlar karşısında da duruşundan ödün vermemiştir. 1960 İhtilali’nin hemen sonrasında kendisine bir gün

içinde 55 dava açılmıştır. O, bu durumu Mehmet Canıatlı tarafından yapılan röportajda “Ecevit’in demokratlığının bir neticesi” olarak nitelemiştir.

Ahmet Kabaklı, çağının Dede Korkut’u idi. Genç kuşaklara babalık terbiyesi veren, gönlü sevgiyle dolu, hoş görülü bir insandı. Türkiye ve Türk dünyası için her zaman birlik ve beraberliğin önemini idrakinde idi. Fikirlerinde ayrımcılığa karşı durarak hep birleştirici olmuştur. Erdem sahibi, iyiliksever, güler yüzlü, dürüst, çalışkan bir alperendi.

2.3. Edebî Kişiliği

Ahmet Kabaklı, Yavuz Bülent Bakiler ’in “Ahmet Kabaklı’ nın Kahramanlığı” adlı yazısında belirttiği gibi tam bir ihtilal çocuğudur.

Yazı hayatı yirmi iki yaşındayken Son Saat gazetesinde “Yunus Emre mi Yalan Söylüyor, Gölpınarlı mı?” adlı tenkit yazısıyla başlamıştır. Ardından Tercüman gazetesinin açmış olduğu yarışmaya katılmıştır. “Yarışmada üç birinci seçilmiştir. Bir birincilik vardı ama üç birinci vardı. Jüri üyeleri aralarında birini tercih edememişlerdi. Onlara bir köşe verdiler. Yeni üç yazar, bu köşede değişimli olarak yazacaklardı. Bir süre sonra, içlerinden biri yarışmadan sonraki bu zorlu yarışı terk etti. İkinci yarışmayı sürdürdü ama Tercüman’ın temsil ettiği çizgiden gittikçe uzaklaşarak nihayet sosyalist kampına katıldı. Üçüncüsü ise kaleminin ve fikrinin namusunu gelecek kırk yıl boyunca muhafaza etmesini bildi. Namı yürüdü. Adı Ahmet Kabaklı idi (Deliorman, 2011: s. 39).

“Cumhuriyet devriyle birlikte dilde büyük buhranlar yaşanmıştır. Hatta ‘şey’ kelimesi Arapça olduğu için kullanılması yasaklanmış, Atatürk de “Mustafa” ismi Arapça olduğu için sadece ‘Kemal’ adını ‘Kamal’ şeklinde değiştirerek kullanmıştır. 1934 yılında Atatürk bu yanlış dil anlayışıyla çok büyük bir çıkmaza saplandığını gördüğü için bu tasfiye hareketinden vazgeçti. Ahmet Kabaklı bu yıllarda ilkokul öğrencisiydi (Bakiler, 2011: s. 64). Ahmet Kabaklı hiçbir zaman Türkçenin sadeleştirilmesi anlayışını benimsememiştir.

Tercüman yıllarında gittikçe yayılan dil dalaletlerine, Öz Türkçe safsatalarına karşı hakiki Türkçenin savunulması ve zenginleştirilmesi maksadıyla dil seferberliği başlattı. Devrin dil,

edebiyat ve kültür otoritelerini etrafında topladı. Tercüman gazetesinde çıkan yazılarını da üç büyük cilt halinde “Türk Dili İçin” adıyla yayımlattı. O dönemde Türk diline bundan büyük hizmet olamazdı. Ciltlerce kitabı, binlerce makaleyi daha da okunur yapan çok canlı, vuzuhu ve sadeliği içinde çarpıcı ve bazen de vurucu, tabii ve yaşayan Türkçeye kendi mizacını, kendi edasını geçiren, çok şahsi, çok berrak, edebiyat, tarih, hukuk ve siyaset kültürleriyle zenginleştirilmiş bir üslup... Ahmet Kabaklı’ nın her tabakadan okuyucu üzerindeki tesir ve telkin kudretini biraz da bu üslupta aramak lazımdır. Bu üslup yalnız kitaplarına ve dergi yazılarına değil, günlük meseleleri ele aldığı gazete fıkralarına da ayrı bir renk, bir çeşni verir. Ahmet Kabaklı’ nın üslubu hakikaten revraklı bir üsluptur (Emil, 2011: s.19).

1970’lerde Reha Oğuz Türkkkan ile birlikte “Yaşayan Türkçe” mücadelesine girmiştir. Bu mücadelenin amacı o zamanki Türk Dil Kurumunun başındaki Ermeni asıllı Agop Dilaçar’ın zamanın solcu diye adlandırılan kesminin de desteğiyle Türkçeleşmiş (vatan, millet, meclis, kitap vb.) kelimeleri toptan atıp yerine duyulmamış sözcükler yerleştirip dilimizi arılaştırma adı altında fakirleştirme çabalarına karşı koymaktı. Bu mücadelede başarılı olsalar da mücadele her zaman devam etmiştir (Türkkkan, 2001: s. 29).

1980’li yıllarda da Nazlı Ilıcak’ ı yanına alarak uydurma dil faaliyetini kökünden halletme mücadelesine girişti. Prof. Dr. Muharrem Ergin, Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Prof. Dr. Emin Bilgiç, Prof. Dr. Tahsin Banguoğlu, Prof. Dr. Zeynep Korkmaz, Prof. Dr. Hasan Evren, Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun, Prof. Dr. Osman Sertkaya vb. ilim adamlarının desteğiyle Türk dilini, Türk dili ve edebiyatı sahasının gerçek mütehassıslarına teslim etmeye muvaffak oldu. Hasılı 1960’lı yıllardan bu yana kültür ve eğitim faaliyetlerindeki hemen bütün müsbet gelişmelerde Kabaklı hocanın dahilî vardır ” (Has Er, 2001: s. 64)

Ahmet Kabaklı sayesinde Mehmet Akif, Yunus Emre, Mevlana gibi şahsiyetler Pazar Sohbetleri’yle köy kahvelerine kadar taşınmıştır. Onun gittiği yerde herkes ister kulak aşinalığıyla olsun ister bizzat olsun edebiyatla temasta bulunmuştur.

Gazeteci kimliğiyle Ahmet Kabaklı, ülkemizin bir kaos ortamında bulunduğu sırada, millî değerlerin savunucusu olan tek kale olan Tercüman gazetesinin adeta süvarisiydi. 12 Eylül 1980’den itibaren Tercüman gazetesindeki köşesinden gençlere yol göstermeye, durumu ve olayları yorumlamaya başlamış, çeşitli edebî yazılar ve tenkit yazıları yazmıştır.

“Kendisinin musikiye karşı da ilgisi vardı. “Tercüman gazetesindeki makale ve polemikleri ile basın alemini adeta süzmüştür. Yazarlarımız arasında musikimizi anlayarak nüfuz ederek tahliller yapan kalem sahiplerimizden biridir” (Atlıg, 2001: s. 71).

Tercüman gazetesi, Nazlı Ilıcak’ın gazete yönetiminde söz sahibi olmasıyla o yıllarda en çok satan ve saygın bir duruşa sahip olan Tercüman gazetesinin çizgisi bir anda değişmiştir. Tirajı düşen gazete magazinsel bir renk kazanmıştır. Bundan rahatsız olsa da Ahmet Kabaklı birçok yazarının aksine Tercüman’ı terk etmemiştir, öyle ki gazetenin en eski yazarı haline gelmiştir. 1991 yılına kadar gazetede yazmaya devam eden Ahmet Kabaklı bu tarihten sonra Türkiye gazetesinde yazmaya başlamış ve ömrünün sonuna kadar köşe yazarlığına Türkiye gazetesinde “Gün Işığında” köşesinde devam etmiştir.

Ahmet Kabaklı Türk kültürünü, Türk öğretmenini, Türk gençlerini, Türk devletini kınından sıyrılmış kılıç gibi kullandığı kalemi ile devlet kurumlarına ve hükümetlere karşı savunmuştur.

Millet menfaatlerini savunurken kalemini kılıç gibi kullanmıştır. edebî alandaki bu gözü pekliğinin mimarı; temiz mazisi, gür imanı ve cesaretidir.

Yakın tarihte, 28 Şubat sürecinde, görüşlerini korkusuzca anlattığı bir yazıyı gazetede yayımlatmış, televizyon programlarında sözünü esirgememiştir. Bunu yapabilmek ancak kimseye hesap vermeyen, kiralanmayan, hesapsız, derdi para olmayan bir aydın olarak Ahmet Kabaklı’ya hastır.

Eserlerinde ve yazılarındaki dil fakülte hocası bir profesörden, Anadolu’nun herhangi bir kasabasında yaşayan bir esnafa kadar her kesme hitap edecek kadar anlaşılır, duru ve bir o kadar da edebî yönden cezp edicidir. “ Onun kırık ama rahiyalı Türkçesiyle Cevriye Kalfa Sibyan Mektebinin kalın duvarlarına çarpıp yumuşayan sesini; Tercüman ve Türkiye gazetelerinde yetim Türk irfanına cansiperane bir dikkatle hizmet eden dürüst ve dost kaleminde bulmak, duymak mümkündür. Bir edebiyat

tarihçisi olarak Ahmet Kabaklı, yalnız Edirne'den Ardahan'a kadar değil, Üsküp'ten Doğu Türkistan'a uzanan bir kütüphane rafına Dede Korkut'tan Nazan Bekiroğlu'na uzanıp gelen cevherlerimizi ipekten sayfalara dizip yedi düvele teşhir etmiştir" (Meriç, 2001: s. 88).

Yunus dilinin inceliğini, hassasiyetini ve derviş meşrepliğini taşıyordu. Yunus Emre'nin ruhaniyetini önce yaşamış, ardından eserini yazmıştır. Fuzuli'nin büyük aşkını tatmıştı sanki. Saltanatlı Baki'nin, Sultanü's-Şuara unvanını yirminci yüzyılın büyük şairi Üstad Necip Fazıl'ın başında taçlandırmıştır. Nedim'in zarafeti, Şeyh Galip'in derinliği vardır Ahmet Kabaklı'da. Bazen vatan şairi Namık Kemal gibi haykırır., bazen de Mehmet Akif gibi mümin ve mütevekkil olurdu. Ahmet Rasim gibi halktan biriydi. Refik Halid'in Türkçesini yazar ve konuşurdu. Yahya Kemal vurgunu, Süleymaniye'nin düşünüydü. (Yardım, 2001: s. 125.)

1997 yılında Fırat Üniversitesi'nde "Türk Dünyası Edebiyatı" konulu panelde oturum başkanlığı yapmıştır. Türk dünyasının kültür birliği ve dil, edebiyat birliği üzerinde durmuş, bunu örneklerle gözler önüne sermiştir.

Liselerde edebiyat derslerinin kaldırıldığı zamanlarda da edebiyatımıza sahip çıkmıştır. Bu uygulamayı tenkit eden yazılar yazmış, bir milletin devamı için edebiyatın önemi üzerinde durmuş, devrin; bu konuda yazılan yazılarını dergisinde toplamıştır.

Ahmet Kabaklı ömrü boyunca geçmiş birikimlerle şekillenen bir gelecek tasavvuru sunmuştur. Geleceğin edebiyatına dair hayallerini şu sözlerle ifade etmiştir: "Geleceğin edebiyatı nasıl mı olacak? Sanat, politika, dostluk ve her şey de olduğu gibi düşüncenin de fazla bağırın olanını sevmiyorum. Düşünen yazı bence "nizam-ı alem" sağlayan, kesin hüküm veren yazı değildir. Düşündüren yazıdır... Geleceğin edebiyatı olacak mı? Olacak; çünkü insanların diktikleri taştan ve çizdikleri papirüslerden beri en uzak geçmişten bugüne yaşamıştır. Şiir, hikâye, türkü bugün de vardır. O halde yarın da olacaktır. Edebiyat insan verimidir. Bilenen yaratılış hikmetiyle bir anadan babadan doğan insan var oldukça yeryüzünde edebiyat ve sanat da var olacaktır. Geleceğin edebiyatı nasıl olacak? Gelecek çağların şartları, şekilleri, ifade araçları içinde eskiden nasılsa öyle olacaktır. Geleceğin insanları da ilk papirüs ve kitabeden beri

divanlarla romanlarda, dergâhlarda, sahnelerdeki kırlarda meydana getirilmiş şaheserleri seveceklerdir tıpkı onlar gibi fakat başka açıklayış tarzlarında, kendileri de başka şaheserler yapacaklardır. Belki daha kısa komprime tarzlarda, belki kalem fırça çekiş yerine fezalardan getirilmiş, hiç bilemeyeceğimiz sanat yapıcı araçlar kullanılacak fakat edebiyat ve sanat gelecekte de tıpkı bizi hayran bırakan eserler gibi olacaktır.” Kabaklı, geleceğin edebiyatının tasavvurunu kurarken giderek mekanikleşen dünyada insana dair kalan değerli varlıkların başında sanatın ve edebiyatın geleceğini vurgulamıştır. Umut ve temennilerini, öngörülerıyla destekleyerek aktarmıştır (Ünlü, 2001: s. 108).

Gelecek nesillere dair en büyük emeli Türk-İslâm ahlâkı ile yetişmiş Osmanlı ruhunu taşıyan gençler görmektir. Türk Edebiyatı eserinin birinci cildinde Osmanlı gençliğinden şu şekilde bahsetmiştir: “Türklük aleminde ve Türklüğün en gelişmiş medeniyeti olan Osmanlı’da çocuklara, gençlere birbirini tamamlayarak üç terbiye verilirdi. Ruh, beden ve kafa terbiyesi. Ruh terbiyesi ancak daha çocuk doğduğunda kulağına Ezan-ı Muhammedi okumakla başlıyordu. Genç adamın gerçek Müslümanlığa iman yoluyla erişeceğini, Allah korkusunun bir ruh zihniyeti olduğunu vurguluyordu; çünkü hayr ve şer Allah’tandır ve Allah neylerse güzel eyler gerçeğine imaniyle bağlanmıştı.”

O, geçmişe bağlı, geleceğe iyimser nazarla bakan, gerçekçi şuurlu bir Türk aydınıydı ve gelecek nesillerin Allah korkusu ile temeli atılmış kişilerinde Türklük aşkını taşımalarını umut etmiştir.

Yazarın 1972’de kurduğu “Türk Edebiyatı” dergisi, edebiyatımız için büyük bir hazinedir. Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı dergisinin Ocak 1972’de yayımlanan ilk sayısının ön sözünde şöyle demiştir:

“Dergimiz. millî duygu ve fikir köküne bağlı olarak yetişeceklerle dış alemin yeni eski tecrübelerini sunabilmek için tercüme yazı ve şiirler de yayımlayacaktır. Her milletin edebiyatlarından ve beliren yeni akımlarından çeşniler verecektir. Ancak bu konuda bir “Türk Edebiyatı” dergisi olduğumuz ölçüsü unutulmayacaktır” (Yavuz, 2001: s. 102).

Türk Edebiyatı dergisi Türk edebiyatını, sanatını, kültürünü, Türk edebiyatının şiir, hikâye, roman, piyes, masal, inceleme, gezi, röportaj ve öteki dallardaki eserlerini tanıtmak yaymak amacını taşımıştır.

Türk edebiyatının geçmişi ile bugünü arasına köprü kurmayı, gelecek nesillere edebiyatımızın ürünlerini sunmayı amaçlamıştır. Amacı doğrultusunda; geçmişte verilen eserleri günümüz Türkçesine çevirmiş, güncel olan edebiyat sanatçılarının eserlerini yayımlamış, haklarını savunmuştur. Genç yazarlara da destek olmayı edebiyatımıza yeni kalemler katmayı görev bilmiş ve bu amaçla onların eserlerini yayımlamıştır.

Türk edebiyatının geçmişi ile bugünü arasında olduğu gibi Türk dünyasında da köprü kurmayı amaç edinmiştir. Türkiyeli okuyucuların tarafsız bir gözle Türk dünyasını tanımasını sağlamıştır. Özellikle Yavuz Bülent Bakiler'in Türkistan seyahatine ait notları ile Cumhuriyet'in İran seyahatinden notları geniş okuyucu zümresinin ilgisiyle karşılanmış ve bu ülkeleri bize tanıtmada birçok bilimsek eserden daha fazla yardımcı olmuştur. 1984'te Türk Edebiyatı'nın çıkardığı "Çağdaş Türk Edebiyatları Anıt Sayısı" belli başlı Türk boylarının edebiyatlarını toplu bir şekilde Türkiye'de tanıtması açısından bugün bile değerini korumaktadır (Akpınar, 2011: s. 22).

Türk Edebiyatı Vakfı'nı mektep haline getirmiştir. Türk Edebiyatı Vakfı'nda Ahmet Kabaklı, genç yazar ve şairleri : "Sizi buraya devamlı bekliyoruz. Biz imtihan yapmıyoruz, diploma vermiyoruz ama burası da sizin okulunuzdur." cümleleriyle çağırmıştır (Yardım, 2001: s. 124).

Kabaklı, burada bir çok öğrenci yetiştirmiştir. Türk Edebiyatı dergisi ders vermiştir adeta. Şiirlerde üstatlar konuşmuş, hikâyede yeni kalemler dinlenmiştir, yeni bir nesil yetiştirilmiştir. Bileği bükülmeyecek, kararlı, iddialı hikâyeciler...

1995 yılından bu yana "Ömer Seyfettin Hikâye Yarışması" yeni ve çok değerli yazarlar kazandırmıştır. Türk Edebiyatı dergisi tarafından düzenlenen bu yarışma hikâyeciliğimizi hareketlendirmiştir. Tatlı bir rekabet getirmiştir. Hikâyeciliğimiz yeni ve kalemi kuvvetli bir nesil kazanmıştır.

Dilde yaşayan Türkçeyi ilke edinen dergi, bugüne kadar belirlenen çizgisini bozmadan her ay fikir ve sanat dünyasındaki yerini almayı başarmıştır. Dergi, bir anlamda yeni yetişen gençlerin elinden tutarken onlara imkan sağlarken bir yandan da usta kalemlerin çalışmalarını yayımlamayı sürdürdü. Başta Kabaklı' nın kendisi olmak

üzere Prof. Dr. Ayhan Songar, İlhan Bardakçı, Gültekin Samanoğlu, Bekir Sıtkı Erdoğan, İlhan Geçer, Hüsrev Hatemi, Mustafa Miyasoğlu, Beşir Ayvazoğlu, İskender Pala, Emine Işınsu, Ahmet Turan Alkan, Sevinç Çokum gibi isimler hemen her sayıda görünmeye devam ettiler (Ünlü, 2001: s. 106).

Türk Edebiyatı Vakfı 1980 yılında da Necip Fazıl Kısakürek'e "Sultanüşş Şuara" unvanını vermiştir.

Dergi, en yüksek tirajını 1983 yılının temmuz ayındaki Necip Fazıl Özel Sayısı ile yakalamış, otuz bin civarında satılmıştır.

Ahmet Kabaklı, Necip Fazıl'a hayran olmayı bir sorumluluk işi olarak görmüş ve bu sorumluluğu şöyle tanımlamıştır: "Necip Fazıl'ı anıyorum, seviyorum demek de bir kalite meselesidir. Kolay değil "Nesini seviyorsun, hangi şiirinden ürperdin?" diye sorarlar. Hangi düşüncenin yolundasın, hangi düşünceyi onun kadar ifade edebilecek bir lisana ulaştın? Bu suali öncelikler kendinize sormak durumundasınız. Kültürsüz gidilmez, kültürsüz memlekete sahip olunmaz. Necip Fazıl memlekete sahip oldu, bir nesli terbiye etti, bir nesli harekete geçirdi nesliyle, kültürüyle, bu kültürün ardındaki büyük inancıyla ve Allah'ın verdiği şairlik kabiliyeti ile. Ama bunu yapan insan sizden de bir keşif bekliyor (Yaşa, 2001: s. 146). Kabaklı vefalı bir insandı ve son günlerine kadar da Necip Fazıl ile görüşmeye devam etti.

Vefanın en büyük örneklerinden birini ise Ahmet Haşim'e karşı göstermiştir. 90'lı yılların sonunda Ahmet Haşim'in kayıp olan mezarını araştırmasını Mehmet Nuri Yardım'dan istemiştir. Araştırmaları sonucu Haşim'in mezarını perişan bir vaziyette bulan Mehmet Nuri Yardım bu durumla ilgili Türkiye gazetesinde üç ayrı haber yapmış ve 2000 Yılı Gazetecilik Başarı Ödülü'nü almıştır. Ahmet Kabaklı da, Haşim'in mezarının bulunması üzerine "Ahmet Haşim'e Türbe" adlı bir yazı yazmıştır (Yardım, 2001: s. 125).

Milli ve manevi değerleri yüreğinde taşıyan sanatçıların her zaman savunucusu olmuş, hayatta olmayanlara karşı da kadirşinaslığından bir şey kaybetmemiştir. Kabaklı'nın ölümünün ardından onun manevi mirasına sahip çıkmak da geride kalan sanatçıların görevidir.

1995 yılından itibaren Türk Dil Kurumu asil üyeliği görevini de sürdüren Ahmet Kabaklı'ya 14 Aralık 1996'da Aydınlar Ocağı ve 55 gönüllü kuruluşun desteğiyle

düzenlenen törende, Atatürk Kültür Merkezi'nde “Şeyhü'l Muharrirîn” unvanı verildi. Ömrünün sonuna kadar “yazarların ulusu” unvanını hakkıyla taşımıştır.

2.4. Eserleri

Ahmet Kabaklı, döneminin en çok okunan köşe yazarlarından biri olarak fikri eserleri ve edebiyat tarihi konusundaki araştırmalarıyla Türk kültürüne büyük hizmetlerde bulunmuştur.

2.4.1. Kitapları

“Kültür Emperyalizmi, Müslüman Türkiye, Doğu'dan Doğuş, Bürokrasi ve Biz, Alperen” eserleri kendisinin doğu batı üzerine fikirlerini açıkladığı eserlerdir.

Yunus Emre, Mevlana ve Mehmet Akif üzerine yazmış olduğu incelemeleri alanında yazılmış en kapsamlı eserler olarak edebiyat araştırmacılarının ve okuyucularının başucu kitapları haline gelmiştir.

Kültür adamı olduğu kadar bir ideal adamı olduğunu da kanıtlayan eseri “Temellerin Duruşması” Ahmet Kabaklı külliyyatında büyük yeri olan bir çalışmadır. Öteden beri süregelen toplumsal ve siyasal sorunların kökenine inen Ahmet Kabaklı, bu kitapla yakın gelecek için aydınlık bir Türkiye'nin temellerini atma konusunda aydınlara yol göstermiştir. Cumhuriyet öncesi ve sonrasına dair yapılan inkarcılıklar bu kitapta gerçek ve sosyal çizgisine çekilmiştir. Kullanılan belge ve kaynakların güvenilirliği bakımından okullarda inkılap derslerinde okutulacak niteliktedir. Güzel ve gerçekçi bir dille yazılan kitapta akıcı bir üslup kullanılmıştır. Kitabın yazılış amacına uygun bir şekilde dört bölümden oluşur. İslâmiyet ve Türklüğe bağlı milletimizin Misak-ı millî etrafında tarihi, maddi ve manevi bütün güçlerini bir araya getirerek büyük zaferi hangi şartlarda kazandığı ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. Ardından Misak-ı Millî'den verilen tavizler belgelerle ortaya konmuştur. Bugüne kadar Türk devletlerini ayakta tutan manevi cevher İslâmiyet'e Batı'nın aldatmaca ve vaatlerine kanarak nasıl nankörlük edildiği ve bunun Türk milletine neler kaybettirdiği üzerinde durulmuştur. Ahmet Kabaklı, yanlış okutulan tarihi yalanlardan kurtarmak amacıyla

“memlekete olan borcu” olarak adlandırdığı eserin devamını yazmak istemişse de ömrü yetmemiştir.

Ahmet Kabaklı’nın en önemli eseri olarak adlandırılabilir Türk Edebiyatı (1966) önemli bir edebiyat tarihidir. Orta Asya’daki köklerinden günümüze kadar dönem dönem, merhale merhale ele aldığı eser beş ciltten (1994) oluşmaktadır. Altıncı cildi ise bir indeks niteliğinde tasarlamış sonradan son elli yılın deneme, tenkit, hatıra, röportaj, makale, fıkra, seyahat yazılarını ve yazarlarını toplamak şeklinde fikrini değiştirmiştir; ancak ömrü kâfi gelmemiştir. Bu ciltle ilgili malzeme ve kaynaklar evrakları arasında tamamlanmamıştır. Önce üç cilt halinde hazırlanan bu eserin ilk cildi 1966’da, ikincisi 1967’den, üçüncüsü de 1968’de tamamlanmıştır. Türkiye Yayınevi tarafından basılmış, yıllarca da yeni baskıları yapılmıştır. Ahmet Kabaklı’nın kendi kurduğu Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları’nda ise on beşinci baskıya ulaşmıştır. Benzerleri arasında göz ardı edilemeyecek bir öneme sahiptir. Benzerleri ancak beşinci baskıya ulaşırken Ahmet Kabaklı’nın eseri kırk sekiz yıldır hâlâ bir başucu eseri olma özelliğini korumaktadır. 1989’da eser beş cilde ulaşmıştır. Altıncı indeks cildiyle edebiyatımızda benzersiz bir eser olarak yerini almıştır.

Ahmet Kabaklı ilk cildin ön sözünde, kitabı bir edebiyat tarihi veya ansiklopedisi olarak düşünmediğini belirtmiştir. Sonradan kuracağı vakıf ve dergiye de adını vereceği “Türk Edebiyatı” adında karar kılmıştır. Önce 1900 sayfa olan eser son baskıda 4300 sayfaya ulaşmıştır.

Benzer eserlerde 1960 sonrası edebiyat sanatçılarımız ihmal edilmiş olsa da Ahmet Kabaklı eserinde 1930–1990 arasına da dikkat çekmekte bu yılların değerlerini öne çıkarmaktadır.

Eserini ansiklopedik bilgiler ve hayat hikâyeleriyle doldurmak yerine “devir, şahsiyet, eser” dengesi üzerine geliştirmiştir. Bu eser bu bakımdan bakıldığında edebiyat tarihi, tahlil eseri ya da ansiklopedik bir biyografi özelliklerini barındıran ve son olarak terkipler üzerinde de ciddi anlamda duran bir çalışmadır.

Sanatçıların hayat hikâyelerine daha kısa, eserlerine ise daha uzun yer verilmiştir. “Bir sanatçının kişiliğinin ve fikirlerinin bilinmeden eserlerinin; eserleri bilinmeden de kendisinin anlaşılamayacağı” görüşü esas alınmıştır.

Orhun Yazıtları’ndan itibaren bütün edebiyat tür ve akımlarını ele almış, batı örnekleriyle kıyaslamıştır.

İlk ciltte tür ve akımlar doğu ve batıdan alınma örneklerle anlatılmıştır. İkinci ciltte destanlar çağından başlanır Yesevi hikmetlerinden Şeyh Galip ve Dadaloğlu'na kadar gelinir. Divan edebiyatının biçim ve muhteva özellikleri edebî sanatları üzerinde durularak tanıtılmış okuyucuya bilgi verilmiştir.

Üçüncü cilt; Tanzimat, Servet-i Fünun ve millî Edebiyat bölümlerine ayrılmıştır. Bu akımlarda her dönemin şair ve yazarları ile edebî tutumları ve eserler üzerinde durulmuştur. 1940 sonrası gerçekleşen politik ve sosyal olaylar, Batı'dan alınan ve edebiyatımızda büyük yer edinen sanat akımları ile sanatçıların bunlar karşısındaki tutum ve davranışları üzerinde durmuştur. Üçüncü cildin büyük ilgi görüp kısa sürede ikinci baskıya geçilmesi ile ikinci baskının ön sözünde Ahmet Kabaklı sevincini şöyle ifade etmiştir: “ Edebiyat öğretmenliğini sevgili meslek edinişim, iyi, hoş; fakat ben yurdumun bin yerinde ve bin yıl öğretmen olsaydım yine de böyle her sınıfa girebilir her isteyene açılır mıydım?... iltifatların en temizleri ve en iyi niyetlerin şahanesi ile karşılanan bu naçiz eserin yazıcısı da elbet duygusuz kalmadı.”

Kitabın her cildinin her yeni baskısında eleştiri ve tanıtma yazılarını dikkate alarak kitabı yeniden düzenlemiş, ekleme ve çıkarmalar yapmıştır.

Dördüncü ve beşinci ciltleri 1940 sonrası Yeni Türk Edebiyatı'na ayırmış. Dördün ciltte 1930-1940 sonrası yeni şiir akımlarına, beşinci ciltte ise nesre ağırlık vermiştir.

1989'dan 1991 yılına kadar çalışarak sekizinci cildini çıkardığı eserde ikinci cilde Tanzimat Edebiyatı'nı eklerken üçüncü cilde Servet-i Fünun ve millî Edebiyat ile cumhuriyetin ilk dönemi edebiyatını da dahil etmiştir. Bunların yanı sıra Azerbaycan edebiyatının ürünleri başta olmak üzere Türk dünyasından örnekler de almıştır.

Bu eserde Ahmet Kabaklı, ideolojiye değil esere ve dile, üsluba dikkat etmiştir. Böylece edebiyatımızda tenkit ve değerlendirme eserleri arasında tek olmayı başarmıştır. İlmi açıdan kaynak olma özelliğine sahip bu eser otuz beş yıl içinde on baskı vefatının sonrasında ise üniversiteden bir heyetin katılımıyla kaynaklar ve yeni bilgilerin eklenmesiyle beş baskı yapmıştır.

Eserde kullandığı dil kırk yıl mücadelesini verdiği “Yaşayan Türkçe”dir. Seçilen metinler pratik ve açıklamalıdır. Ülkede hemen herkesin okuyup anlayacağı bir dil ve üslupla yazılmıştır. Zaten kendisinin en büyük zevki eserlerini yediden yetmişe her yaş

ve meslek grubundan insanın okuyup anlamasıydı. Ahmet Kabaklı'nın objektif tutumu da eseri edebiyatımızın klasikleri arasına girmesinde etkili olmuştur.

Doğu'nun anlatım tekniklerine bağlı kalınarak ortaya konulan yüzlerce eserden sonra bu kalıplardan sıyrılarak yeni bir üslupla Aziz Efendi tarafından yazılan "Muhayyemat-ı Aziz Efendi'nin çeşitli yazmaları vardır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın 1000 Temel Eser dizisinde yetmişinci kitap olan bu eser üç hayalden oluşmaktadır. Ahmet Kabaklı'nın da yayını aslına sadık kalmıştır öyle ki hayaller tek başına birer kitap olacak kadar uzun anlatılmıştır.

1978 yılında Tercüman Gençlik Yayınları tarafından on üçüncü kitap olarak yayımlanan "Ejderha Taşı" bir hatıra ve efsane kitabı niteliğindedir. Seksen sayfadan oluşan bu kitap 1997'de Azize Caferzade tarafından Azerbaycan Türkçesine çevrilmiştir. Kitap Ejderha Taşı adlı efsane ile Başar ve Harputlu Hikâyesi adlı on birinci anlatı ile son bulmaktadır. Kitap en son 2007'de dördüncü baskısını yapmıştır.

"Yunus Emre" adlı kitabı 1971 yılında Toker Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Kitapta Yunus Emre çok çeşitli yönleriyle tanıtılmaktadır. Taptuk Emre ile olan yakınlığı dile getirilmektedir. Giriş bölümünde Yunus Emre'ye Dair Menkıbeler, Yunus Emre'nin Hayatı, Yunus Emre'nin Mizacı, Yunus Emre'nin Düşünce Alemi, Şiir ve Sanatı; gelişme bölümünde Yunus Emre'ye Şiirler, Şerh-i Gazel-i, Yunus Emre, Yunus'tan Şiirler gibi başlıklar bulunmaktadır. Eserin en son yani on birinci baskısı 2009'da yapılmıştır.

Edebiyatımızın değişik isimlerine de eserler yazmıştır. Bunlar; Mevlana (1975), Necip Fazıl (1988- 1995) , Nedim (1996).

"Şiir İncelemeleri" adlı eseri Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları tarafından 1992'de yayımlanmıştır. Kitapta otuz yedi şairden şiirlerle bir perde gazelinin incelemesine yer verilmiştir. Yunus Emre'den üç şiir, Kaygusuz Abdal'ın Şathiye adlı eseri, Köroğlu'dan Koçaklama, Levni'den "Ne Güzel Uymuş" adıyla tekerleme, Karacaoğlu'dan iki koşma bir güzellemeye yer verilmiştir.

"Âşık Edebiyatı" kitabı 2006 yılında Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları'nın 112. kitabı olarak yayımlanmıştır. Eser 256 sayfadır. İkinci baskısı 2008 yılında yayımlanmıştır. Ahmet Kabaklı'nın ölümünden beş yıl sonra ortaya konan bu eser Türk Edebiyatı adlı eserin ikinci ve dördüncü ciltlerinde yer alan âşıklarla ilgili bölümlerin

bir araya getirilmesi ile oluşmuştur. Bir bütün olarak sunulan kitabı baskıya kimin hazırladığı belirtilmemiştir.

Mevlana, Yunus Emre, Fuzuli ve Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi fikir ve sanat adamlarını gelecek nesillere de tanıtmak ve onların terbiyesinden nasiplenmelerine vesile olmak amacıyla “Çağlara Hükmedenler” kitabını yazmıştır.

“Tasavvuf Tarikat Edebiyat” adlı kitabında ilmi kaynaklık edebilecek nitelikte tasavvuf ve tarikat, ilgili güvenilir kaynaklardan bilgilerle, enine boyuna irdelenmiş, bu edebiyat akımının önemli eserlerine yer verilmiştir.

Ruhunu taşıdığı “Alperen” adını bir kitabına vermiştir. Bu kitapta alperenlik ruhunun özellikleri üzerinde durulmuş, ünlü Türk büyüklerinin hayatlarından örneklerle yer verilmiştir.

Karacaoğlu, Köroğlu, Dadaloğlu gibi ozanların tanıtıldığı ve şiirlerinin incelendiği kitabının adı ise “Âşık Edebiyatı”dır.

“Türkiye’yi Yoğuranlar” adlı kitabında ise kendisinin hayatı boyunca savunduğu köklerinden kopmamış, Müslüman Türkiye fikrine büyük katkılar sağlamış yazarlar anlatılmaktadır. Bu eser Mehmet Akif, Yahya Kemal ve Necip Fazıl’a ayrılmıştır. Türkiye’yi birleştiren unsurları millete edebiyat yoluyla aktaran şahsiyetler ve eserleri üzerinde durmuştur. Türk insanını ve Türkiye’yi yoğuran metinlerin en muazzam harmanıdır.

Ahmet Kabaklı’ nın her biri birbirinden kıymetli, birer hazine değerinde diğer kitapları ise şunlardır: “Sanat ve Edebiyatımız, Nazım Hikmet, Millete Vurulan Canlı Pranga Bürokrasi, Sınırların Ötesi, Kültür Emperyalizmi, Mabet ve Millet, İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı, Müslüman Türkiye, Divan Edebiyatı, Temellerin Duruşması Gazi ve Atatürkçüler, Devlet Felsefemiz, Fatih ve İstanbul, İrfan ve İnsan, İstanbul Güldestesi, Kültür Emperyalizmi Manevi Sömürgecilik, Mehmet Akif, Sultanü’ş-Şuara Necip Fazıl, Mevlana, Nerede Ne Yazdı? , Sınırların Ötesi, Sohbetler 1-2, Şair-i Cihan Nedim, Şiir İncelemeleri...”

2.4.2. Makale ve Köşe Yazıları

Ahmet Kabaklı’nın ilk yazısı “Son Saat” gazetesinde yayımlanmıştır. Daha sonra Tercüman ve Türkiye gazetelerinde köşe yazarlığı yapmıştır.

Makalelerin yer aldığı seçkin dergiler şunlardır: “Hareket, Bizim Türkiye, Hisar, İstanbul, Çağrı, Türk Folklor Araştırmaları, Kubbealtı Akademi Mecmuası, Maveria, Pınar, Kültür ve Sanat, Türk Edebiyatı, vb.”

Diyarbakır’daki öğretmenlik yıllarında ise Halkevi adına çıkan Karacadağ dergisinin yöneticiliğini yapmıştır.

22 yaşında iken yazdığı konusunu halk edebiyatından alan “Yunus Emre mi Yalan Söylüyor Gölpınarlı mı” adlı tenkit yazısı Son Saat gazetesinde yayımlanmıştır. Bir halk bilimi dergisi olan Türk Folklor Araştırmaları dergisinde; Yörük ve Türkmen Kadınlarının Baş Süslemeleri, Âşıklar Bayramı, Ocak, Ne Sen Var Ne Ben Var, Bir İtalyan Türk’ü yazıları yayımlanmıştır.

Ahmet Kabaklı’nın yakın dostu olan Feyzi Halıcıoğlu’nun Konya’da yayımladığı Çağrı dergisinde de; Hz. Mevlana, Âşıklar Bayramı ve Âşıklar yazıları ile Konya ile ilgili diğer yazıları yayımlanmıştır.

1972’de kurduğu Türk Edebiyatı dergisinde de birçok yazısı yayımlanmıştır. Yunus Emre, Karacaoğlu, Âşık Veysel ile ilgili çeşitli zamanlarda yazıları yayımlanmıştır. Ayrıca Türk Edebiyatı Dergisi’nin Yunus Emre Özel Sayısı’nda yer alan ilgili makaleleri daha sonra Hüseyin Özbay ve Mustafa Tatcı’nın hazırladığı “Yunus Emre İle İlgili Makalelerden Seçmeler” kitabında da yer almıştır.

Yazı hayatına ilk adımı olan “Yunus Emre mi Yalan Söylüyor, Gölpınarlı mı?” adlı tenkit yazısında, sözünü esirgemeyen, kalemini kılıç gibi kullanan bir yazar olacağının belirtilerini vermişti. Abdülbaki Gölpınarlı’nın Yunus Emre’yi ve şiirlerini kendi görüş ve ideolojisine uydurarak yazmasına tepki olarak yazdığı bu tenkit yazısı Son Saat gazetesinde yayımlanmıştır. Edebiyatımıza bir büyük yazarın girdiği eşik niteliğindeki tenkit yazısı aşağıda verilmiştir:

2.4.2.1. Yunus Emre mi Yalan Söylüyor, Gölpınarlı mı?

Demagoji piyasamıza yeni kadem basan (bir Ekim) tarihli erguvani renk, yığın dergisinde: Sabık, eski edebiyat ve tasavvuf üstadı bay Abdülbaki son iki yıl zarfından fikrî tekamülüne şaheser bir örnek daha vermek istemiş. Edebiyat Fakültesi Tanzimat Edebiyatı doçenti Dr. Mehmet Kaplan’ın (bir Temmuz) tarihli İstanbul dergisinde

yazdığı “Yunus Emre’ye Göre İnsan” makalesinin tahrifi suretiyle garip bir hale getirilmiş olan bu yazının ismi insanı ve insanlığı her şeyin üstünde tutan Yunus’tur.

Aynı mecmuanın bir başka sayfasında “Tevfik Fikret ve Eseri” isimli kitabı münasebetiyle güya tenkit ederek, haksız çıkardığı Mehmet Kaplan’ın Yunus hakkındaki fikirlerini nasıl evirip çevirip, nasıl kendisine mal ettiği iki yazının mukayesesi suretiyle açıklanabilir. Şu farkla ki, Mehmet Kaplan, Yunus Emre’deki insan sevgisini ve kainat görüşünü “Spinoza” ve “Goethe”de başka türlü ifadelerini bulduğumuz bir panteizm fikriyle izah ederken: Gölpınarlı şu yalan dünyaya Emrem Yunus’un gözüyle olsun bir maddi nîgah eyliyor.

Üstad yeni iktisadi imanın verdiği vecd-ü hal ile öyle bir coşuş coşmuş, öyle bir kükreyiş kükremiş ki, yalnız “Marksist Yunus Emre” , “Komünist Şair” unvanlarını kullanmadığı kalmış. Hani burası da ehl-i idrakin iz’anına bırakıyor- hele ben söyleyeyim de, herkes kaderince anlasın- der gibi bir hali vardır.

Makalenin hemen üstünde Nuri İyem’in yaptığı bir portre var. Naçar Yunus’un olduğunu kabul edeceğimiz bu çehre, hayalimizdeki mistik, kanaatkâr ve günahsız Yunus’a hiç benzemiyor. Deryadil Anadolu şairine izafe edilen bu portrede şimal liderlerin soğuk ve dürüst insafsızlığı okunuyor. Hayatında hiç kana girmemiş, insana ve insanlığın bütün vüs’atiyle büyük ruhuma doldurulmuş meslek- haslet bir şaire karşı doğrusu ya cesurca bir muziplik.

“Bozkırlar, kana boyanmış susuz bozkırlar; ağaçsız toprağın bağı şahrem şehrem; kuruyan kanların üstüne damlayan kanlardan toprak, çiğ, güneş altında yer yer buhurdan tütmede” diyerek; on üçüncü asır Anadolu’sunun çehresini çizdiğini vehmeden yazar, bize kalırsa ihtilal Rusya’sının halini pek güzel tersim ediyor. Maksim Gorki’yi bu günlerde fazlaca okuyor olmalı. “Divan Edebiyatı Beyanındandır éda gördüğümüz aynı sahte tonla tarihe iftira, aynı müstehzi üslup, aynı yeni tuvalet giymiş ahretlik hali.

Evet; öyle sınıflaşmış bir Anadolu ki, adalet müvezzii olan Tanrı bile “müstevlilerin müttefiki”dir. Derebeylerin zulmü almış yürümüş, zavallı işçi ve ırgat sınıfı(!) kapitalist ağaların, has kölelerin elinde inim inim inildemektedir. Siz sabık edebiyat üstadının büyük kalbine bakın ki, kendi zamanını bir yan etmiş de, yedi asır evveline acıyor. Devri aşan adam dediğimiz bu olsa gerek her halde. Ama ne yapsın, o devirde kendisi gibi hümanist bir idealistin olmayışına da gönlü razı olmuyor. Alıyor

şair Yunus'u ele, ona materyalist payesi veriyor. Ne demişti Rasih: "Lütfu var olsun eder ihsan ihsan üstüne."

Mutlaka okumalısınız o makaleyi. Okuyun öğrenin fakat şaşamayın aziz okuyucular.

"İbadetler başıdır terk-i dünya" diyen Yunus için "hiçbir vakit kendi içine çekilmemiştir." hükmü verilirse şaşmayın. Çünkü aziz üstad fikrini takviye için şu mısraları alıyor:

"Teferrüc eyleyü vardım sabahın sinleri gördüm

Karışmış kara toprağa şu nazik tenleri gördüm"

Yok yok bu sözlerin bizim anladığımızdan başka manası da var mı? Diye düşünüp şaşmayın.

Bu kadarla kalsa iyi Göçebe natüralizmini, İslâm Tasavvufu ile karıştıran üstadın ideolojisi, İslâm dininin Tasavvufun asırlardan beri telkin ede geldiği - hisseyap oluyor. Misal olarak aldığı:

Şunlar ki çoktur malları

Gör nice olur halleri

Sonucu bir gömlek giymiş

Onun da yoktur yenleri

Kanı mülke benim deyen

Köşk-ü saray beğenmeyen

Şimdi bir evde yatarlar

Taşlar olmuş üstünleri

beyitlerindeki fikirlerin Ziya Paşa'da da:

Çün bay-u geda hake beraber girecektir... Şeklinde bulunduğunu öyle ise Gölpınarlı'nın "Divan Edebiyatı Beyanındandır" da bu şair neden reddettiğini düşünüp şaşmayın. Fakat yazıda göreceğiniz ahkâmın en acaibi, şimdi veriliyor: "Ölümden en fazla bahseden Yunus, şüphe yok ki hayata en maddi bağlarla bağlıydı." deniyor. Bir kehanet örneği addedilmeğe şayeste olan sözleri ile Yunus'un:

Bu dünya bir lokmadır.

Ağzında çiğnenmiş bil.

Dive pireye düpdüz

Hükümleri ettin tut.

sözleri arasındaki müthiş tezdâ düşünüp şaşmayın.

Zaten eski üstadın kendisi de itiraf ediyor. Meğer aciz kalmışmış. Yazısının bir yerinde Yunus’u “Et ve madde aşkı saymaktan başka çaremiz yok” diyor.

Eğer beni öldüreler külüm göğre savurular

Toprağım anda bağurur bana seni gerek seni ,

gibi sözlerin ve:

Ol benim sevdiğim nigar ol benden fariğ

Nice varup hoş görünem iki cihandan fariğ

mısrarlarında düsturlaştırdığı bir sevgilinin derdiyle yanan Yunus’a şayet et ve sinir âşığı yani zampara payesi verilirse şaşmayın.

Bir hüküm daha: “Zaten Yunus’un tasavvufu züht üzerine kurulmuş korkak bir tasavvuf değilki” deniyor. Fakat izah edilmiyor ki, kimin tasavvufu züht ve takva üzerine kurulmuştur ve korkaktır. Yaksa bizim bildiğimiz hür serazad felsefe de mi diğergun oldu? Yoksa en zahit olması lazım gelen Şeyhülİslâm Yahya Efendi bile:

Mescidde riyâ pişeler etsin ko riyayı

Meyhaneye gel kim ne riyâ var ne mürâyı

dememiş miydi? Misalleri uzatmak ve “Yunus Emre” müellifinden beklenmeyecek kadar çürük olan iddiaları sayıp dökmek kabil, fakat yetişmez mi ki?

Şimdi düşünüyoruz. Fikret’e kıyan, onu efkar-ı umumiye önüne zihninden bile geçirmedığı ideallerin bayraktarı olarak çıkaran eller, şimdi de bizim derin, büyük, bizim dertkeş Yunusumuza saldırıyorlar. Onun yedi mezarındaki kemiklerine cefa çektirmeye niyet etmişler. Belki yakında onun için de “Yunus Emre ve İdeolojisi” isimli kitaplar yazılacak ; “İleri Gençlik Teşkilatları” onun da materyalizmi hakkında konferanslar tertipleyecek.

Düşüncemiz bizi fena şeyler söylemeğe –yalan söylüyorsun Abdalbaki bey- diye kükremeğe götürecektir kadar ağır. Yunus’un beş yüzü mütecaviz şiiri, ağaçların, kuşların, suların ve insanların her seher, her sabah söylediği Yunus ilahileri senin dediğini demiyor, senin söylediğini söylemiyor, demek istiyoruz. Fakat tarihimin ilahi sayfaları arasından gelen Emrem Yunus’un lahuti sesi bizi teskin ediyor:

Kim bize taş atar ise güller nisar olsun ana

Çerağına kasteden hak yandırın çerağını (Kabaklı, 1946: s. 2).

2.4.3. Şiirleri

Ahmet Kabaklı'nın şiirleri sayıca az olmasına rağmen nitelik bakımından edebiyatımızda önemli yer tutmuştur. Mehmet Akif ve Necip Fazıl'ın sanatı hakkında hazırladığı kitaplarda kafiyelerden fikirlerin bediiliğine, heceden ritmin vurgularına kadar şiir sanatında şair kadar şiir sanatına hakim olduğu görülür. Son gününe kadar da divan edebiyatına hakimdi. Nurullah Ataç da yazılarında Ahmet Kabaklı'nın şiirlerine dikkat çekmiş, özellikle “Kadın Sesidir” şiirine vurgu yapmıştır. Şairliği üzerinde durulması gerektiğini belirttiği Ahmet Kabaklı'ya bir mektup yazmış ve çok geçmeden cevabı almıştır. Nurullah Ataç bir yazısında Ahmet Kabaklı ile aralarındaki mektup hususundan şöyle bahsetmiştir:

Güzel bir şiir benim bugün siz okuyacağım şiir, belli ki vergili bir şairin elinden çıkmıştır. Eskilerden değil yenilerden birinin, bir gencin, daha ilk şiirini yazan bir gencin. Ahmet Kabaklı'nın adını belki duymamışsınızdır, ben de duymamıştım. Kendini de görmedim, tanımıyorum, bu şiirini okuduktan sonra kendisine bir mektup yazdım, cevap verdi. Bütün dostluğumuz ahbablığımız işte bu kadar. Karşılaştık belki de sevmeyiz birbirimizi. Kendi de söylüyor: Okurmuş benim yazılarımı ama düşüncelerim arasında, kullandığım kelimeler arasında hoşlanmadıkları varmış. Kızıyordur onlara. Kızsın. Onun hatırı için düşüncelerimden, kullandığım kelimelerden, kimini özene özene seçtiğim, kimini de benim uydurduğum tilciklerimden geçecek değilim a! Ahmet Kabaklı ile geçinmeğe niyetim yok. Ama inanın bana, iyi bir şair.” Ataç daha sonra Kabaklı'nın şiirinin kendisine Paul Valery'nin “La Fausse Morte” adlı şiiriyle Nedim'in “La'l-i yar ağzımda amma vapesin olmuş nefes / Âşık-ı bimarı gördüm can alıp can vermede” beyitini hatırlattığını, fakat onlara nazaran daha açık, söyleyeceğini doğrudan söyleyen bir şiir olduğunu belirterek önemli bir meseleye işaret ediyor. Diyor ki: “ Şiirde devrim diyorlar, hürriyet diyorlar. Ahmet Kabaklı'nın şiiri bir şeyi yıkmadan, büyük laflar kullanmadan o hürriyete eriveriyor (Ayvazoğlu, 2001: s. 2).

Kısacası Nurullah Ataç, Ahmet Kabaklı'nın şiirinin kolay yazılmış gibi görünmekle beraber üzerinde çok çalışılmış, çok işlenmiş bütünlüklü bir şiir olduğunu, bu güzellikte şiirlerin az yazıldığını; iyi şairlerin bile ilhama güvenip çok çalışmadıkları için bütünlüğü bulunmayan, bazı mısraları rahatlıkla atılabilecek şiirler yazdıklarını söylemiştir.

Aynı zamanda Nurullah Ataç, Ahmet Kabaklı'nın şiire devam etmesini istediğini ancak gazeteciliğin şairane yönleri yok eden bir meslek olduğunu belirtmiştir.

Ataç'ın, üzerinde durduğu Kadın Sesi şiiri ve Ahmet Kabaklı'ya ait “Yunus'un Gülleri, Eski Kavga, Fatih Söyler ” şiirleri aşağıda verilmiştir.

Kadın Sesi

Şu gelen kadın sesidir...
Aklın donuklaşır serinlikte,
İçinde ihtilal olur.
Anan sütü gibidir delilik,
Helal olur.
İnce esişine kul olduğumun
“Hey gidinin efesi!”
Dolaşı dolaşı hal olduğumun!
Adam kahrından ölesi...
Şu gelen kadın sesidir...
Bir yetişkin kız olacak, ince etekli,
Endam emekli emekli
Gül yanaklar, sarı saçlar,
Fistan benekli benekli .
Hülasa ballı petekli...
Gezin firaklı firaklı
Şu gelen kadın sesidir...
Uy anam kadın sesidir!
Dayan Allah'ını seversen.

Sanki şeytan dürtmesidir,
Şu gelen kadın sesidir

Yunus'un Gülleri

Bütün düşüncem başk- olup
Yedi zemin yarılanda
Yedi felekler aşk- olup
Münafıklar yorulanda
Hayalde canan yelende
Can sohbeti kurulanda
Hal dilinden, gül dalından
Taksirimiz sorulanda
Sarmâşık kavak dalına
Canan diye sarılanda
Yetmiş bin bahar reng-olup
Bir çiçeğe karılanda
Bir gönle on bin yara
Acıtman vurulanda
Şol kainat secd-eyleyüp
Can Çalap'a verilende
Bu mesel içre halimiz
Bir yüceden görülende
Denir erenler katında
Açar gülleri Yunus'un

(Ocak, 1955)

Eski Kavga (İncir Ağacı)

Ben kurumuş incir ağacı
Koyu koyu yeşerirdim bir zaman...
Baharlarda yer altından, semadan,
Renk ile bal devşirirdim bir zaman
Çalım satma komşum incir ağacı...
Gölgem vardı, senin yaprağın ermez,
Neş'em vardı, senin rü'yana girmez,
Sevdam vardı komşum, kelama gelmez...
İyi dinle komşum incir ağacı:
Geçen yıllar, Nisan yeli esende,
İnsan oğlu aşk derdine düşende,
Benim gölgem has bahçeye dönerdi
Nasıl mı ya... Komşum incir ağacı
Nasıl mı ya... Sen sevişme gördün mü?
Ak giyimli, boylu poslu bir güzel
Yiğidin dizinde yatar, gördün mü?
Kurumuş gitmişsem ne beğenmezsin!
Yaşamaya pırıl pırıl başlanır...
Şah damardan can çekilir, iş biter.
Yoksul komşum... Sen hayatı bilmezsin;
Görüp sevdiğimiz bizlere yeter.
Sefa sürdürdüm, komşum incir ağacı
Kumrulara, bülbüllere naz oldum.
Süslü yaprak arasında
İri, ballı meyvem ile
Sevdasına el ulaşmaz kız oldum
Anladın mı komşum incir ağacı?
Senin yaprağın daha çiğ yeşil
Küçük gölgen âşıkları gizlemez

Çalım satma, gökçe dostum
Senin ömrün benimkine benzemez
(Ocak, 1956)

Fatih Söyler

Ferman eylerim şan ile
Şehitlerim at üstüne!...
Ceng-olunsun hengam ile...
Şer kırılın düşmen deyu
Ta be zaman sefer olunsun!...
Şafaklar rengi kan ile
Allanın seher be seher,
Gökyüzünden mavilikler
Yüklenin kemer be kemer,
İnşa edin iman ile
Söylenesiz insan deyu!...
Yurduma bahşeylerim,
Yeşik vatanlar süsüdür,
Evliyalı görgüsüdür,
Türk'e gurur bahşeylerim!...
Karanlık çevrem dışıdır,
İrfan ilen eğleşiriz...
Şairler sofram başıdır,
Sohbet ilen bilişiriz...
Sevda padişah işidir,
Usul ilen sevişiriz...
Zulüm yıkılın katımdan!...
Adaletten gayrı demem...
İstanbul'u alır isem,
İslâm demem, gayrı demem,
Bir sayarım insan deyu...

Kadılarım hükmeylesun,
Zamanlara ihsan deyu...
Tanrım kitabının dili,
Gülpembe vatanlar yolu...
Görgülü atam töresi,
Beyler büyüğü adalet!...
Behey vatanlar güzeli,
Çok denizli İstanbul'um!...
Pembe batın, gül şafağın,
Yedi tepen baş üstüne!...
Sen gibi oynaş üstüne,
Ceng olunsun destan ile!...
Baka... Yiğitlerim benim!...
Sema oldum üstünüze,
Göresiz her seher beni...
Kubbelendim, denizlendim,
Vatan oldum üstünüze,
Sevesiz her seher beni!...

(Mart, 1954)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. AHMET KABAKLI’NIN ESERLERİNDE SEVGİ TEMASI

Bu bölümde Ahmet Kabaklı’nın “Alperen, Sanat ve Edebiyatımız, Çağlara Hükmedenler, Fatih ve İstanbul, İslamla Kaynaşmış Türk Edebiyatı, Müslüman Türkiye ve Ejderha Taşı” eserleri incelenmiştir. İncelenen eserlerde bulunan sevgi izlekli bölümler “vatan/ millet sevgisi, insan sevgisi, aile sevgisi, peygamber sevgisi, Allah sevgisi, dil sevgisi, anne sevgisi, memleket sevgisi ve hayvan sevgisi” alt başlıkları altında açıklanmıştır.

3.1. Vatan/Millet Sevgisi

Bu başlık altında “Alperen, Sanat ve Edebiyatımız, Çağlara Hükmedenler, Fatih ve İstanbul, İslamla Kaynaşmış Türk Edebiyatı,” alt başlıkları üzerinde durulmuştur.

3.1.1. Alperen

Ahmet Kabaklı’nın Alperen kitabında ağırlıklı olarak vatan ve millet sevgisi izleğine rastlanmaktadır.

Kitabın on dokuzuncu sayfasından başlayarak yer verilen millet sevgisi, o dönemde millet olarak içinde bulunulan olumsuz durumun sebepleri ve yeniden yükseliş için çareler aramak olarak işlenmiştir. Milletin refaha erişine temel engel olarak “İslâmiyet ve müspet ilmi, tekniği ve sanatı” inkar etmek gösterilmektedir. Çeşitli sebeplerle millî ve dini değerlerden uzaklaştırılan Türk milletinin kurtuluşu öncelikle insan-ı kamil terbiyesine ulaşmak; ikinci olarak çağın bütün fen ve teknik imkanlarını ele geçirmekle sağlanacağı belirtilmiştir. Yazar, ömrünü adadığı Alperenlik ülküsü çerçevesinde Alperenlerin şahı olarak Hz. Peygamberi işaret etmiş ardından Fatih Sultan Mehmed’in mana-madde dengesini bünyesinde, yaşantısında ve icraatlerinde nasıl bütünleştirdiği üzerinde durmuştur. Gençlerin önüne dini olarak Hz. Muhammed (SAV)’i, millî olarak da Fatih Sultan Mehmed örneğini sunmuştur.

Rabbim fillere çiğnetmediği; filleri ebabil kuşları ile kovaladığı Kâbe'sini, Yavuz Sultan Selim adlı Alperen'e rızası ile teslim etmişti. Çünkü onun Kâbe'yi koruyacak cevherini elbet biliyordu. Nitekim Yavuz Sultan Selim, kendisini “Harameyn'in (Mekke ve Medine'nin) hâkimi” ilân etmek isteyenlere; hayır “Harameyn'in hadimi”yim (hizmetkârıyım) diye Alperenlik dersi veriyordu (Kabaklı, 2007: s.20).

Bu bölümde yazar her zaman hayalini kurduğu Alperen ruhlu –yani Türk ve İslâm kültürünü, değerlerini benimsemiş- nesillere örnek teşkil etmesi için tarih boyunca madde ve mana ilminde yükselmiş Türk büyüklerinden bahsetmiştir. Tanzimattan sonra meydana gelen yozlaşmanın sebebi olarak yönetici, aydın ve silahlı zümrelerin yozlaşmasını göstermiştir. Yüzyıllık bir zaman içerisinde milletimizin gerek kültürel ve ahlâki gerekse bilim açısından geriye gidişinin durdurulmasının ahlâki bir terbiye ile insan-ı kamile erişmekten geçtiğini belirtmiştir. Milletimizin o zamanın şartlarında geri kalmışlığının sebepleri ve çözümleri üzerinde durulması millet sevgisinin bir ispatıdır.

Kitabın devamında yer alan “Niçin Yükseldik” başlıklı bölümde millet sevgisi izlek olarak verilmeye devam etmektedir.

Alperenlik ülküsü gereği her şey Allah içindi. O'na hizmet ise sadece Türk Devleti eli ile sağlanıyordu. O, devletin “Kızıl Elma”ya dönük amacı; İlâ-yı Kelimetullah, yani Allah'ın adını yükseltmekti. Ben, sen yoktuk: Allah vardı. Fertler de devlet de, ordu da, camiler, dergahlar, sanatlar ve bütün teşkilâtlar da yalnız o gaye ile çalışarak dünyaya hükmederlerdi. Öylesine ki Avrupa, Türk'ün bu yenilmezliği karşısında şaşkıındı. 1300'lerden 1800'lere kadar 500 sene, Batılı bilginler, tarihçiler, kilise adamları “Türk'ün yenilmezliğinin sırrını” araştırdılar. Vardıkları sonuç: Bir kumandan, bir asker, bir lider, bir vezir, bir sultan ki şehitlik denilen mertebeyi dünyanın bütün yaşayış, saltanat, tahakküm, lezzet ve zevklerine üstün tutuyor. Onların teşkil ettiği millet , asla yenilmez. O hâlde Türklerle harp etmeğe kalkmak cinnettir (Kabaklı, 2007: s.24).

Bu bölümde Türklerin bütün varlığının rehberi olarak Allah'ın emir ve yasakları ile Hz. Muhammed(SAV)'in sünnetlerini gösterilmiştir. Bu manada Türk varlığını manevi yönden yüceltmıştır. Türklerin öteden beri süregelen “Kızıl Elma”yı “İla-yı Kelimetullah” yani Allah'ın adını yükseltmek olarak tanımlayarak Türk milletine dair manevi övgüsüne devam etmiştir. Şehitlik mertebesinin Türk milletini yenilmez kıldığını fark eden batılı devletler, Osmanlı Devleti'ni içerden çürütmeye başvurarak kültür sömürgesi haline getirmeleri sonucu amaçlarına ulaştıkları belirtilmektedir.

17. yüzyıldan beri devam eden yeniliş ve küçülüş, Kurtuluş Savaşı ve cumhuriyetin ilk yıllarında şahlanışa dönüşmüştür.. Türk milleti, yazarın “batı uşağı bir çıkarıcılar hizbi” diye adlandırdığı bir gürhün çıkarları doğrultusunda imanından ve öz benliğinden kopararak sindirilmeye çalışıldığı üzerinde durulmuştur. “Mukaddeslerimiz, alfabemiz, dilimiz, takvimimiz, ibadetlerimiz, Kitabımız, bayrağımız, devletimiz, musikimiz ve her sanatımız, velhasıl bizi Türk-İslâm yapan ne varsa, hepsi İngiliz'in emriyle ve içimizdeki şeytanın firavun elleri ile yok ediliyordu.” (Kabaklı, 2007: s.26) Bu çöküşün çözümü olarak gençlerin Alperen ruhuna yeniden ulaşmasını göstermiştir. “ Türk gençleri, bu bahtsızlıktan, ancak Alperen mefkûresi ile kurtulacaklardır.” (Kabaklı, 2007: s.27)

Yazar millet sevgisi ile Türk milletinin yeniden güçlü ve yenilmez olduğu yıllara dönmesi için sebep ve çözümleri göz önüne sermiştir.

Aynı kitabın otuz üçüncü sayfasında Ahmet Kabaklı Londra'da yaşayan Cengiz Dağcı adlı yazarın “Korkunç Yıllar” adlı romanından bir menkıbe alıntısı yapmıştır:

Azamat'ın Oğlu Arslan Bey

-Azamat'ın oğlu Arslan Bey, kızı sevdi, hediyeler gönderdi ve kızı babasından istetti. Kızın babası, Arslan'a:

-Arslan'ım... Kızımın saçları ipek, gözleri elma, vücudu fidan,. Sen delikanlı daha evimin eşiğinden atlamadın; kılıcın kılıfından çıkmadı, ben sana kızımı nasıl veririm, dedi. Hey, hey... kızın babasından gelen bu cevap, yiğit Arslan'ın canına tak etti. Aynı gün yiğit Arslan yurdunu bırakıp gitti. Dört yıl ne memlekete döndü, ne de bir haber gönderdi. Bu zamanlarda Bucak'ta Arslan adlı gayet meşhur bir pehlivan vardı. Fakat bizim Arslan mıydı yoksa başka Arslan mıydı bilmiyorum. Çünkü Canbulak'ta da ,Yedesan'da da

Or'da da çok namlı ve meşhur Arslanlar vardı. Nihayet bir akşam üstü saraya yakın bir yıldırım gibi, bir atlı şehre girdi. Bu atlı, gösterişli bir pehlivandı. Kûlahı, sultan kûlahı gibi elmaslarla süslenmişti. Kuşağı, mahmuzlar, atının üzengisi bile altındandı. Bizim oturduğumuz kahvenin önünde durdu. Yabancı pehlivanı tepeden tırnağa süzdük. Kimdi acaba? Kimse bilmiyordu. Atlı pehlivan:

- Tanımadınız ha... diye seslendi. Aramızdan biri:

-Hey Allah'ım bu pehlivan bizim Arslan yahu diye bağırdı.

Evet atlı, yiğit Azamat'ın oğlu Arslan'dı. Bucak ordusunda nice nice kahramanlıklar göstermiş, Lehistan'ın şehirlerini, köylerini yakıp yıkmış... Aldığı esirler sayısızmış, mücevheratı hesapsızmış... Arslan adı, Han topraklarında yaşayanların kalbine korku olmuş. Arslan'ın adı sarayda bile anılır olmuş. Bir akşam kahvede oturmuş, cenkleri hatırlıyorduk. Bizim Arslan da kahvedeydi.

İçeriye, başında demir tellerden örülmüş bir miğfer, demir eldivenli elinde kılıç, geniş omuzlu, Arslan'dan da boylu yabancı bir pehlivan girdi. Bu tepeden tırnağa silahlı pehlivan, kapının yanında durarak, ateşli gözlerini yiğit Arslan'a dikti ve şöyle dedi:

- Azamat'ın oğlu Arslan Bey... Arslan'dan da zalim bey...

Kahvede hepimiz ayağa kalkmış, yabancı pehlivana bakıyorduk. Pehlivan sözüne devam ederek:

-Yurdumu yaktın, babamın kanını akıttın, kızlarımızı Kefe'de hareme sattın...

Sonra demir eldivenleri çıkartıp, Arslan'ın ayaklarının dibine attı ve : “Yurdu için ölmeyen var mı bu dünyada pehlivan? Ya esirlik ya ölüm... Seç ve çok önüme, hey Arslan...” diye bağırdı.

Bizim yiğit Arslan, yabancıyı tanıdı. O, Lehistan pehlivanıydı. Ayaklarının altındaki demir eldivenleri kılıcıyla iterek, Lehistan pehlivanına şöyle bir cevap verdi:

-Yaktım, yıktı yurdunu. Sözün doğru pehlivanım. Üç bin başı esir ettim. Kızlarınızı Kefe'de sultan haremlerine sattım. Fakat bunları

namusluca yaptım. Atlıya karşı at sürdüm, kılıçlıya karşı kılıç çektim, okluya karşı ok attım. Yurdu için ölen pehlivandır, pehlivan... Ölüm olsun... dedi, demedi kılıcını çekerek ortaya atıldı.

Biz de iki pehlivanın kavgasını seyredeceğiz diye çok sevindik. Fakat kahvede bulunanlar arasında, sarayda hizmet eden biri vardı. Birden yabancıyı tanıdı ve ortaya atılarak:

-Ben bu Lehistanlı'yı tanırım. Elçidir o, elçi... Tutun Arslan'ı... Tutun Arslan'ı... diye bağırdı. Kahvedeki öteki pehlivanlar Arslan'ı tuttular. Arslan Bey:

-Bırakın beni... Allah aşkına bırakın beni... diye yalvardıysa da, kahvedeki saçlı sakalı ağarmış pehlivanlardan biri:

-Dur Arslan ne yapıyorsun? Han toprağında elçiye silah çekilir mi? dedi. Arslan:

-Beni çağıran şu pehlivan değil miydi, ağalar? Önüme çıkmayın... Namusa sığar mı bu ağalar? diye direndi. Yaşlı pehlivanlar:

-evet yiğit Arslan hakkın var, seni çağıran o pehlivandı. Fakat elçiye silah çektiğin duyulursa yarın ulu Hakan'ın emriyle kafan kesilir, gavur kafası gibi kazığa takılmaz mı? dediler. Arslan ise:

-Namusum kirleneceğine varsın kafam kazığa takılsın, cevabını verdi. Fakat ağalar Arslan'ı bırakmadılar. Elçi de, kahvede bulunanlar tarafından tanındığının farkına varınca, Bahçesaray'da bir daha görünmedi.

Arslan Bey sarardı, soldu. Namusum kirlendi diye kimsenin yüzüne bakamıyordu artık. Arkadaşları:

-Sabret Arslan, sabır acıdır ama meyvesi tatlıdır, diye Lehistan pehlivanını Arslan'a unutturmak istediler. Fakat yiğit Arslan unutmadı. Namusum namusum diye ağladı. Baktılar ki, olacak gibi değil, o akşam kahvede bulunan ağalar, Kalgay'ın yanına gidip, yiğit Arslan'ın hâlini ona anlattılar. KAlgay:

-Evet, evet, Arslan korku bilmez yiğittir, fakat han topraklarında elçiye el kaldırırca kafası kesilir ve gavur kafası gibi

kazığa takılır dedi. İlk fırsatta ulu Hakan'a anlatmayı vaadetti. Günün birinde de olanı biteni ulu Hakan'a anlattı. Ulu Han, Kalgay'dan Arslan'ın Lehistan elçisine silah çektiğini öğrenince çok kızdı ve derhal kafasının kesilmesi için emir verdi. Kalgay, Han'ın ayaklarına kapanarak yalvardı:

-Dinle Han'ım, yiğit kabahatsiz... Arslan'ı elçi çağırdı. Azamat oğlu yiğit Arslan, namusu uğruna kılıç çekti, kahvedeki ağalar yabancı pehlivanın elçi olduğunu anlayınca; elçi, Bahçesaray'dan kayboldu. Şimdi senin topraklarında mı yoksa kendi memleketinde mi hiç kimse bilmiyor. Fakat yiğit Arslan derdinden ölüyor. Ulu Han'ımız çok merhametliydi:

-Kendisine izin vereyim gitsin arasın bulsun. Güreşsin, ne isterse onu yapsın. Fakat benim topraklarımda elçiye el kaldırırsa kafasını kestiririm, vücudunu itlere yediririm, ecdadını lanetlerim, dedi.

Azamat'ın oğlu Arslan Bey, bunu duyunca çok sevindi. İzin çıktığı gün memleketi terk etti gitti. İki yıl düşman topraklarında dolaşmadık yer bırakmadı. Lehistan pehlivanını hiçbir yerde bulamadı. Günün birinde, pehlivanın Dinyeper Kazakları'nın elinde esir bulunduğunu duyarak, Dinyeper'e gitti. Pehlivanın, Kazakların elinde esir olduğu doğrudur. Kazaklar pehlivanın, zengin ve meşhur Arslan tarafından arandığını duyunca karşılığında ağırlığınca altın istediler. Fakat namusu uğrunda güreşecek yiğit için altının ne kıymeti var? Arslan Bey, istenileni verdi ve esiri teslim aldığı gün ona:

-Azamat'ın oğlu Arslan Bey, Bucak ordusunda eşsiz bey... Arsız Kazaklar'ın elinden sen beni kurtardın. Bırak senin kulun olayım, eğer buna layık görürsen, seninle değil, senin uğrunda güreşeyim, senin için öleyim, diye cevap verdi. Lehistanlı'nın bu cevabından sonra ikisi ahab olarak Kırım'a döndüler. Arslan Bey, kızla evlendi. Lehistan'lı pehlivanlı da az zaman sonra Müslümanlığı kabul etti ve Han ordusun sâdık bir eri oldu (Kabaklı, 2007: s.33,34,35) .

Bu menkıbede bir Türk beyi olan Arslan Bey anlatılmaktadır. Menkıbede “yiğitlik, korkusuzluk, namus” değerleri üzerinde durulması ve bu değerlerin, menkıbenin kahramanı Arslan Bey’in şahsında bütün Türk milletine mal edilmesi millet sevgisinin bir işaretidir.

Otuz beşinci sayfasında ise :

Osman Gazi, öte dünyada göç davullarına kulak verdiği zamanda Bursa şehri kuşatılmış fakat henüz alınmamıştır. Bu yüzden oğlu Orhan Gazi’ye “Beni Bursa’da şu Gümüşlü Kümbet altına göm” vasiyetini ederek Bursa’nın mutlaka fethedilmesi için de buyruk da vermiş oluyor. Hz. Muhammed’in ilelebet ümmetini düşündüğü gibi, bu gazi Sultan da kıyamete kadar sürecek devleti ve milleti için endişelenmektedir (Kabaklı, 2007: s.36).

Osman Gazi’nin milletine duyduğu sevgi ve merhamet hissini Peygamberimizin ümmetine duyduğu sevgi ve merhamet benzetilmiştir. Muazzam bir övgü olan benzetme sebepler açıklanarak desteklenmiştir bu sebepler arasında Osman Gazi’nin ölümünden sonra da milletin refahını, huzurunu ve yükselişini düşünmesi de yer almaktadır. Osman Gazi’nin ölümünü hissettiğinde Bursa’da Gümüşlü Kümbet altına gömülme vasiyet etmesi de ölümünden sonra dahi olsa Bursa’nın fethini istemesinin sebebidir.

Kitabın otuz yedinci sayfasında yazar, Orhan Gazi’nin oğlu Süleyman Paşa’nın sallarla balkanlara çıkışını anlatan Âşıkpaşazade’ nin şu beyitine yer vermiştir :

“ Keramet gösterip halka, su üstüne seccade salmışsın

Yakasın Rumili’nin dest-i takva ile almışsın.”

Âşıkpaşazade’nin Süleyman Paşa’nın iman ve dindarlık kuvvetiyle Rumeli fatihi olduğunu bu beyiti ile ifade ettiğini belirtmiştir.

Âşıkpaşazade’nin beyitinin ardından Dede Korkut’a ve Dede Korkut kitabına değinilmiştir. En bilinen Türk büyüklerinden olan Dede Korkut da bir Alperen olarak adlandırılmıştır ve Alperen’in tanımı şu şekilde yapılmıştır: “Nefsini arsa yapıp onun üzerine Allah sevgisi, insan sevgisi, vatan sevgisi binalarını ihtişamla inşa eden, kanatlarını geniş ufuklara açtığı için geniş manzarada kimseyi bıktırıp usandırmayan “insan-ı kamil”dir, Alperen.” Görüldüğü gibi Türk büyüklerine sevginin bir sonucu olarak övgüler yer almaktadır.

Alperen kitabında da Türk büyüklerine övgülerden yola çıkılarak millet sevgisi izleği işlenmektedir:

Alperen ahlâklı büyük insanlarımıza İslâm ve tasavvuf terbiyesinin nasıl bir hayat düsturu halinde işlenmiş olduğudur. Alparslan, ölüm sebebini bile, bu ahlâka hakkı ile uymamaktan, Allah'ı yardıma çağırmayı, bütün ömründe adet edinmişken, bu sefer “Dünya padişahıyım, bana kimse karşı gelemmez” gibi ham-ervâh gurura kapılmaktan ileri geldiğini, bir öğüt olarak; askerlerine kumandanlarına duyurmuştur (Kabaklı, 2007: s.74).

Alparslan'ın Anadolu'nun fethinin ardından fetihlerin yönünü değiştirerek Türk dünyasını birleştirme amacında olduğundan bahsedilmektedir. Alparslan'ın ölürken kendini sorgulaması ve öz eleştiri de bulunması yeni nesillere örnek aldığı takdirde yükselişin anahtarını vermektedir.

Ömer Seyfettin'in “Ferman, Topuz, Kütük, Teke Tek, Pembe İncili Kaftan, Başını Vermeyen Şehit, Kızılelma Neresi.” Hikâyelerindeki vatan sevgisi izleği üzerinde durulmuştur. Bu hikâyelerde Alperen tipleri ve özellikleri verilmiştir. Devlet otoritesinin birey için her şeyden önce gelişi “Ferman” hikâyesinde; Türklerin kahramanlık, güç, yenilmezlik ve yabancılara karşı hoşgörülü oluşunu “Topuz, Kütük, Teke Tek, Pembe İncili Kaftan” hikâyelerinde kahramanlar aracılığıyla anlatmışlardır. Hikâyelerde bu temalara rastlanan bölümler kitapta yer almıştır.

Ömer Seyfettin'in “Kızılelma Neresi” hikâyesinde arif ile alim arasındaki farkın vurgulandığı ifade edilmektedir. Padişahın bürokrat, bilgin ve vezirlerinde halkta yer alan “Kızılelma” bilincinin yer almadığı, Ömer Seyfettin'in tarihine bağlılığını ve milliyetçiliğini hikâye kahramanları aracılığıyla yaşattığı dile getirilmektedir.

Millet sevgisinin yoğun biçimde yer aldığı hikâyeler üzerinde Ahmet Kabaklı'nın da durması yazarların hikâye kahramanlarının yerini bu kitapta kendilerinin aldığını göstermektedir.

Alperen kitabının devamında Ömer Seyfettin'in yanı sıra “Türkçülüğün Esasları” kitabının yazarı Ziya Gökalp de eserlerindeki millet ve vatan sevgisi temasını içermesi açısından incelenmiştir. Türk milletinin yükselişinin en açık dönemlerinden olan Osmanlı dönemiyle ilgili görüşleri üzerinde durulmuştur. Ziya Gökalp milliyetimize “Türkçülük ve millî fikir babalığı hizmetinin yanı sıra Osmanlı ile ilgili

olumsuz yazıları (Ki Kabaklı bunu Osmanlıya atılan iftira ve yalan diye ifade etmiştir.) millette ve yeni nesilde ağır hasarlara neden olmuştur. Ömer Seyfettin ise tam bir Osmanlı- Türk tarihi tutkunudur. Bunu “Ahh! Dört asır önce yaşasaydım.” sözlerinden anlamaktayız. Nitekim Osmanlı, Türkler için en üstün yükseliş dönemidir.

Dünya tarihine damga vuran Osmanlı Padişahı Fatih Sultan Mehmet’in; Mevlana’nın Farsça , Yunus Emre’nin Türkçe söyledikleri:

“Yetmiş iki millete bir göz ile bakmayan

Halka müderris olsa hakikate asidir.” beyitini hayata geçirmiş bir Alperen olduğu vurgulanmıştır. İslâmiyet’in işaret ettiği bir şahsiyet olarak Fatih, bütün insanlığa aynı bakışla muamele etmiştir. Kabaklı, Fatih’i “İnsan Hakları Sultanı” olarak adlandırmıştır.

Yazının ikinci bölümünde Robert de Clari’ye ait, dilimize Prof. Dr. Beynun Akyavaş’ın çevirdiği “İstanbul’un Zaptı 1204” adlı kitaba değinilmiştir. Dördüncü Haçlı Ordusu’nun İstanbul’a yaptıkları ile Fatih’in İstanbul’u fethi karşılaştırılmış ve Fatih Sultan Mehmet’in “İnsan Hakları Sultanı” unvanını hak ettiği kanıtlanmıştır.

Fatih Sultan Mehmet’in Peygamber efendimiz tarafından bizzat müjdelanmış olması, Kur’an’ın ve Veda Haccı’nın muhatabı bir Müslüman olduğunun göstergesidir. Fatih Sultan Mehmet, yazar tarafından kusursuz, eksiksiz bir Müslüman ve Allah Aşkını her zerresinde hisseden bir kul olarak tanımlanmıştır.

Yazar, bir başka Türk lideri olan Alparslan’ı benzersiz bir hakan olarak tanıtmaktadır. Dünyaya İslâmiyet’i yaymak için savaşan Türk milletine ebedi bir vatan bırakmıştır. Ahmet Kabaklı, Alparslan’ın dünya üzerinde bir benzerinin olmadığını diğer imparator ve hükümdarlarla kıyaslayarak ispat yoluna gitmiştir. Dünya tarihinde hiçbir kumandan çok uzaklara düzenlediği seferlerle milletine ebedi bir vatan bırakmamıştır. Oysa Alparslan ve Selçuklu torunları Anadolu’yu yüzyıllarca kanları pahasına korumuş kutsallaştırmışlardır. Bunun yanı sıra Alperen’in her işinde sünnet ehli bir Müslüman olduğu belirtilmiştir.

“Alperen” kitabının devamında yazar, Malazgirt Savaşı’nı anlatmıştır. Sultan Alparslan’ın Diojenes’i askeri dehasıyla mağlup ettiği savaş sonrasında esir düşen Diojenes’i misafir olarak ağırlayıp kendi yüceliğine yakışır şekilde affetmiştir. Serbest kalan Diojenes, yerine geçen Bizans imparatoru tarafından gözleri kör edilerek ömür boyu bir manastıra hapsedilmiştir. Müslüman ve Türk Sultanı Alparslan Rum ve

Hristiyan bir imparatoru affederken Diojenes'in yerine geçen yeni Rum imparator kendi dininden ve ırkından olan eski imparatora en aşağılayıcı şekilde muamele etmekten geri durmamıştır.

Rum imparatoru ve Sultan Alparslan'ın davranışları arasındaki fark; din ve milletler arasındaki farkı da gözler önüne sermektedir.

Kitabın ilerleyen bölümlerinde Diojenes' in uğradığı akıbeti öğrenen Alparslan'ın kederlendiği belirtilmektedir. Bir Türk hakanı olan Alparslan'ın merhameti karşısında ona sevgi, saygı ve hayranlıkta kayıtsız kalmak, tarihi öğrenen Türk evlatları için mümkün olmayacaktır. Alparslan'ın insan sevgisi Fatih Sultan Mehmet'i anlatan beyiti yine akıllara getirmektedir:

“Yetmiş iki millete bir göz ile bakmayan

Halka müderris olsa hakikate asidir.”

Yazar, Alparslan'ın ölümünü de kitabın devamında anlatmıştır. Bir sultanın ölürken bile milletini düşündüğü, bir hainin bıçağıyla vurulmasını ordusuyla gurur duyup bir an için bile olsa nefesine aldanmasından bildiği belirtilmektedir.

Ölümün eşiğinde vatanını düşünen bir vatansever ve başına gelen en elim olayı dahi tevekkülle karşılayan bir Müslüman olarak Alparslan'ın nezdinde Türk millete sevgi dile getirilmektedir.

Yazarın eserinde tarih, ecdat ve millet sevgisi Göktürk Kitabeleri'ni ziyaretini anlattığı anısında da göze çarpmaktadır. Milletimize ait en eski yazılı eser olan Göktürk Kitabeleri'ni sahipsiz ve korumasız görmek yazarı fazlasıyla üzmüştür. Anısında kitabelerin tarihimizle ilgili önemli bilgiler içerdiğinden bahsetmiş sahip çıkılması gerektiğini vurgulamıştır. Hatta Göktürk Kitabelerine ithafen Rıza Tevfik'in dostu Tevfik Fikret'e yazdığı şiiri anımsamıştır.

Kitabın ilgili bölümünde yazarın kitabelere verdiği değer millet ve ecdat sevgisinin bir göstergesidir.

Tarihine bağlı bir yazar olan Ahmet Kabaklı, “Alperen” kitabının devamında Manas Destanı'ndan bahsetmiştir. Bu destanın Türk yazar ve sanatkarları bir araya getireceği savunulmuştur. Müslüman Türkleri bir araya getirmek için eski ve yeni Türk eserlerinden yeni dünyalar ve yeni izlekler çıkarmak gerektiği belirtilmiştir. Eski ve yeni Türk eserleri içinde Manas Destanı'nın önemi üzerinde durulmuştur. Manas Destanı'nın Müslüman Türk dünyasını bir araya getirmekte, dünyada aranan Türk

sanatkârlar yetiştirmekte rolünün büyük olacağı belirtilmiştir. Burada yazar Türk dünyasını bir araya getirmek amacıyla yollar aramıştır, bu da vatan ve millet sevgisinden kaynaklanmaktadır.

Aynı kitabın 173. ve 174. sayfalarında yazar, Manas Destanı'nın Kırgızların tüm yaşantısını gelenek ve göreneklerini anlatan bir ansiklopedi olarak tanımlamıştır. Ayrıca Türk dilinin ve edebiyatının da önde gelen destanlarına değinerek dil ve edebiyat zenginliğimizin eskilere dayandığını şu şekilde dile getirmiştir:

Bahsettiğim dil, îman ve edebiyat, bin yıldan beri bütün Türk dünyasında bizi nur ve rahmetiyle olgunlaştıran, sonra da İslâm'ın sancağı olarak şereflenen Ulu Rabb'in da muradıdır. Doğu Türkistan'dan, Üsküp'e, Kafkaslar'a ve Bosna'ya kadar, ne gibi kültür ve medeniyetimiz varsa hepsi İslâm ve Türk varlığının kaynaşması eseridir. Bu yüzden destanlar da hem tarihimiz, hem de geleceğimizdir. Manas'ta, Oğuz-Kağan'da, Sarı Saltuk Gazi'de göreceğiniz her şey, (*O Romantizmi kavradığımız takdirde*) torunlarınıza mutluluk ve şeref beratları olacaktır (Kabaklı, 2007: s.174).

Yazarın dil ve edebiyata verdiği değer, yüklediği anlam ve sevgi açıkça görülmektedir.

Yine 174. sayfanın son paragrafında Manas Destanı ile Türk gençliğinin dine olan sevgisinin de çoğalacağı dile getirilmektedir. Çünkü eserde İslâm – putperest mücadelesinin anlatıldığı belirtilmiş, Türklerde İslâm'a olan sevgi ve hasreti canlandıracağından ötürü Ruslar tarafından yayımlanmasının önlendiği ifade edilmiştir. Bu önleme çalışmaları da Ahmet Kabaklı'nın millet sevgisi ile Manas Destanı'na yüklediği anlamı haklı çıkarmaktadır.

“Manas Destanı'nda ırkçılık yoksa da milliyetçilik ve yurt sevgisi büyük ısrarla vurgulanmaktadır .”(Kabaklı, 2007: s. 178) Yazarın Manas Destanı üzerinde bu kadar durması da bundan kaynaklanmaktadır. Yazar, Türk gençliğinde millet şuuru uyandırmak için bu destanın yaygınlaştırılması gerektiğini belirtmiştir.

Düşmana baş eğip dalkavukluk etmekte barış, sükunet ve rahatlık yerine ben savaşı tercih ederim... Erkek kuzu büyüdükten sonra Tanrı için kurban olur. Erkek çocuk da büyür, yiğit olursa ili,

vatanı için ya gazi olur, ya da şehit. Tanrı'nın yazmış olduğunu göreceğiz hey ağamız Bakay! Kırgız'ı düşmanın elinde görmektense canı çıksın Manas'ın. (Manas Destanı, sh:23, Abdülkadir İnan, 1972) (Kabaklı, 2007: s. 179).

Manas Destanı'ndan alınan bu bölümde vatan sevgisi çok belirgin biçimde göze çarpmaktadır. Öğüt niteliğindeki bu bölümde Türklere cesaret ve vatan kutsallığı üzerine yapılan yorumlar vatan sevgisi bağlamında önemli bir yerdedir.

“Alperen” kitabının 188. sayfasında yazar, Türk askerine övgülerde bulunuyor. Mehmetçiği tek başına Türk dünyasını içinde barındıran bir nefer olarak tanımlıyor. Türklüğün hatta İslâm dünyasının varlığının güvencesi olarak görmekte, orduda er, subay, paşa ayırt etmeksizin Türk medeniyetini yaşatan birer hükümdar diye nitelemektedir.

Kabaklı, İslâm'ın güvencesi olarak Türk ordusunu gösterirken ordunun hürmet görmesini de İslâmiyet'e bağlamaktadır. Ordunun tarihinden ve dinden uzaklaşmamasını dilerken buna sebep olabilecek telkin ve tavırlara lanet okuyarak ordu ve din sevgisini iç içe vurgulamıştır.

194. sayfada Yahya Kemal'in “Bu Muharebenin Askerleri” makalesine yer verilmiştir. Ordu ve Mehmetçik sevgisi üzerine yazılan en güzel eser olarak tanımlanmaktadır. Yahya Kemal bu makalesinde Ahmet Kabaklı'nın da fikir ve edebî yaşantısına yön veren millet, din, ecdat ve peygamber sevgilerini iç içe vermektedir.

Yahya Kemal, savaşlarda efsaneleşen “Yeşil Sarıklı” askerler nitelemesini bu vatan için savaşan ve şehit düşen ecdadın ruhunun ordumuzda yeniden dirilmesi olarak yorumlamıştır. Kurtuluş Savaşı'nda savaşan her askerin adının sanının tek tek bilinmesinin de kafi gelmeyeceğini, adlarının camilerimizin sütunlarına yazılması gerektiğini belirtmiştir. Görülüyor ki bu makaledeki içten ve coşkulu asker, Mehmetçik sevgisi Ahmet Kabaklı'nın “bu değer üzerine yazılmış en güzel yazı” nitelemesini haklı çıkarmaktadır.

Yazar, Mehmetçik sevgisini dile getirmiştir bunun yanı sıra yıllar boyunca İslâm ülkelerine saldıran Haçlı Ordularına da kitabın 206. sayfasından başlayarak değinmiştir. Türklerin Trakya'ya geçişlerini ve bu bölgenin fethedilmesini kolaylaştıran sebep olarak haçlıların kendi halklarına zulmederken Türklerin din ve ırk ayrımı gözetmeyen tutumlarını göstermektedir.

Orhan Bey zamanında Türklerin Rumeli'ye geçişlerine “Âşıkpaşazade Tarihi”nden bir alıntı da yer almaktadır. “Yürüdüler. Bir gece, “Aya Şlonya” derler bir hisar vardı, onu da aldılar. Müslümanlar elinde hisar iki oldu. Bunun halkının dahi gönlünü hoş tuttular. Bu kafirlerden hiç kimseyi incitmediler. Gönüllerini aldılar. Onlar da kendilerini güvenlik içinde buldular. Kadınlarını da, kendilerini de hoş tuttular. Kafilerin gemilerine gemicileri koydular. Kendileri başlarında durdular. Daha hayli adam geçirdiler. Bir iki gün içinde iki bin er ele geçirdiler. Bum Cimbi (hisarının) kâfirleri, bu gaziler ile müttefik oldular.” (Kabaklı; 2007: s. 206). Yazar, Aşıpaşazade'nin eserinden alınan bu bölüme de kanıt göstererek Türklerin altı yüzyıl bu topraklarda hüküm sürmesinin sebebi olarak ecdadın ırk ve din ayrımı gözetmeksizin halkın güvenliğini ve huzurunu sağlaması olarak göstermiştir.

Bu bölümde de sıkça üzerinde durulan millet sevgisi bir kez daha “Âşıkpaşazade Tarihi” kitabından Orhan Bey'in kardeşi Süleyman Paşa için söylenen şu beyitle vurgulanmıştır:

“ Keramet gösterip halka, suya seccade salmışsın

Yakasın Rumeli'nin dest-i takva ile almışsın” (Kabaklı, 2007: s. 207).

Haçlı Orduları'nın kendi dininden insanlara zulmettiğini belirten yazar kitabın 216. sayfasında batının karanlık tarihine değinmiştir. Kendi içlerinde de hile ve zulme başvuranlar Çanakkale'de de aynı tutumu sergilemiştir; fakat hedeflerine ulaşamadıklarını belirten Kabaklı, Truva'dan bahsetmiştir. Montaigne'nin Fatih'in İstanbul'u fethini Truva'nın (Priamos ve Hektor'un) intikamı olarak ifade ettiğini belirtmiştir. Batının hile ve hainliğine karşı Türk milletinin yiğitliğinin dile getirilmesi millet sevgisine örnek teşkil etmektedir.

260. sayfasında destanlar üzerinden millet sevgisi üzerinde durulmaya devam edilmiştir. Her milletin destanının ve destan kahramanlarının millî amaçlarını ve en ideal insan özelliklerini yansıttığı belirtilmektedir.

“Oğuz Kağan” ve “Köroğlu” destanlarındaki “cihan hakimiyeti” ile “zulme isyan, devlete itaat” izlekleri örnek olarak gösterilmektedir. Buna karşılık Yunan destanı “Odysseia”daki hile ve entrikanın övüldüğüne dikkat çekilmektedir. Bu karşılaştırma sonucu yazar, “Odysseia”daki kadın, şarap, eğlence, şehvet gibi unsurların Yunanlıların mizacını, Türk destanlarındaki; özgürlük, ahlâk, haksızlığa başkaldırı, cesaret gibi unsurların da Türk milletinin mizacını yansıttığını dile getirmektedir. Yazar bu

karşılaştırma ve yorumlar sonucu Türk milletini överken yüceltmıştır; bu da millet sevgisi izleğinin bir göstergesidir.

“Alperen” kitabının geneline hakim bir izlek olarak millet sevgisi yoğun biçimde kitabın 269. sayfasında da görülmektedir:

Alperenlerin her civanmerdinden derleme hayal akıncılarım vardır. Bazan gemilere onlarla binerim. Birden denizlerime, yücelerden seccadeler iniverirdi. Allah isterse dalgalar üzerinde namaza dururum.

Allah isterse.

“Sakarya nehri büküm büküm bükülür”de benim adı âcize, yoksula, korkağa, hayırsıza hatta kötüye çıkmış bazı gençlerimden, genç kızlarımdan, Keloğlan’larımdan , en müthiş iman orduları nasıl kurulmaz?

Şöyle de düşündüm ki, Alperenlik mucizelere, efsanelere, yeşil sarıklı vatan bekçilerine, bayram günlerinde camilerimizi ibadet için dolduran milyarlarca şehit ruhuna inanmaktır.

Çanakkale’den ve daha önceki ve sonraki şehit ve gazilerden, kalem sahiplerinden, şairlerden, I. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin hürriyetçisi Hüseyin Avni Bey misali hatiplerden benim yüzbinlerce heybetli Alperenim, can verenim, çare bulanım vardır.

Ben yazar olarak, onlara dayanacağıma ve yurdu o azimle mutlaka kurtaracağıma inandım. (Kabaklı, 2007: s.269).

Yazar, bu bölümde hayatı boyunca düşlediği Alperen ruhunu taşıyan Türk evlatlarına değinmiştir. Allah’ın yüceliğine olan inancı ve milletin yeniden büyük zaferler kazanacağına, yurt edinilen Anadolu’nun ebediyen Türk ve Müslüman kalacağına inancını dile getirmektedir.

Allah isterse, “Sakarya nehri büküm büküm bükülür” de benim adı acize, yoksula, korkağa, hayırsıza hatta kötüye çıkmış bazı gençlerimden, genç kızlarımdan, Keloğlan’larımdan, en müthiş iman orduları nasıl kurulmaz (Kabaklı, 2007: s. 269). Sözleriyle yazar millet sevgisini ve Türk milletinin vatan söz konusu olduğunda yapabileceklerinin ön görüşünü de ortaya koymuştur.

Kitabın sonlarında yazar, Allah sevgisi ile millet sevgisini birlikte vermektedir. Hayatı boyunca düşlediği Alperen ruhunu taşıyan Türk evlatlarına tekrar değinmektedir. Allah'ın yüceliğine olan inancı ve tarihimizde yer alan sayısız kahramanlıkların verdiği inançla Türk milletinin yeniden büyük zaferler kazanacağına, yurt edinilen Anadolu'nun ebediyen Türk ve Müslüman olacağına inancını ve temennisini dile getirmektedir.

3.1.2. Sanat ve Edebiyatımız

“Alperen” kitabında görülen karşılaştırma “Sanat ve Edebiyatımız” kitabında da devam etmektedir. Yazar, öncelikle Napoleon (Napolyon) ile Yavuz Sultan Selim'i güç ve kudret bakımından kıyaslamıştır. Bu kıyas sonucu Yavuz Sultan Selim'i üstün tutmaktadır. II.Murad'ın şehadeti ve Genç Osman'ın başına gelen elim olaydaki hissiyatı kendi milletinden başkasının anlayamayacağını dile getirmektedir. Ecdaddaki mana ve hissi anlamak ve duyabilmek sevgiden geçmektedir.

Yazar, günümüzde popüler olan yerli dizilerin -ki o zamanlar da tarihi yanlış anlatan yapımların olduğunu anlıyoruz- tarihi yanlış öğrenme ve atalarını yanlış tanıma gafletinin de sanat aracılığıyla verilen tarih ve millet sevgisi ile önleneceğini dile getirmektedir.

Kitabın 31. sayfasında da Türk benliğinden kopmamış bir Türkiye'nin millî bir sanatla kurulacağı şu sözlerle belirtilmektedir:

Türkiye'miz, her şeyden önce, sanat ve kültür anarşisine sürüklenmiştir; millet ve devletimiz, gayri millî, kasıtlı veya sulu bir sanat göstermeliği ile yıkılmak istenmiştir. Geleneğimiz onu gerektiriyor ki: Türkiye, yine ancak olumlu ve güçlü bir millî sanatın halkımızı saran hamleleri ile kurulabilecektir (Kabaklı, 2013: s.31).

Yazar hayatı boyunca Türk ve Müslüman bir Türkiye dileği ile çalışmıştır. Bunun yollarını araması ve bu yolda sanat ile edebiyatı önemli birer araç olarak göstermesi millet sevgisinin delilidir.

Yazarın belirttiği millet ve devletin millilikten uzaklaşmasının telafi yollarından biri millî sanat ve millî edebiyattır. Bu noktada gelecek nesil yazar ve sanatkârlarına yol göstericilik söz konusudur.

Aynı kitabın 32. sayfasında Nazım Hikmet örneği verilmiştir.

1930’larda başlayıp 1940’larda canlanan Nazım Hikmet ve çıraklarınca, dışarıdan alınmış bir emir, bir yıkmaca ulti matomu gibi yürütölen menfi edebiyat sağanağı, o gün bugündür, kimi değerli fakat çoğu basit ve yoz olan bir sanatkârlar zümresine, millete, kendi değerleri doğrultusunda rehberlik yapmayı unutturmuştur. O zamandan beri, propaganda zoru ve maalesef çoğu defa devlet desteği ile ayakta duran bazı edebiyatçılar, millî değerlerimize ters düşmekle kalmayıp onlara resmen düşmanlık da etmişlerdir. Dolayısıyla sanat ve kültürümüzle birlikte milletimizi ve devletimizi de yıkmak görevini üstlenmişlerdir. Fazilet, inanç, vatanseverlik, barış, sevgi duygularına düşmanlık ve Türk insanını bayağılaştırmak moda hâline getirilmiştir. 1300 yıldan beri, Türk halkına arka çıkan, öncülük eden, onu yüceltmeye bakan edebiyat, halkı aldatmaya, çelmelemeye, kendi değer ve inançlarından çıkarmaya koyuldu; ümitsizleşen, mesnetsiz kalan halkımız böylece yabancıların hatta düşmanlarımızın fikir ve sanat sömürgesi hâline getirildi (Kabaklı, 2013: s.33).

Nazım Hikmet ve onun yolundan giden sanatçıların edebiyatımızı millî değerlerden kopararak millet ve devletimize de kötölük ettikleri dile getirilmektedir. 1300 yıldır Türklüğü yansıtan edebiyatın söz konusu sanatçılar tarafından millî değerlere düşman hale getirildiği belirtilmektedir.

Yazar, duyduğu millet sevgisiyle yükselişin millî değerlerde olduğunu savunurken edebiyatı millî değerlerden uzaklaştıran sanatçıların devlete ve millete zarar verdiklerine dair kanıt olarak bu sanatçıların Avrupa, Rusya ve Amerika tarafından desteklenmelerini göstermektedir.

“Sanat ve Edebiyatımız” kitabının 67. Sayfasında:

Halk oyunları ve türkülerin “tiyatro” olmayan asıl mânâsına gidilmelidir. “Folklor kitlelerce seyredilmek için değil, ona katılarak yaşamak içindir.” Kaidesine uyularak, kitlelerin onu bizzat oynaması ve söyleyebilmesi için çareler bulunmalıdır. O zaman folklor usanç vermez... Bilâkis kitleleri, bölgeleri, yöreleri birbirine sımsıkı

bağlayan, dostluklar kuran, millî bütünlüğü sağlayan bir sanat ve zevk unsuru olur (Kabaklı, 2013: s.67).

Bu bölümde tiyatro ile folklor karşılaştırılmış, bu karşılaştırma sonucunda tiyatro daha yapay ve yabancı, folklor ise daha hayata dair ve millî olarak tanımlanmıştır. Folklor aracılığı ile bölgelerin ve kitlelerin birbirine ve milletin millî benliğine bağlanacağı dile getirilmektedir. millî kültüre verilen önem çerçevesinde millet sevgisi izleği bu bölümde de göze çarpmaktadır.

Kitabın 89. sayfasında millet sevgisinin sanata tezahürü görülmektedir.

Mûsiki'mizin büyük İtrî'den sonra, en büyük bestekârı olan İsmail Dede Efendi'nin 200. doğmu yılındayız. Anılmagününde, eşsiz musikisini icrayönünden millî tarihe bağlı sanatkâr ve bilginlerimiz oldukça gayret gösterdiler. Ötekiler ise, bu seferlik sustular. Zaten, “Alafrangalarımız” millî, tarihî sanatlarımıza söğmek bahsinde artık eskisi kadar cesur değiller. Demokrasinin ve şuurlanışın lütfu olarak, millet kendi değerlerine sahip çıktıkça, büyük sanat ve medeniyetimizin hasımları bozguna uğrayacaklardır. Milletimiz, böylece kendi öz sesini Yunus'larda, İtrî'lerde, Dede'lerde, Fuzulî, Karacaoğlan ve Yahya Kemal'lerde bulacaktır. Sinan'lar, Levnî'ler karahisarî'ler yeni sanatın, yeni ustaları olacaktır (Kabaklı, 2013: s.89).

Millî musikinin ileri gelen isimlerinden Dede Efendi'yi anma etkinliklerinde millî tarihe bağlı sanatçıların ön plana çıkmasının verdiği memnuniyet dile getirilmektedir. “Alafranga” adı altında millî olanı yok etmek amacındaki sanatçıların, halkın bilinçlenişi sonucu ilgi görmemesi böylelikle halkın millî değerlere yönelişinin mümkün olacağı belirtilmektedir.

Eski, büyük ve millî sanatçılarımızın yeni sanata ve yeni sanatçılara ilham kaynağı olacağı ifade edilmektedir.

Yazar Türk milletinin planlı bir şekilde millî benliğinden uzaklaştırıldığı, “millî” olanı hor görme algısı oluşturma çabasının olduğu belirtilmektedir. Refahın ve millî yükselişin “millî model”e dönmekle mümkün olduğunu, “cihan hakimiyeti” idealinin sadece millî değil aynı zamanda evrensel bir koruma amacı içerdiğini dile

getirmektedir. Yazar, millî ideali evrensel anlamda insan sevgisi ile iç içe gördüğünü belirtmiştir.

3.1.3. Çağlara Hükmedenler

Ahmet Kabaklı, bu kitabında Yunus Emre'nin gözünden Osmanlı'yı anlatmaktadır. Yunus Emre'nin, Osman Bey'i cihad amacından ötürü sevdiği ve muvaffak olması için dua ettiği belirtilmektedir. Bu vesile ile Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda izlenen yol anlatılmaktadır.

Osmanlı Beyliği, hiçbir zaman Müslüman beyliklerle savaşmamış, her zaman gaza ve cihad yolunda ilerlemiştir. Tarikatları, dervişleri, alperenleri ayırt etmeden bünyesinde barındırmış, Müslüman birliğini ön planda tutmuştur. Ayrıca Türkçeye önem vermiş, gelişmesi için çalışmıştır. Bütün bu özelliklerden ötürü Yunus Emre'nin Osmanlı Beyliğine duyduğu yakınlık ve sevgi anlatılırken okuyucuda da millî bir bilincin oluşmasına çalışılmıştır. Millet sevgisi, tarihi bilmek ve ecdadla gurur duymakla yakından ilişkilidir.

3.1.4. Fatih ve İstanbul

Eser, Ahmet Kabaklı'nın Tercüman ve Türkiye gazetelerinde İstanbul konulu yazıları derlenerek Yrd. Doç. Dr. Erol Ülgen tarafından yayına hazırlanmıştır. Ahmet Kabaklı'nın İstanbul ile ilgili yazılarından oluşan bu eser Kabaklı'ya ait bir şiir ile başlamıştır:

FATİH SÖYLER

Ferman eylerim şan ile
Şehitlerim at üstüne!..
Ceng-olunsun hengam ile...
Şer kırılısın düşmen deyu
Ta be zaman sefer olsun

Şafaklar rengi kan ile
Allanın seher be seher ,
Gökyüzünden mavilikler
Yüklenin kemer be kemer
İnşa edin iman ile
Söylenesiz insan deyu!..
Yurduma nur bahşeylerim,
Yeşil vatanlar süsüdür,
Evliyalar görgüsüdür,
Türk'e gurur bahşeylerim!..
Karanlık çevrem dışıdır,
İrfa ilen eğleşiriz...
Şairler sofram başıdır,
Sohbet ile bilişiriz...
Sevda padişah işidir,
Usul ilen sevişiriz...
Zulüm yıkılsın katımdan!...
Adaletten gayrı demem...
İstanbul'u alır isem,
İslâm demem, gayrı demem,
Bir sayarım insan deyu....
Kadılarım hükmeylesün,
Zamanlara ihsan deyu...
Tanrım kitabının dili,
Gülpembe vatanlar yolu...
Görgülü atam töresi,
beyler büyüğü adalet!..
Behey vatanlar güzeli,
Çok denizli İstanbul'um!..
Pembe batın, gül şafağın,
Yedi tepen baş üstüne!..

Sen gibi oynaş üstüne,
Ceng'olunsun destan ile!..
Baka... Yiğitlerim benim!..
Sema oldum üstünüze,
Göresiz her seher beni...
Kubbelendim, denizlendim,
Vatan oldum üstünüze,
Sevesiz her seher beni!...
Ahmet Kabaklı (Mart 1954)

Şiirin izleği vatan sevgisidir. Yazar, Fatih'in adalet anlayışını da dile getirmiştir. İstanbul'un fethinin kötülöklere karşı bir zafer olduğu, inşasının imanla şekillendiğı, fetihten sonra insanlar arasında din ve ırk ayrımı gözetmeden muamele edildiğı belirtilmiştir. Şiirin devamında yine Fatih'in dilinden İstanbul'a övgüler bulunuyor. İstanbul, Türk milletinin vatanına "nur" olarak görölmektedir.

Şiirin akabinde vatan sevgisi izleği ince bir şekilde işlenmektedir.

Yazar, doğum büyüdüğü Harput'tan söz etmiş ardından radyo, televizyon, gazetenin olmadığı bir dönemde Harput'ta yaşayan bir insan için İstanbul'un ifade ettiğı anlamı, vatanın bütönlüğüne dair bir mucize olarak görmektedir. Bu da, Türk milletinin sahip olduğı vatan sevgisinin ifadesidir. Vatanın bir ucunda yaşayan halk, kilometrelerce uzaklıktaki vatan parçasına da sevgi beslemekte ve önem vermektedir. Söz konusu vatan parçası İstanbul olunca vatan sevgisinin yanı sıra İstanbul'u hadisine konu eden peygamber sevgisi de konuya dahil olmaktadır. İstanbul'u hiç görmemiş olan bir Türk, vatanın kutsiyeti gereğı ve ecdadın şehre yüklediğı ayrıcalıklı anlam gereğı hayalinde efsaneleştirdiğı İstanbul'a hayranlık ve sevgi hislerini beslemiştir.

İstanbul'un fethinden itibaren İstanbul'un manası ve önemi üzerinde de durulmaktadır.

İstanbul'un fiziki özellikleri anlatılarak başlanmıştır. Fetih yıl dönümünden bahsedilirken Bizans'ın yozlaşan yapısına ve Fatih Sultan Mehmet'in adalet ve nizamına dikkat çekilmiştir.

Fetih ile Ulubatlı Hasan'ın surlarda şehit oluşu ve Fatih'in İstanbul'a girişi okuyucunun gözünde canlandıracak şekilde anlatılmıştır. Ayasofya'nın önemine de

değinilmiştir. Fatih için Ayasofya'nın da İstanbul kadar değerli olduğu İstanbul'u fethetmeden önce Fatih'in Ayasofya'yı hayranlıkla izlemesi ve rüyalarında görmesi gerekçe olarak gösterilerek ifade edilmiştir.

Fatih'in İstanbul'u bakımsızlıktan, yobazlıktan kurtaracağı da belirtilmiştir. Yazar konu ile ilgili "Alperen" kitabında da; dönemin Hristiyan dünyasının Fatih'e hayranlığının İstanbul'a hak ettiği değeri vererek anlamına yakışır şekilde göze batan mimariden kaçınarak kubbe ve ahenkli yapılarla güzelleştirmesinden ve Hristiyan mezheplerinin birbirine karşı izlediği adaletsiz ve ayrımcı tutumlarının önüne geçmesinden kaynaklandığı belirtilmektedir. Fatih'in sadece Türk- Müslüman dünyası için değil dünya için adaleti ile beklenen hükümdar olduğu ifade edilmiştir.

Aynı kitabın "Taşralarda İstanbul" bölümünde yazar, milletten bir ferdin hiç görmediği vatanın bir parçasına da sevgi ve hayranlık beslemesini vatanın bütünlüğüne dair bir tılsım olarak ifade etmiştir. Bu bölümde de İstanbul nezdinde vatan sevgisi, Fatih'e duyulan hayranlık nezdinde ise millet sevgisi işlenmiştir.

Eserin 43. 44. ve 45. sayfalarında yer alan "Taşralarda İstanbul" bölümü vatan sevgisi izleği altında ders kitaplarında yer alabilecek niteliktedir.

Harput harabelerinin efsaneli sükûnunda doğup büyüyen bir çocuk için İstanbul, ne kadar tesirli bir hayaldir... Bunu anlatmak imkansız.

Kaleli, kayalı bir şehirdir Harput. Ahalisi orayı terketmiştir. Ağaçları sahipsiz,gürül gürül çeşmeleri sahipsiz. Sıra sıra Selçuklu. Osmanlı camileri, gerçekren Tanrıya adanmış. Minareler büyük boyunlu. Kubbeleri yonca bürümüş. Türbelerde velilerle kahramanlar unutulmuş. Ecdat mezarları, baba evleri ayırdedilmez bir hâlde tümsek olmuş bir hüznün ve şiir beldesidir Harput.

Bu ıssızlığa, kimsesizliğe İstanbul'un hayali nasıl akseder! Bir vatan bütünlüğü, görünmez yolları nasıl kateder! Radyosuz, telefonsuz, gazetesiz, mektupsuz İstanbul Harputlu çocuğun hayaline nakşolur?

Vatanı vatan yapan bu muammadır işte. Asırlar boyunca devletin uzak şehirlerin görünmez ibrişimlerle İstanbul'a bağlayan,

dağların çobanını, beldeler eşrafını, aşiret reisini padişaha kul eyleyen, paytahtı “Dersaadet” halkını “mutlu” saydıran bir manevi tılsımdır bu.

“İstanbul’un taşı toprağı altın” evet, lâkin bu söz bir açıksözlü iktisat düsturu değil, mutlaka bir şair buluşudur. İstanbul üzerine en güzel türküler, taşralılar tarafından yakılmıştır.

“Şu mısradaki hasret ve hayal üstünlüğüne dikkat edin. Hiç İstanbul’da oturup da sokakların kaldırım taşı, evlerin ahşap, denizin tuzlu sudan ibaret olduğunu kavrayan insan bu şiir incisini dönebilir mi?

İstanbul efsaneleştikçe güzelleşir. Mesela: Havalardan Harput’a bir türkü akmıştır:

İstanbul’dan Üsküdar’a yol gider.

Değil mi? bu yol bizim çocuk muhayyileyi meşgul eder durur. Yakuttan, inciden, zebercetten şehirleri kat kat bina ederiz. Kaybolan güneşin renklerini, nisan bulutlarını, seher duruluğunu bir yol üzerine teksif ederiz. Hayalin en güzel kadınları, dilediğimiz kıyafette o yollarda salınır, seyrân ederler. Bir türkü, birkaç rivayet, katır sırtında, kamyon üstünde gelmiş kumaşlar, oyuncaklar, aktar eşyası, bizde bir cennet şehrinin kuruluşuna yeter. İstanbul’dan gelmiş bir akraba çocuğu bize masallardan inmiştir sanki. Onunla oynamamak olacak iş mi? Kenara büzülür, gizli gizli seyrederek. İstanbul’dan getirilmiş bir gelin abla, aman ne güzeldir. Teni beyaz, saçları sarı, konuşması gülmesi bir tuhaf. Büyük küçük ona bakar kalırız.

Zaman dolmuş, delikanlı çağımıza basmışız. Sınıfımızda bir İstanbul kızı var mı? bütün gözlerin bebeği odur. Boyuna, yüzüne bakılmaz zaten. Doğduğu diyarın fermanı elinde, gönülleri açmak içindir.

Lise kitapları, mecmualar, şiirler... Nedim, Yahya Kemal hayalleri büsbütün büyüler. Çocukluğun zebercet hülyasına gençliğin arzu ve ateşi de katılmıştır artık. Gidip dönen talihli arkadaşlar, İstanbul’dan ne maceralar, ne yalan aşklar, ne dayanılmaz hasretler getirirler.

Karacaoğlan, İstanbul’a ne maksatla gitmiş bakın:

Vardım İstanbul’a ferman diledim

Herkes sevdiğini alacak, deyî

O yaşıta bizim de maksat, şairinkine benzer. İstanbul’da dahi aç kalınır, sefil olunurmuş. Orada da yalan, riya, küfür, rezalet, yıkıntı... Hayır efendim. Biz bunlara çok sonra, hatta İstanbul’u tanıdıktan, senelerce oturduktan sonra inanmaya başladık. Hayal, hakikate ne kadar üstünmüş meğer’ Koynuna girdikten sonra bile sevgili ne kadar çok oyalyabilirmiş insanı. Şairin inkisarını işittiniz mi?

-Heyhat! Demiş, heyhat. “Zülfü perişan” dedikleri şeyin “saçının kılı” olduğunu neden sonra öğrendim.

Hayır ben bu gerçeğe inanmak istemiyorum. Yetiş büyük şairim, kerem eyle:

Tahayyülümde vatan, kalsın eski hâliyle (Kabaklı, 2011: s. 43,44,45).

Bu bölümde yeni nesillerde İstanbul’un dini ve millî tarihteki yerine dair bir şuur oluşturabilecek niteliktedir. Yazarın, bölümü Fatih’in dilinden yazdığı “Fatih Söyler” şiirinin son mısraları ile bitirmedi okuyuculara bir sesleniş ve öğüt mahiyetindedir. Vatan ve millet sevgisi bu hususlarda rastlanan temalardandır.

69. 70. ve 71. sayfalarında ise Fatih’in doğumu efsanevi bir dille anlatılmaktadır.

Yazar “Sanat ve Edebiyatımız” kitabında milletin tarihini en iyi sanat yoluyla öğrenebileceğini ifade etmişti. Bu bakımdan Fatih’in doğumunu, Mehmet ismini alışını doğa olayları ile ilişkilendirerek efsanevi bir dille anlatışını yeni nesillere millet şuurunu kazandırmak amacı olarak ifade edebiliriz.

Sultan II. Mehmet’in İstanbul’un fatihi olacağının çocuk yaşıta iken velilere malum olduğu anlatılmaktadır. Büyük fethin Allah’ın yardım ve aynı zamanda aklın tekniğin ve iradenin gücü ile gerçekleştirildiği belirtilmektedir.

Fatih’in Bizans, Papa ve hatta kendi paşalarının genç yaşından ötürü yaptığı eleştirilere karşı kararlı ve cesur durduğu ifade edilmiştir.

Fatih’in İstanbul’a girişi de anlatılmaktadır. Yahya Kemal’in beyiti ile başlanmış, tarihçilerden alıntılar yapılmıştır.

Ulubatlı Hasan'ın surlara sancağı surlara çıkarıp şehit oluşu Fatih'in ordusuna seslenişi alıntı beyitlerle güç kazandırılarak anlatılmıştır. Ordunun İstanbul'a girişi destansı bir dille anlatılmaktadır.

Fatih'in ikinci namazını Ayasofya'da kılışı, yapısının aslına zarar vermeden onarılmasını emredişi atalarımızın hoşgörü ve saygısını göstermektedir. Bölümün devamında Fatih'in İstanbul'un harabe ve bakımsız olduğu hak ettiği değeri fetihle bulduğu ifade edilmektedir.

İstanbul'a giriş vatan ve millet sevgisi izlekleri ile anlatılmıştır. Ayasofya'nın tarihimizdeki önemi, İstanbul'un fetihden sonra çehresinin değişmesi bunları destekleyen ifadelerdir.

Yazar, Ayasofya'nın müze haline getirilmesinden duyduğu üzüntüyü anlatmaktadır. Yapının cami halinden hiç eser kalmaması Bizans kalıntılarının ortaya çıkarılması yapıyı bir Bizans müzesi haline getirmesinden duyulan rahatsızlık ve bu halden ötürü Yunanlıların burayı kendi ibadethaneleri olarak görmekte haksız olmadıkları dile getirilmiştir. Ayasofya'da Türklere ait hiçbir izin kalmamasından duyulan üzüntü vatan- millet sevgisi ile ilişkilidir.

Aynı kitabın 96. sayfasında fetih yıl dönümüne dair açıklamalar bulunmaktadır:

Yüce Peygamberimizin Fatih Sultan Mehmet adına kutladığı
Büyük Fethin 513. yılı, Türk milletine müyesser olmaktadır.

Her yıl biraz daha artan sevgi ve bilgi şuuriyle Fatih'e doğru yönelmekte olan gençliğe ve millete selamlar olsun. Onu anmamakta direnen bir takım perişan ruhlar, düşmanı olan ırk bozuntuları ve Türk tarihine zehir atmayı yaratılışlarının vergisi sayanlar, Türk halkına hitap kabiliyetlerini yitirmişlerdir.

513 yılın üstüne örtülen iftira perdeleri aralanmakta, hazinelerde uyuyan ay yüzlü sultan, devlerin ve ifritlerin el uzatamayacakları Tanrı yakını mertebelerde görülmektedir. 20. yüzyılın getirdiği uyanış içinde Türk milleti irkilmekte, davranmakta, kendi değerlerine sahip çıkmaktadır (Kabaklı, 2011: s. 96).

Bu bölümde Fatih'i seven ona hayranlık duyan fetih kutlamalarını coşkuyla yaşayan gençlerin varlığından duyulan memnuniyet dile getirilmektedir. Fetih kutlamalarını reddedenlerin ise tarih boyunca Türkleri karalayan topluluk olduğu

belirtilerek eleştirilmektedir. Buna karşın Türk milletinin tarihine karşı bilinçlenişi sevinç ile ifade edilmiştir.

Bölümün devamında Türk milletinin yeniden dirilişinin yolları aranmıştır. Bunun yolları üç başlık altında toplanmıştır.

İlim, Maneviyat ve Tarih şuurudur.

İLİM: Bizi devrim yaygaralarının ve tehdit bıçkınlıklarının ötesinde, çağdaş medeniyete ulaştıracaktır. Asrın yaşaması, refahı, konforu, icadı, iktisadî her ne ise biz ona ulaşacağız. Ayak takımı nazariyelerle gür sesli nutuklarla, maksatlı boşboğazlıklarla değil ama laboratuvarla, kitapla, deneyle, hakikati arayışla halkın bin yıllık dertlerine derman olmayı başaran işle kafalarla...

Maneviyat: Mâbet, ahlâk ve fazilet demektir. Bu hurafelerden sıyrılıp gerçek manasına ulaşan İslamlık, bu Yunuslardan, Mevlanalardan, Mehmet Akiflerden gelen halkçı ve beşeri ruh bu yüzyıllar boyu en derin duygular ne tatlı halk diliyle yaratmış olan Türk edebiyatı, nakışı ve mimarlığı olacaktır.

Tarih Şuuru: Milletleri millet yapan şahsiyettir. O, muhteşem Topkapı Sarayı'nın yapı tarzlarında, süslemesinde, minyatürlerinde, Kur'an tezhiplerinde olduğu kadar Anadolu köylüsünün alt şuuruna ve davranışlarına da sinmiştir. O, Türk işçisini öbür ülke işçilerinden ayıran manevi niteliktedir. O, Türk halkında gizlenen ve yurdumuzu onca zulümlere, tahriplere karşı koruyan güçtür (Kabaklı, 2011: s. 97).

Çağın medeniyetlerine ulaşmak için en önemli yol ilim olarak saptanmıştır. Öte yandan hurafelerden arınmış İslâmiyet'in Türklük bilincini pekiştireceği bunun yanı sıra dünya medeniyetlerine ışık tutan tarihimizin yeni nesillerde bilincinin oluşması ile Türk gencinin yeni zaferler için kendinde gerekli gücü bulacağı ifade edilmektedir.

Sonrasında yazar, Türk milletinin zaferlerinin onurlu, mağlubiyetlerinin ise içindeki hainler yüzünden düşmanlar tarafından kalles bir nitelikte elde edildiği belirtilmektedir. Savaş meydanlarında kazanılan zaferlere karşılık düşmanın hain planları ve taktikleri ile Türk milletini, devletini mağlubiyete uğratma söz konusudur. Yazar bunları göz ardı eden devrin aydınlarına da sitemlerini dile getirmektedir.

Milletin derin bir uykudan uyanışının Fatih'i tanımakla onun teknik, askeri dehasını ve iman gücünü örnek alarak gerçekleştireceği; millî bir liderin sahip olması gereken ilmi ve manevi bütün özelliklerin Fatih'te toplandığı dile getirilmektedir. Türk milletinin İslâm ülkelerini bir araya toplamasının Fatih gibi ecdatları sevmekle mümkün olacağı belirtilmektedir. Yeni nesillere yükselişin yollarını ve hayatları boyunca millet için çalışırken bir örnek olarak Fatih Sultan Mehmet'i sunması millet sevgisi temasını açığa çıkarmaktadır.

Millet sevgisi konusunda Ahmet Kabaklı önemli bir konuya değinmiştir. Fatih Sultan Mehmet'in Kanunnamesi'nde yer alan kardeş katli konusunu ele almıştır. Kanunnamenin tek örneğinin Viyana'da İmparatorluk Kütüphanesi'ndeki nüshada olduğu bunun da Fatih'in ölümünden 143 yıl sonra yazıldığı dile getirilerek gerçekliğinin sorgulanması gerektiğini belirtmektedir. Önemli kaynak olarak Ali Himmet Berki'yi göstermiştir.

Yeni nesillerin okuduklarını sorgulaması açısından önemli bir bilgidir. Tarihine, atasına atılan iftirayı sorgusuz sualsiz ezberlememesi bu bilgi sayesinde sağlanabilir.

Yazar sonraki yazılarında o dönemde düzenlenen İstanbul Festivalleri'nin günlük programına yer vermiştir. Programda yabancı sanatlara fazlaca yer verilip millî sanatımızın ihmal edilmesini eleştirmektedir. Bu festivallerde Türk musikisi, minyatür, resim, hat sanatlarına da yeteri kadar yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Yazar, festivalleri düzenleyenlerin millî sanatları hiçe saymalarını milleti hiçe saymak olarak görüyor. Oysa fetihten sonra İstanbul'un çehresinin Türklerin yaşam tarzını yansıtan bir mimari ile millileştiği ve tarihi boyunca en güzel çehresini Türk milleti ile kazandığı da ifade edilmiştir. Türk milletinin kültürüne bağlı kaldığı sürece her alanda olduğu gibi mimaride de estetik yönden çok güçlü eserler verdiği ifade edilmektedir. Yazar için derin anlam taşıyan İstanbul'un fetihle hak ettiği değere kavuştuğunun ve her alanda millî özelliklere gidilmesi gerektiğinin üstünde durması millet sevgisini göstermektedir.

Türk milletinin tarihi zaferlerle, bağımsızlık mücadeleleri ile doludur. Yeni nesillerin zaferler elde edebilmek için şerefli tarihi olan milleti ile övünmesi gerektiğini belirtmektedir. Yazarın devrinde hakim olan Osmanlı aleyhtarlığı yazarın bu konuyu özellikle belirtmesine ve üzerinde durmasına sebep olmuştur. Birçok yerde yazarın aydınların millî bir ruh taşınamalarını eleştirmesi de bu ispatlıyor.

Ahmet Kabaklı millet ve ümmeti ayırmamış, kimliğini koruyan Türklerin İslâmiyet’i kabul edenlerden olduğunu dile getirmiştir. Dini ve milleti bünyesinde kaynaştırmış Türk milleti, “millet” kavramının yegane örneğidir. Bu fikrini Mehmet Akif Ersoy’un beyiti ile desteklemiştir:

“Bir zamanlar biz de millet hem nasıl milletmişiz.

Gelmişiz. Dünyaya millet nedir öğretmişiz.”

Millet olarak geçmişe duyulan özlemin, İstanbul’un fetih sonrası millî şekline de duyulduğu görülmektedir. Yazarın dileği milletçe yükselişe geçilmesi ve İstanbul’un “Fatih’in İstanbul’u çehresine geri dönmesi yani millileşmesi, İslâmlaşmasıdır. Bu çerçevede bakılacak olursa eserde millet sevgisi izleği yoğun olarak göze çarpmaktadır.

3.1.5. İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı

Bu eserde yazar, Basralı Cahiz’in “Türklerin Faziletleri” adlı kitabından bir bölüme yer vermiştir. Bu bölümde Basralı Cahiz’in Türkleri “İslâmiyet’in cevheri” olarak adlandırmasına dikkat çekilmiştir. Türklerin vatan sevgisinin benzersiz olduğu, ruhen ve bedenen çok güçlü oldukları, vatan söz konusu olunca kanaatkâr olmadıkları, çok çalışkan bir millet oldukları belirtilmiştir. Türklerin liderlik vasıfları, devlet kurma özellikleri, gittikleri bölgeye kolayca hakim olabildikleri anlatılmıştır. Yazarın alıntı yaptığı bu bölüm Türklerin özelliklerini övmüş, Türklerdeki vatan sevgisi üzerinde durmuştur.

Eserin ilerleyen bölümlerinde yazar, Ebulgazi Bahadır Han’ın “Şecere-i Türk” eserinden bir kıssaya yer vermiştir. Buna göre Miraç’a çıkan peygamberimiz, Cebrail’e gördüğü beyaz atlıların kimler olduğunu sormuştur. Cebrail ise Allah’ın yeryüzündeki süvarileri Türkler, şeklinde cevap vermiştir. “Şecere-i Türk”te peygamberimizin soyunda da Arap yarımadasına göç eden Türklerin olduğu belirtiliyor. Peygamber sevgisi ile millet sevgisi iç içe verilirken bölümün sonunda “Bir millet dilini kaybederse her şeyini kaybeder” cümlesi ile dilin milletler için önemine de atıfta bulunulmuştur.

3.2. İnsan Sevgisi

Bu başlık altında; Alperen, Çağlara Hükmedenler, Fatih ve İstanbul, Müslüman Türkiye, Ejderha Taşı adlı kitaplar üzerinde durulmuştur.

3.2.1. Alperen

Hız. Muhammed'in insan sevgisi ile ilgili izleğe değinilmiştir. Peygamberimiz kendisine kötölük edenlerle savaşmak bir yana onların doğru yolu bulmalarını Allah'tan dilemiştir. Çünkü Efendimiz, kendi nefsi ya da yakınlarının çıkarlarını kollamak için değil İslâmiyet gereğince tüm insanların ebedi saadetini sağlamak için mücadele etmiştir. “ O, yalnızca iyilerin değil kötülerin ve suçluların da şefaatchisi olacaktır” (Kabaklı, 2007: s. 59). Bu da olağanüstü bir insan sevgisinin kanıtıdır.

Kabaklı; Hız. Muhammed (SAV)'i en büyük Alperen olarak nitelemektedir. Yazarın edebî hayatı boyunca uğruna mücadele verdiği Alperen ruhlu Türk gençliğinin başkahramanı olarak Hız. Muhammed(SAV)'i göstermektedir. Bunun doğal sonucu olarak peygamberimizdeki sonsuz insan sevgisinin Türk gençliğinde de bulunması hedeflenmektedir.

Bu bölümün devamında yer alan “Alperenler Milleti” adlı bölümde millî kahramanlarımızın en büyüğü ve güvenilirli olarak tanımlanan Hız. Muhammed(SAV)' e milletimizin duyduğu sevgi dile getirilmektedir. İnsan sevgisi ve hoşgörü ile dolu bir peygamberin ümmeti ve hayranı olarak Türk milletinin her konuda olduğu gibi insan sevgisi hususunda da peygamberini örnek alacağı ifade edilmektedir.

Kitabın ilerleyen bölümlerinde “Evliya'ya Babasından Öğütler” adlı bölümde Türk edebiyatındaki ilk gezi yazarı olan Evliya Çelebi ve babası hakkında bilgiler bulunması açısından önemlidir.

Evliya Çelebi, 1640 yılında babasından habersiz Bursa'ya gider. Eve dönüşünde babası, ona bazı nasihatler verir. İşte “Seyahatname”den alınan nasihatler:

-O gün, üzüntü içindeki evimize varıp babam ile annemin mübarek ellerinden öptüm, huzurlarında el bağlayıp durduğumda aziz babam;

-Safa geldin, Bursa seyyahı! Safa geldin, dedi. “Sana seyahat göründü!”

Halbuki ne tarafa gittiğimden kimsenin haberi yoktu. Babama;

-Sultanım, hakirin Bursa’da olduğunu nereden bildiniz? dedim.

Buyurdu ki:

-Sen, 1050 Muharrem’inin (Mayıs 1640) Aşuresinde kaybolduğun mübarek gecede dua okudum. O gece rüyamda seni gördüm: Bursa’da Emir Sultan hazretlerini ziyaretle seyahat rica edip ağlıyordun. O gece benden nice evliyalara rica edip seyahate gitmen için izin talep ettiler. Ben dahi o gece cümlemin rızasıyla sana izin verdim. Gel imdi oğul! Bundan sonra sana seyahat göründü. Allah mübarek eyleye! Ama sana bir nasihatim var!

Babam elimden yapışıp huzurunda diz çöktürdü, sağ eliyle sol kulağıma sıkıca yapışıp şu nasihatte bulundu:

-Ey oğul!.. İyi adını keme takma ve keme arkadaş olma, zararını çekersin. İleri yürü, geri kalma, alay bozma. Dost malına göz dikme. Koymadığın yere el uzatma. İki kişi konuşurken dinleme. Ekmekle tuz hakkını gözet. Davetsiz bir yere varma. Sır sakla. Bir mecliste dinlediğin sözleri sakla. Evden eve söz taşıma. Kimseyi kınama, çekiştirme. Herkesle iyi geçin. Kimseye dil uzatma. İhtiyarlara hürmet et. Daima temiz ol. Haram ve yasak olan şeylere karşı perhizkâr ol.

“Yürü, akıbetin hayrola!”

Ey oğul! Arkadaşlık ettiğin vezirlere, vükelaya, ayana ve kibarlara varıp, her an, dünya için bir şey ricasında olma ki, senden nefret etmesinler, sana soğuk davranmasınlar. Eline giren malı israf etme. Kanaatle geçin. Dünyalık akçayı yiyecek, içecek için muhafaza edip namerde muhtaç olma. Cümle ziyaretgâhları ve her diyarın konak yerlerinden olan çöl ve ovaları, yüksek dağları, ağaçları ve acayip kayaları, ibretle seyredilecek eserlerini, kalelerini, ulularını yazarak

‘Seyahatname’ namıyla bir tomar telif eyle. Sonun ve akıbetin hayrola, öğütlerimi kulağına küpe yap. (Kabaklı, 2007: s.104).

Saray Kuyumcubaşısı Mehmed Zilli Efendi’nin oğluna verdiği bu öğüt başlığında toplanan telkinler millî kültürümüzle uyumu ve toplum yaşantısını olumlu yönde etkilemesi bakımından insan sevgisi üzerine yoğunlaşmıştır.

Kitabın ilerleyen bölümlerinde ayrıca Nasreddin Hoca’nın karısı Horasan erenlerinden Sarı Saltuk’a verdiği öğütler toplum hayatına olumlu etkisi açısından insan sevgisi izleğine dayanmaktadır.

“Alperen” kitabının 246. sayfasında belirgin bir insan sevgisi izleği gözlenmektedir. Yazar Erzurumlu İbrahim Hakkı Efendi’nin “Tefvizname” sinden bazı mısralara yer vermiştir:

“Hiç kimseye hor bakma

İncitme gönül yıkma

Sen nefsine yan çıkma” (Kabaklı, 2007: s. 246).

Allah katında rağbet kazanmanın şartının eşit ve koşulsuz bir insan sevgisinden geçtiğini bu mısralar aracılığı ile belirtmektedir. Yunus Emre’den “Benim bir karıncaya ulu nazarım vardır.” ya da “Gönül Kabe misalidir.” gibi alınan sözler yazarın ifade ettiği insan sevgisi temasını güçlendirmekte hatta tüm yaratılmışlara duyulan sevgi ile geniş bir çerçeveye yayılmaktadır. İnsanın öncelikle kendini sorgulaması gerektiğine diğer insanlara karşı müsbet bir bakış ile bakması gerektiği konusunda tasavvuf şairlerinden örnekler vererek tasavvuftaki nefis terbiyesinden yola çıkarak vurgu yapmaktadır.

3.2.2. Çağlara Hükmedenler

Bu eserde insan sevgisi izleğine sıkça rastlanılmıştır. İlk olarak kitabın 46. sayfasında yazar, kitapta kurguladığı şekilde Mevlana ile geçirdiği vakitlerde şahit olduğu bir olayı anlatmaktadır. Mevlana ile kızı arasında geçen konuşmada insan sevgisi ve eşitlik kavramları göze çarpmaktadır. Hizmetçisini azarlayan Melike Hatun’a babası Mevlana’nın kızına “İlimlerle dolu Peygamberden utanıyorum Melike! O, ‘Giydiğinizden kölelerinize de giydiriniz... Yediğinizden kölelerinize de yediriniz.’

Buyurmuştur, bilmez misin?” (Kabaklı, 2007: s.46) sözleri insanlar arasındaki sınıf ayrımının gereksizliğine dikkat çekmektedir. Dinimizde kölelik kavramının olmadığı bütün insanların eşit olduğu ifade edilmektedir.

İlerleyen bölümlerde ise yine Mevlana'nın dilinden peygamberimizin ümmetinde görmek istediği insan sevgisi dile getirilmektedir. İnsanın kendini her şeyin dışında tutarak ibadet etmesinden alemin içinde alemle iç içeyken nefsinin yenmesinin daha makbul olduğu belirtilmektedir. Bunun sebebi, insanların birbirleriyle buluşup sevinmeleri olarak ifade edilmiş ve dinimizin insanların birlikte ve huzur içinde yaşamalarına önem verdiği gösterilmiştir.

Eserde ağırlıklı olarak gözlenen insan sevgisi izleği özellikle eserin 59. ve 60. sayfalarında etkileyici biçimde verilmiştir.

Yazar, Mevlana ile konuşması şeklinde aktardığı bölümde insan sevgisinin İslâmiyet'teki yerin konusunda şu ifadelerle söze girmiştir: “Allah, yalnız Müslümanların, yalnız Arapların, Türklerin, Acemlerin, Hintlilerin değil hâşâ...o, Alemlerin Rabbi'dır. Kur'an, Hadis ve İslamiyet zaten 'insanlar' içindir. Peygamber Efendimiz, her hutbesinde 'Ey insanlar' diye başlar!” (Kabaklı, 2007: s.59)

İnsan sevgisinin en iyi örneklerinin Kur'an, hadis, peygamber ve sahabelerin hayatında yer aldığı; insanlar arasında sınıf, ırk, din ayrımı gözetmemenin en büyük örneğinin peygamberimizin her hutbesine “Ey İnsanlar” hitabıyla başlaması olduğunu belirtmektedir.

Yazarın yaşadığı dönemde, Mevlana'nın insan sevgisini dinden ayırmak için yabancı bir kelime olan “hümanizm” ile adlandırıldığı dile getirilmekte ve bu durum yazar tarafından eleştirilmektedir.

İnsan sevgisini İslâmiyet'in olmazsa olmaz kaidesi olarak niteleyip din sevgisine de değinilmiştir.

İnsanı sevmenin “Kur'an'da Vettini Sûresinde 'insanı en güzel şekilde yarattık' ayetini oku. Demek Allah, insanın sevgilisidir. Bu sıfatla Alçaklık, pislik, riyakârlık insana yakışmaz yine Kur'an'da 'Allah insanların suçlarını bağışlar ve iyilik edenleri sever' buyuruluyorç o hâlde insanları sevmemek bizim haddimiz mi?” (Kabaklı, 2007: s.60) sözleri ile Allah'ı, Kur'an'ı, Muhammed(SAV)'i ve onun dinini sevmeye eş değer

olduğu; ayetten örnek verilerek Allah insanları severken bizlerin sevmemesinin hadsizlik olduğu dile getirilerek insan yüceltilmiştir.

Dünyaya yönelik insanlar arasındaki farklılıkların bir perde olduğu ölümden sonra herkesin eşit olacağı, tüm insanlığın ortak noktasının Allah'tan geliş olduğu vurgulanmaktadır.

Görüldüğü üzere insanın dindeki yeri üzerinde durulmuş, insana değer vermenin manevi boyutu dile getirilmiştir.

İnsanın en kutsalı olan Allah ve peygamber temelli bir insan sevgisi izleği ve bunun ayetlerle desteklenmesi konuda oldukça güçlü ve etkili bir ifadeyi sağlamıştır.

Eserin özellikle Yunus Emre bölümünde insan sevgisi izleğine daha sık rastlanılmaktadır. Allah katındaki insan sevgisi üzerinde durulmuştur. Allah'ın kuluna olan sevgisini, insana verdiği, aslı kendisi olan, ruh ile açıklamaktadır.

Allah'ın kulunu sevmekle kalmayıp kulundan da sevgi talep ettiği ifade edilmektedir. Müslüman açısından insanı sevmenin daha geçerli bir sebebi olamayacağı dile getirilmektedir. Bu bakımdan insan sevgisine farklı bir bakış açısı ile açıklama getirilmiştir

3.2.3. Fatih ve İstanbul

“Fatih ve İstanbul’un 56. sayfasında yazar, okuduğu bir yazıdan yola çıkarak insanları “Taşralı-şehirli” diye ikiye ayıran zihniyeti şu şekilde eleştirmektedir:

Ben, Osmanlı adına, Osmanlı şanına hayran olanlardanım. Fakat şu son asırları doldurup bizi ikiye ayırmaya, “Taşralı” ve hor görmeğe kalkan cahil ve mağrur “Osmanlı kafası”ndan hoşlanmam. Zaman zaman hâlâ sırttan bu kafa, Türkiye’yi vatan ve Türk halkını vatandaş saymaz. Bitip tükenmez savaşlardan hasta ve sakat dönebilen çocuklarımızın yüzüne bakmaz. İş için İstanbul’a gelenleri küçümser, saygısızca alaya alır. Düşünmeden kanını döken şehir çocuklarını şehirden ve şehirliden nefret ettirir.(Kabaklı, 2011: s. 56).

Böyle bir sınıf ayrımı Osmanlı geleneğinden gelen bir millete yakıştırılmamaktadır. Taşralı diye hor görülen halkın bitip tükenmeyen savaşların bedelini ödeyen çocuklar olduğu ifade ediliyor. Bu bölüme konu olan Taşralı halkı

hakaret raddesinde eleştiren yazıyı yazar üzüntüyle karşılamıştır. Yazarın eşitsizlik anlayışıyla hor görülen halkı savunması ve bu durumu üzüntüyle karşılaması insan sevgisine örnek teşkil etmektedir. Sevgi, insanlar arasında eşitlik ve adaleti gerektirmektedir. Nitekim yazarın ısrarla savunduğu konu da budur.

3.2.4. Müslüman Türkiye

Eserin 96. sayfasında İslâmiyet'in küfrü ancak kafire yakıştırdığından ve başka dinden olana karşı kullanılmasını dahi ayıp gördüğünden bahsedilmektedir. “ Elinden, dilinden ve halinden kimseye zarar gelmez” şeklindeki Müslüman tanımlaması, Yunus Emre'nin ve Âşık Paşa'nın insan sevgisi, Müslüman kişi için en büyük mahkemenin kendi vicdanı olduğu dile getirilerek insan sevgisi vurgulanmıştır.

“ Ardımca taşlar atanı
Hak tahta ağdırsın anı
Önümde kuyu kazanı
Güller nisâr olsun ona” (Kabaklı, 2006, S.97)

3.2.5. Ejderha Taşı

Kitabın ilk hikâyesi olan ve esere adını veren “Ejderha Taşı” başlıklı bölümün sonunda yazar; Harput'u yutmaya geldiğine inanılan ejderhanın bugün dev kamyonlar, silahlar, tanklar ve uçaklar yanında masum ve sevimli bir hal aldığını ifade ederken savaş teknolojisinin insanların vahşice ölümüne neden olmasından duyduğu üzüntüyü de ifade etmiştir. Teknolojinin insan hayatına olumsuz etkisini üzüntüyle ifade etmesi insan sevgisini de çıkarılabilecek izlekler arasında getirmektedir.

3.3. Aile Sevgisi

Bu başlık altında “Alperen” eseri üzerinde durulmuştur.

3.3.1. Alperen

Aile sevgisi izleğine kitabın sonlarında, 269. sayfasında rastlamaktayız: Dede Korkut destanlarında, aile, nikâh ve kadınların durumlarına da kısaca Alperen vasıflar yakıştırılmaktadır.

Hepsi Oğuz Beyleri olan kahramanların tek kadınla evlendikleri görülüyor. Bu hikâyede “kuma”dan veya “ortak”lardan söz edildiğine rastlamıyoruz. Oğuz- elinin Beylerbeyi Salur Kazan’ın tek karısı, “Boyu uzun Burla Hatun”dur. Oğuz Beyleri’ne, çok kereler anaları, karıları öğüt verir; onların tavsiyelerini dinlerler. Eşlerine ve kadınlarına “Görklüm!” (güzelim) diye hitap ederler (Kabaklı, 2007: s. 264).

Dede Korkut destanlarındaki “aile” kavramına değinilmektedir. Bu destanlarda çok eşlilikten bahsedilmediği, kadınların toplum ve aile yaşantısında önemli bir yeri olduğu dile getirilmektedir.

Destanların, yeni nesillere millî şuur aşılama önemli bir rolü olduğu üzerinde duran yazar, tarihimizdeki kadının yeri ve aile hayatına verilen önemin yine destanlar aracılığıyla yeni nesillere aşılama istemektedir.

3.4. Peygamber Sevgisi

Bu başlık altında “Alperen, Çağlara Hükmedenler, İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı, Müslüman Türkiye” alt başlıkları verilmiştir.

3.4.1. Alperen

Yazar, çocukluğundan bu yana peygamberimize beslediği sevgiyi anılarıyla anlatmıştır. Adı Mehmet olan küçük kardeşini annesi “Muhammed’im” diye severken içten içe kendi adının peygamberimizin adından alınmış olması isteğini çocuk kalbinde duyduğu peygamber sevgisinin nadide bir ifadesidir.

Millet olarak duyduğumuz peygamber sevgisini ise kitabın 61-62. sayfalarında ünlü Türk mutasavvıf şairlerin şiirlerini örnek vererek ifade etmiştir.

Yazarın yazı hayatı boyunca açıkça gördüğümüz hayalini kurduğu alperen ruhlu gençler ifadesinde yer alan “alperen” portresinin arkasında Hz. Muhammed (SAV) bulunmaktadır. millî değerler ile dini değerleri iç içe veren yazar, “Alperen” kitabının 237. sayfasında:

Türk millî kahramanlarının en başında Hz. Muhammed gelir. Çoban çocuğundan saraylıya, yetim yavrudan ahiretlik kıza, “yedi çocuğu ile mağarada kalmış biçare kadından ulu camiler yaptırmış zengin ve nüfuzlu hanımlara kadar hepimizin gözünde, çok güvenilen, güller gibi koklanılan, nurlar gibi gökleri, yerleri aydınlatan, anılırsa bizi sıkıntıdan kurtaracak olan hürmetle ama bir Leyla muhabbeti ile özlenen, hasretine zor katlanılan bir Hz. Muhammed portresi vardır.(Kabaklı, 2007: s.237).

Bu bölümde peygamber sevgisini millî hislerle pekiştirmiştir. Türk milletinin duruşunu peygamberimizin sünnetlerinin belirleyeceğini ifade etmiştir.

Kitabın 238. sayfasında ise:

Bence, İslamiyet’in insanları sevgide, gönülde, hayalde ebedileştiren, üstelik put olup tapılmak zilletinden kurtaran en yüce hikmetlerinden birisi, suret (portre resmi ve heykel) yasağıdır. İddia ederimki, eğer Hz. İsa ve Hz. Meryem kadar çok heykeli, portresi olsaydı. Hz. Muhammed ve “Dört Güzide Arkadaşı”, bu kadar çok sevilmezlerdi; onlara böylesine inanılmazdı.(Kabaklı, 2007: s.238).

İslâmiyet’in emir ve yasaklarının birey ve toplum hayatına olumlu etkilerine örnekler verilmiştir. Yaratılmışların en sevgilisi olan Hz. Muhammed (SAV)’in, resim ve heykel yasağı sayesinde putlaştırılmadığı ifade edilmiştir. Yazara göre peygamberimizin ve dört arkadaşının resim ve heykelleri olmaksızın putlaştırılmadan sevilmesi din mensuplarının kendilerine olan sevgilerini artırmıştır. Bu bağlamda peygamberimize duyulan sevgi İslâmiyet’in emir ve yasakları ile güvence altına alındığı ifade edilmektedir.

Bu bölümün sonunda peygamber aşkı ile Yunus Emre’nin söylediği:

“Bir mübarek sefer olsa da gitsem

Kabe yollarında kumlara batsam

Mah-cemalin bir kez düşte seyretsem

Ya Muhammed, canım pek sever seni” (Kabaklı, 2007: 239) drtlğne, Kazım Paşa’nın:

“Düştü Hüseyn atından, sahra-yı Kerbala’ ya

Cibril, var haber ver, Sultan-ı Enbiya’ya” (Kabaklı, 2007: 239) beyitine ve şeyh Galib’ in:

“Sen AHMED  MAHMUD u MUHAMMED’ sin efendim.

HAK’ dan bize dstr-ı meyyedsin efendim.” (Kabaklı, 2007: s. 239) beytine yer verilmiştir. Yazar duyduğu peygamber sevgisini kendi cümlelerinin yanı sıra bu şairlerin peygamber aşkı ile dolu sözleri ile de ifade etmiştir.

3.4.2. Çağlara Hükmedenler

Kabaklı Yazar bu eserinde aşağıda yer alan kıssayı aktarmaktadır:

Tebrizli şems ile Mevlana arasında şöyle bir konuşma geçti. Ben de yaklaştım. şu tarzda syleşmelerini işittim:

“Söyle ey Celaledin, Hz.Muhammed mi büyüktür, Bayezid-i Bistami mi?” Mevlana biraz huysuzlanarak şu cevabı verdi:

-Ne demek! Muhammed bütün peygamberlerin ve evliyanın en büyüğüdür.

-Peki ama Hz. Muhammed: “ Yarabbi seni tenzih ederim, biz seni yeterince bilemedik. Günde yetmiş kere istiğfar ederim sana” dediği halde Bayezid: “Noksan sıfatlardan kendimi arıtırım. Makamım ne kadar yüce ki, cbbemin içinde Allah’tan başka varlık yoktur.” diyebiliyor. Daha büyüklük bu değil mi?

Mevlana’nın yüzü iyice asılmış, adını önceden bildiği şems ile grştğne neredeyse pişman olmuştu. Fakat Hızır ile Musa kıssasını düşünmüş olacak ki kendisini zorlayarak tebessüm etti, nezaketle şu cevabı verdi:

-Bu tabiidir. Çünkü Allah’ın sevgilisi Muhammed, günde yetmiş makam aşıyor ve ulaştığı her makamda, önceki bilgisinden istiğfar(bağışlanma) ediyor: “Ey bizim idarikimizin üstünde olan Allah, biz seni gereğince bilemedik.” buyuruyor.

Bayezid ise, sadece bir makamı aştı ve bir tecelli ile kendinden geçti. Daha fazlasına eremediği için şaşırđı ve işte yerli yersiz öyle laflar söyleyip durdu” (Kabaklı, 2007: s.26).

Sonrasında özellikle Bayezid Bistami’nin “Makamım ne kadar yüce ki cübbemin içinde Allah’tan başka varlık yoktur.” sözüyle peygamberimizin “Yarabbi seni tenzih ederim, biz seni yeterince bilemedik, günde yetmiş kere istiğfar ederim sana.” sözü üzerinde durmuştur.

Bu kıssa aracılığı ile Mevlana hayranlığı çerçevesinde peygamber sevgisi göze çarpmaktadır. Bu vasıta ile yazar, Peygamberimize övgülerde bulunmakta yeryüzünde hiçbir canlının onun eriştiği manevi makama erişemeyeceğini belirtmektedir.

3.4.3. İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı

Eserin 70. sayfasında Ahmet Yesevi’nin Hz. Muhammed (SAV)’e sevgisi anlatılmış ve 120 yaşına kadar yaşadığı rivayet edilen Ahmet Yesevi’nin peygamberimizden fazla yaşamaktan hicap duyduğu için 63 yaşından sonra ömrünün geri kalanını evinin tabanında kazdığı mezar şeklinde bir hücrede geçirdiği anlatılmaktadır. Ahmet Yesevi’nin “Divan-ı Hikmet” eserinden yapılan şiir alıntılarıyla peygamber sevgisi izleği desteklenmiş ve güçlendirilmiştir.

On sekiz bin âleme server olan Muhammed
Otuz üç bin ashaba serdar olan Muhammed

Yokluğa, yoksulluğa kanaat eden Muhammed
Asi olan ümmete şefa’at eden Muhammed

Seher vakti uyumaz tilavetli Muhammed
Garip ile yetime mürüvvetli Muhammed

Yoldan çıkmış olana hidayetli Muhammed
Darda kalan ruhlara kifayetli Muhammed

Allah'ın sevgilisi ibadetli Muhammed
Tesbihiyle gönülden riyazetli Muhammed

Şeytana, şeytanlara siyasetli Muhammed
Yüce Hakk'ın yolunda hakikatli Muhammed

Arş u kürsi pazarı inayetli Muhammed
Sekiz cennet sahibi velayetli Muhammed

Miskin Ahmet kuluna kitabetli Muhammed
Yetim, fakir, garibe sehavetli Muhammed (Kabaklı, 2006: s.75).

3.4.4. Müslüman Türkiye

Bu eserde Alparslan'ın, Süleyman Paşa'nın, Fatih Sultan Mehmet'in, Akşemseddin'in ve Yavuz Sultan Selim'in İslâmiyet için peygamber aşkı ile yaptıkları örnek verilmektedir. Peygamberin hadisinin İstanbul'un fethine ilham oluşu, Yavuz Sultan Selim'in Mekke ve Medine'yi fethedişinin peygamber aşkı ile yapıldığı ifade edilmektedir. Bu bakımdan eserde peygamber sevgisi izleğine rastlanılmaktadır.

3.5. Allah Sevgisi

Bu başlık altında “Alperen, Sanat ve Edebiyatımız, Çağlara Hükmedenler, İslamla Kaynaşmış Türk Edebiyatı, Müslüman Türkiye” alt başlıklarına verilmiştir.

3.5.1. Alperen

“Alperen” kitabında Allah sevgisi daha çok peygamber sevgisi ve insan sevgisi izlekleri ile iç içe verilmiştir. Kitabın 254. sayfasında salt Allah sevgisine rastlamaktayız:

Allah varken ve o her dilde, her hâlde görünen ve görünmeyen
her şeyde Allah, kendi kendisini anlatırken neden bırakmıyorsun

ruhunu teslim olmaya? dedim. bunları dinleyerek neşelenmek varken, sen niçin ve kim oluyorsun da çözülmeven muammalara kapanıp sıkboğazlıklara düşüyorsun? diye ferahlık aradım. Hafiften bir ses beni zorluyor gibiydi: - Yunus’un, Nesimi’nin mısralarını da hatırlamadın mı? “Söyler def ü çeng ü ney ene’l Hak” demiyor mu Nesimi? Yunus, cümle tabiattaki yaratıkların zikri ile zikre gelmen için sana daha ne dersin hatırlasana bak:

Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlâm seni
Seherlerde kuşlar ile çağırayım Mevlâm seni

Sular dibinde mâhiyle sahralarda âhû ile
Abdal olup yâhû ile çağırayım Mevlâm seni (Kabaklı, 2007: s. 254).

Bu bölümde yazar, Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın dilinden kendine seslenmektedir. Yunus Emre’den ve Erzurumlu İbrahim Hakkı’dan şiir alıntıları ile Allah sevgisine vurgu güçlendirilmektedir. Allah’tan uzak bir hayat, kulun kendini dünyada Allah’a rağmen yalnız hissetmesi gaflet olarak adlandırılmaktadır. Aynı zamanda İlâhi gerçekten uzaklaşmanın, Allah’ı daima zikretmek varken onu aklından çıkarmaya kalkmanın gafillik olduğu belirtilmektedir. Oysa kulun Allah’ın anlamı karşısında hayrete düşmesinin Allah’ın güzelliği karşısında kendinden geçmesinin gerektiği, kulun gafletten ve acziyetten kurtuluşunun tek yolu olarak Allah’ı daima zikretmek ve her işi Allah’a havale etmek olduğu dile getirilmektedir.

Yazar Allah sevgisi izleği üzerinde dururken Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın “Tefvizname” eserinden sık sık örneklere yer vermiştir. Bu alıntılar temanın vurgusunu güçlendirmektedir.

3.5.2. Sanat ve Edebiyatımız

Bu eserde Allah sevgisi izleğine ilk olarak sayfa 76’da rastlamaktayız. Yazar tasavvuf’un dünya yorumu ile Karagöz oyununu karşılaştırmaktadır. tasavvuf’ta dünyanın hayal, ezeli ve ebedi tek varlığın ise Allah olduğu belirtilir. Karagöz oyununda da perde dünyaya benzetilmektedir. Perdeye yansıyan gerçeğin bir gölgesi olduğu gibi dünya da bir yansımadan ibarettir. Karagöz oyununda ipler Karagözcünün elindedir; dünyada ise her şey Allah’ın “Ol” demesine bağlıdır. Yansımaları hayal olan yani zahiri değil var eden hakikati bilmek gerektiği vurgulanmaktadır.

Yazar tasavvuf ile geleneksel oyunumuz Karagöz’ün “Perde Gazeli”nin yorumuna yer vererek Allah sevgisini somut bir biçimde dile getirmektedir. Okuyucuyu görünenin ardındaki ebedi gerçeği bilmeye davet etmektedir. Dünyanın geçiciliği ve tek olanın ebedi varlığı üzerinde durmaktadır.

Kitabın 81. sayfasında da Kur’an ve Hadis’e övgüler bulunmaktadır.

“Kur’an ve Hadis’in hitabeti, en sağlam fikre, en yüksek ahengi, en güzel üslubu, en faydalı telkini giydirerek... İcabında sevgi, korku, acıma, dehşet, şefkat duygularına da seslenerek, insanoğlunun bugüne kadar tanıdığı en mucizeli söz terkididir.” (Kabaklı, 2013: s.81) Şeklinde ayet ve hadislerin özellikleri ifade edilmiştir.

Öncelikle dinin temeli bu iki kaynağın üslubunun güzelliğine dikkat çekilmektedir.

Mananın içerdiği telkinler ve barındırdığı duyguların, yazarın “mucizeli” olduğunu ifade ettiği üslupla birleşince insanın duyabileceği en güzel terkipler olduğu belirtilmektedir.

Yazar, duyduğu İslâmiyet sevgisini ve maneviyatı açıkça söz konusu paragrafta dile getirmektedir.

Kitabın ilerleyen bölümlerinde yazar Allah sevgisini sanat dallarımız üzerinden ifade etmeye devam etmektedir. Tasavvuftaki ney ile Âşık Edebiyatı’ndaki sazın ifade ettiği anlamlar üzerinde durulmaktadır.

Ney, Allah’a duyulan aşk ve hasreti simgelemektedir. Âşık Edebiyatında saz, âşık ile maşuk arasında kalması gereken Allah’a götürülecek olan sırları içermektedir.

Her iki edebiyat dalında da sembollerin Allah’a olan aşkı, hasreti ifade ettiği belirtiliyor.

3.5.3. Çağlara Hükmedenler

Yazarın bu eseri Mevlana'nın çağdaşymış gibi hayatının bir bölümüne tanıklık etme kurgusu üzerine kurulduğu için bu bölümde Şems'in dilinden Allah sevgisine vurgu yapılmaktadır.

Kainâtın amacı, sebebi, akıbeti olan Allah'a, aşk ile varılabileceğini ancak bu yolda aklın insana yoldaşlık edemeyeceğini, gönül yolu ile Allah'a varılabileceği belirtilmektedir. “Miraç” örneği verilerek salt akıl yolu ile dinde ilerleme kaydedilemeyeceği, gerçeğin sadece Kur'an ve Hadis'te olduğu dile getirilmektedir. Hiçbir hikâyenin anlatımının hadisler kadar değerli olmadığı vurgulanmıştır.

Allah'a ulaşma yolu ve dinde gerçeğin nasıl elde edileceği üzerinde durulmuştur. Yazar, okuyucularına bu yolla yol da göstermiştir.

İlerleyen bölümlerde yazar Allah sevgisine Mevlana'nın dilinden şu şekilde vurgu yapmaktadır:

Dünyada gördüğümüz güzellikler ve şekiller de aslında gayb aleminin şekilleridir. Allah, kendi suretini bağlar, bahçeler, nehirler, hûriler, köşkler, Buraklar, elbiseler, şehirler, dağlar ve nice benzersiz güzellikler şeklinde gösterir. Hak velisi ârif kişi, bunların gerçekte bu dünyadan olmadıklarını bilir (Kabaklı,2007: s.69)

İnsanın yeryüzünde hayran kaldığı birçok güzellik mevcuttur. Bu bölümde dünyadaki tüm güzelliklerin Allah'ı yansıttığı, bu dünyadan değil Allah'tan olduklarının bilinmesi gerektiği belirtilmektedir. İnsanın, varlığını bizzat görüp sevdiği yaratılmışların Allah'ı yansıttığını bilinmesi sağlam ve güçlü bir Allah sevgisi anlamına gelmektedir.

Kitabın 70. sayfasında aynı izlek üzerinde durulmaktadır.

Allah'ın cemâli nikapsız, örtüsüz olarak görünse biz ona tahammül edemeyiz, ayrıca ondan nasibimizi de alamayız. Cenabı Hak, dağlara, kırlara perde ile tecelli ettiği zaman tabiat çiçeklerle, çimenlerle, güllerle doluyor, yemyeşil kesilip süsleniyor. Hâlbuki perdesiz tecelli etse dağ dayanamayıp yanıyor, paramparça oluyor. Bu sebeple Allah Kur'an'ı Kerim'inde buyurdu ki: EyMusa! Ben seni

seçkin (mümtaz) kullarımdan kıldım. Sana verdiğimi al. Mazhar
olduğun nimete şükredenlerden ol! (Kabaklı, 2007: s. 71).

Bu bölümde Allah'ın güzelliğinin insanın tahayyül sınırlarının dışında olduğu insana yarattığı güzellikler perdesiyle görüldüğünü dile getirmekte ve bu bir Ayet-i Kerime ile desteklenmektedir.

İlerleyen sayfalarda “Kerem ile Aslı” efsanesi ve İbrahim Edhem kıssasına ve Mevlana'ya değinilmiştir. Kitapta verilen bu örneklerin ortak noktası “İlahi Aşk”tır. Ferhad'ın dağları delip o dağlarda ölmesi, Mevlana'nın Şems'e duyduğu muhabbet, İbrahim Edhem Hazretlerinin tacını tahtını terk etmesi, Hallac'ın öldürülüşünün sebepleri İlahi aşktır.

Allah aşkı ile kendini terk eden ama aynı zamanda kendi içine dönen, maşuğun peşinde koşarken ona hiç erişemeyen bu şahsiyetler Allah aşkının vücut bulmuş örnekleridir.

Vuslatta bedenleri geride bırakmak ve yanmak İlahi aşkın gerekleri olarak nitelendirilmektedir.

Bu örneklerle yazar, Allah sevgisini daha derin ve ağır bir anlam ile dile getirmektedir. Şimdiye kadar Allah sevgisini sıradan insanlar nezdinde değerlendirirken burada alim ve veliler açısından Allah aşkı üzerinde durmuştur.

Eserin 145. sayfasından sonra başlayan bölümünde Fuzuli'nin dilinden Allah ve yaratılmışların sevgisi dile getirilmiştir. İnsanın güzele meylini tüm güzelliklerin kaynağı olan Allah'a bağlamaktadır. Yaratılan güzelliklere duyulan hayranlık son safhada en yüce güzelliğe aşk olarak ortaya çıkmaktadır. İnsan tüm güzelliklerin kaynağı olan Allah'ı bularak yaratılış gayesini bulmuş olacaktır.

3.5.4. İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı

Bu esere Türklerin İslâmiyet'i kabul edişleri ile giriş yapılmaktadır. İslâmiyet'in Türklerin yaşayışına, gelenek ve kültürlerine uygunluğundan, İslâmiyet'teki cihat kavramı ile Türklerin fetih anlayışının uyuşmasından bahsedilmiştir. İslâm'ı benimseyen Türkler benimsemeyen diğer Türk boylarına seferler düzenleyecek kadar dinlerine bağlanmışlardır. Bunun yanı sıra yazar, Türklerin İslâmiyet'e kazandırdıkları üzerinde de durmuştur. Arapların İslâmiyet'teki hâkimiyetini sarsmış, İslâm'ın

koruyucusu ve yücelticisi konumuna geçtikleri belirtilmiştir. Türklerin İslâmiyet’i böyle kolay kabul edişi ve ona güçlü bir şekilde bağlanmaları din sevgisi izleği çerçevesinde anlatılmıştır.

3.5.5. Müslüman Türkiye

Eserde yoğun olarak görülen izlek din sevgisidir. Yazar bu eserde, yeniden dirilişi Türk nesillerinin dini ve millî bir karakter kazanması ile gerçekleşeceğini sık sık belirtmiştir. İlk ayetin “Oku!” olmasının İslâmiyet’in ilme verdiği önemi gösterdiğini ifade ederek koyu bir Hristiyan olan Mavradgea’nın “Tableau General De L’Emprime Ottoman” adlı eserinden aşağıdaki bölüme yer verilmiştir.

Kur’an Müslümanların yalnız dini, ahlâki, askeri, cinai, siyasi kanunnameleri değil, aynı zamanda şimdiye kadar malum olabilen en mükemmel hıfzıssıhadan(sağlık bilgisi) hiç bahsedilmemiştir. Bununla beraber, dini binaların en güzel mevkilerde inşası, mezarlıkların şehir hariçlerinde bulunması sağlığa zararlı ve tehlikeli tesislerin şehirlerin uzağında kurulmasına dikkat ve itina gösterilmesi bakımından Müslüman Türkler, Avrupa devletlerine, çok eskiden beri öncülük etmektedirler (Kabaklı, 2006: s. 12).

Görüldüğü üzere burada bir Hristiyan’ın gözünden Müslümanlığın Türkleri ilimde ileri götürdüğü belirtilmiştir. Yazar eserin bütününde savunduğu Türklerin yükselişinin İslâmiyetle mümkün olacağı fikrini gösterdiği tanıkla güçlendirmektedir.

Konya’daki Rasathane, Karatay Medresesi, Edirne ve Manisa’daki şifahaneler, Fatih ve Süleymaniye Medreseleri; Tıp Bilginleri Ebul Kasım Zehrevi, Razi, İbni Sina, Gökbilimci Uluğ Bey, Cebirci Harizmi örnekleri verilerek İslâmiyet ile Türklerin ilimde nasıl ileri gittikleri anlatılmıştır. Yazarın, Türklerin yükselişinin İslâmiyetle mümkün olduğunu savunması din sevgisini temanın ana unsuru haline getirmektedir.

Yazar, kitabın ilerleyen bölümlerinde küresel kutuplaşmaların, düşmanlıkların temelinde “din” farklılığının yattığını, patrikhaneler konusunda Amerika ile Rusya’nın hemfikir olmasını kanıt göstererek ifade ediyor. İslâmiyet’ten uzaklaşmış, Avrupa özentisi ile yaşayan Türk milletini, İslâmiyet’e yakın olanları “gerici, yobaz” diye adlandıranların yanı sıra İslâmiyet’e hakaret edilmesini, “hacı, hoca, imam, hafız” gibi

İslâm'da kutsal sayılan sıfatlarla alay edilmesini, camilerin o dönemde değer görmemesini, Müslümanların hakaret içerikli karikatür ve filmlerle küçük düşürülmesini, bunlara ses çıkarılmadığı halde haksızlığa uğrayan Müslüman kemsin “gerici, yobaz, irticacı” gibi adlandırmalarla aşağılanmasını eleştirmektedir. İslâmiyet’e en büyük kötülüğü yine İslâmiyet’e mensup olanların yaptığını belirtirken Mehmet Akif Ersoy’un bir beyitine yer veriyor:

“Müslümanız diyoruz... Müslümanlık, mutlak

Müslümanım diyen insan sürüsünden ne uzak...” (Kabaklı, 2006: s. 30).

“Müslüman Türkiye” eserinin yazıldığı o yıllarda Allah, peygamber, Kur’an, ve başka kutsal kavramlara dil uzatanların cezalandırılması için bir kanun tasarısının mecliste tartışılmış olması İslâmiyet’e yapılan hakaretleri boyutu hakkında fikir verirken yazarın konudaki eleştirilerini de haklı çıkarmaktadır. Söz konusu tasarının “Allah’ın bizim korumamıza ihtiyacı yoktur” fikri ile kanunlaşmadığı belirtilmiştir.

Eserin sonraki bölümünde yazar tanıdığı ve ömrünü Tanrı’nın yokluğunu ispat etmeye adanmış bir ateisti örnek olarak vermiştir. Kişinin felç geçirip tıbbın çözümsüz kaldığında çareyi dualarda aradığını anlatmaktadır. Allah’ın, dinsizin de düşünmekten kendini alamadığı yüce bir ihtiyaç ve ihtişam olduğu belirtilmiştir. Eserde Allah sevgisi izleğinin en belirgin olduğu bölümlerden biridir.

Ateist örneğinin ardından yazar, Marks’ın : “Din, despot kuralların ve sermaye sahiplerinin çalışan tabakayı, uyuşturmak için ihdas ettikleri bir afyondur.” sözünü İslâmiyet’teki “zekat” emri ile değerlendirmiş ve zekat ile sınıflar arası eşitliği sağlanacağı için Marks’ın sözünü ettiği din tanımının İslâmiyet’e uymadığını belirterek bu sözün geçerliliğini çürütmüştür. Zekat verildiği takdirde toplumdaki ekonomik sınıflar arasındaki farkın kırkta bire düşeceği ancak zekat verilmediği için zenginlerle fakirler arasında gelir bakımından uçurumların doğduğu belirtmiştir. Kalplerdeki “merhamet”in insan sevgisi ve Allah sevgisini doğuracağı, merhametin kalplerden silinmesi ile bencil zenginlerden kurulu bir toplum haline gelineceğini ifade etmektedir. Yazar toplum olarak içinde bulunulan tüm olumsuzlukların kaynağı olarak dinden uzaklaşmayı gösterirken din sevgisi temasını işlemeye devam etmiştir.

3.6. Dil Sevgisi

Dil sevgisi, Türk diline bağlılık Kabaklı'nın eserlerinde çok rastlanan bir izlektir. Burada; “Alperen, Sanat ve Edebiyatımız, Çağlara Hükmedenler, İslâmî Kaynaşmış Türk Edebiyatı” alt başlıkları üzerinde durulmuştur.

3.6.1. Alperen

Kitabın “Eski Metinlerde Yıkanmak” adlı bölümünde dil sevgisi karşımıza çıkmaktadır. Yazar, eski metinleri hikmet yönünden ölümsüzlük suyu olarak bengisuya benzetmiştir. Önemli yazarların eserlerinde yer alan hafızalarda yer edinmiş roman kahramanlarını sıralamış ve bu romanların da artık eski metin diye nitelenebileceği üzüntü ile belirtilmiştir. millî ve dini kültürümüzü yansıtmaları açısından da bu metinlerin önemini vurgulamış, eski metinlerle yeni nesil arasında engel teşkil eden harf devrimine olan sitemini dile getirmiştir.

Karacoğlu'da Namık Kemal'e, Dede Korkut'tan Nefî'ye kadar birçok sanatçının eserlerinde Alperenlik eğitimi verildiği belirtilmiş, Karacoğlu'nun bir koşmasına yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde Türk büyüklerinden olan Karacoğlu'na da sevgi görülmektedir. Alperenlik eğitimi veren eski eserlerden söz ederken Karacoğlu'nun koşma ve varsağlarına yer verilmiş, eserlerinin Türk kültürü, dili ve Alperenlik ülküsü taşıyan nesiller yetiştirme açısından önemi üzerinde durulmuştur.

Temeli dil olan edebiyatın önemini yazar “Alperen” kitabında sıkça vurgulamıştır. Kitabın 219. sayfasında özellikle vurguladığı “ Her milletin edebiyatı, insanlarını, kendi tarih, töre, karakter ve şahsiyetine göre yetiştirip olgunlaştıran kaynaktır. Çünkü milletlerin edebî eserleri, millî mizaçların, yaşanmış ve kabul edilmiş değerlerin, inanç, duygu, düşünce ve kudsiyetlerin aynasıdır.” (Kabaklı, 2007: s. 219). Cümlesi ile millî kültürün ve hatta bir milletin varlığının devamının dil ve edebiyata bağladığını görmekteyiz. Yeni nesillerin değerleri, inanç, duygu, düşünce ve kutsalları kabul etmesi dil ve edebiyat dersleri ile mümkün görülmektedir. Yazarın tanık olduğu yıllarda edebiyat derslerinin azaltılması eleştirilmiş, bu durum kültürün aktarılmasına vurulan bir darbe olarak kabul edilmiştir. Yazarın sahip olduğu millet sevgisi burada dil sevgisi olarak kendini göstermektedir. Kültürün temel taşı olarak dili ifade etmektedir.

3.6.2. Sanat ve Edebiyatımız

Yazarın bu kitabında rastladığımız ilk sevgi içerikli izlek dil üstünedir. Özellikle sanat sevgisi ön plana çıkmaktadır; fakat yazar herhangi bir sanat dalı üzerinde değil malzemesi dil olan sanat dalları üzerinde durmaktadır. Halkın tarihi merakının sadece tarih anlatımına bağlı kalınarak değil; zamanın şiirine, romanına, hikâyesine yansımaları yoluyla giderileceği belirtilmektedir. Türk milletinin yeni zaferler için geçmişinden ilham alacağını belirten yazar, sanat yoluyla milletin yeniden yükselişe geçeceğine inanmaktadır. Ana maddesi dil olan sanatlara böylesine bir sorumluluk yüklemek yazarın üzerinde durduğu dil sevgisine bir işaretidir.

Kitabî bilgilerin, korkuların, tabuların, ithal duyguların ötesinde... Türk halkının Alparslan'ı, Osman Gazi'yi, Yunus Emre'yi, Ankuzu Baba'yı ve Gazi Mustafa Kemal'i anladığı samimiyet şevk ve iman ile bu insanlara, bu zaferlere eğilmeyi, Türkçeye ve Türk değerlerine bir can ile sarılmayı başatabildiğimiz gün, bizim de –yeni-sanatımız, edebiyatımız olacaktır. Bu sanat, milletimizin büyük rağbeti ile canlanacaktır (Kabaklı, 2013: s. 43).

Bu bölümde yazarın dile yüklediği millî bilinç uyandırma anlamlarını tekrar görmekteyiz. Yazar burada Alparslan, Osman Gazi, Yunus Emre, Ankuzu Baba ve Mustafa Kemal gibi Türk büyüklerini örnek vererek bu insanları anlamının, zaferlerinden ilham almanın ancak Türkçeye ve Türk değerlerine bağlı kalınarak mümkün olacağını belirtmektedir.

Yazarın, ülküsü olan Alperen ruhlu nesillerin yetişmesini millî değerlere ve Türkçeye bağlı kalmakla mümkün olduğunun belirtilmesi dil ve millet sevgisine örnek teşkil etmektedir.

3.6.3. Çağlara Hükmedenler

Ahmet Kabaklı, eserin kurgusu gereği Fuzuli ile konuşmasında eserlerini üç dilde yazdığı halde sadece Türkçe ile yazmamasına sitemini dile getirmektedir. Dönemin Türk sanatçıların çoğunun Türkçe ile eser vermediği, Fuzuli'nin ise buna rağmen bir Türkçe aşığı olduğu belirtilmektedir. Buna kanıt olarak "Farsça Divan"ın ön

sözünde yazarın, Türkçe için ana dili olduğunu belirtmesi gösterilmiştir. Gerek Ahmet Kabaklı'nın gerekse Fuzuli'nin Türkçeye verdiği önemi yazarın Fuzuli'ye siteminden ve Fuzuli'nin Türkçeyi esas dili olarak adlandırmasından anlaşılmaktadır.

3.6.4. İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı

Kitapta Türk edebiyatının ileri gelen eserleri üzerinde durulmuştur. Bilinen ilk Türkçe eser olan Kutadgu Bilig de incelenen eserlerdendir. Eserin kurgusu ve içeriği hakkında bilgi verilmiş, şekil ve içerik olarak değerlendirilmiştir. Türkçe ile yazılmış ilk mükemmel eser (Kabaklı, 2006:s. 22) olarak adlandırılmaktadır.

Eseri Anadolu Türkçesine kazandıran Prof. Rahmeti Arat'ın eserle ilgili şu yorumuna yer verilmiştir. Eserin sadece yazıldığı tarihte değil bugün de sevilerek okunacağını ifade edilmesi ilk Türkçe eser olan Kutadgu Bilig'in kalıcılığına vurgu niteliğindedir. Eserden bazı bölümlere yer verilirken değiştirilmeden orijinal şekliyle verilmesinin Yusuf Has Hacib' in şairlik yeteneğine dikkat çekmek için olduğu da belirtilmiştir. Türkçenin en önemli eserlerinden olan Kutadgu Bilig'e yazarın verdiği değer övgülerinden anlaşılmaktadır. Dil sevgisi sırf konuşulan lisana duyulan müspet hisler değil dilin ürünlerine de duyulan sevgiyi kapsamaktadır. Bu bağlamda söz konusu eserin ilgili kısımlarında dil sevgisi izleği görülmektedir.

Bir başka önemli eser olan Divan-ü Lügati't-Türk de incelenmiştir. Kaşgarlı Mahmut'un Arapçanın Türkçeden üstün bir dil olmadığını, Türkçenin zenginliğini kanıtlamak için yazdığı bu eserin giriş kısmındaki vatan sevgisi izleği üzerinde durulmuştur. Türklerin Tanrı tarafından kutsanmış ve dünyaya devlet kurmak için gelmiş bir millet olduklarının belirtildiği kısım eserde verilmiştir. Böylesine kutsal bir milletle geçinebilmek için onların dilini konuşmak gerektiğinin ifade edildiği bölümde dil sevgisi kendini göstermektedir. Eserde 7500 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin bugünkü dilimize ve diğer Türk şivelerine ışık tuttuğu belirtilmiştir. Kitapta verilen çok sayıda destan, atasözü, söz örnekleri ve şiirlerin de Türkçenin zenginliğini ortaya koyduğu dile getirilmektedir.

Ahmet Kabaklı' nın Kaşgarlı Mahmut'un yazdığı “Divan-ü Lügati't- Türk” ve Harezmi Türklerinden Zamahşeri'nin “Mukaddimetü'l Edeb” eserlerinin incelemesine yer verdiği bölümle Türkçenin zenginliğini ortaya koymasına dil sevgisi temasını

içermektedir. Bu bölümler ders kitaplarında yer aldığı takdirde yeni nesillere bu önemli eserler hakkında önemli bilgiler verecektir.

Ali Şir Nevai ile ilgili bölümde Nevai' nin milliyetçilik anlayışı açıklanmıştır. Nevai' nin milliyetçiliğinin tek bir edebiyat dili ve kültür aracılığı ile Türklerin birleşmesi olduğu belirtilmiştir. Bu idealin gerçekleşmesi tek bir dilin konuşulması ve dile sahip çıkılması ile mümkün olacaktır. Ali Şir Nevai, bu sayede ırk birliğine dayalı bir millet yerine kültür milleti oluşturmak hedeflemiştir. Bu da en önemli görevi dile vermiştir. Dil birliğini bir tarih, kültür ve millet birliğine ulaşmada temel aşama kabul etmiştir. Yazarın Ali Şir Nevai' nin hayatı ve eserleri hakkında bilgi verirken Nevai' nin Türkçe sevgisi, en önemli eseri olan “Muhakemetü'l Lugatey”den yapılan alıntılarla daha iyi şekilde gösterilmiştir. Ayrıca Nevai, eserinde Türkçenin kelime hazinesine, terkiplerine, anlatım yollarına, fiil çekimlerine, sesteşlik ve anlamdaşlık ilişkilerine yer vererek Türkçenin zengin bir dil olduğunu bilimsel manada da kanıtlamıştır. Ahmet Kabaklı'nın da bu esere ve alıntılara yer vermesi eserde dil sevgisi temasını ön plana çıkarmıştır.

3.7. Mevlana Sevgisi

İncelenen eserler içinde “Çağlara hükmedenler” Mevlana sevgisinin bulunduğu tek eserdir.

3.7.1. Çağlara Hükmedenler

Kitap, içerik olarak kurgu aracılığıyla Türk büyükleri hakkında bilgi verme şeklindedir. Yazar zamanda yolculuk yaparak Mevlana, Yunus Emre, Fuzuli, Erzurumlu İbrahim Hakkı ile hayal unsuru olarak karşılıklı konuşmaları ile bu sanatçılar ve millî kültüre katkıları hakkında bilgi vermektedir.

Mevlana ile ilgili bölümün tamamı Mevlana sevgisi ve hayranlığı üstüne yazılmıştır. Şahsına, sanatına, manevi mertebesine, övgüler bulunmaktadır. İslâmiyet'in yayılmasında Mevlana'nın ve şiirlerinin büyük rolü olduğu belirtilmektedir. Mevlana sevgisi incelemeye esas alınan eserler içinde yalnızca “Çağlara Hükmedenler” adlı eserde yer almaktadır.

3.8. Doğa Sevgisi

Doğa sevgisine incelenen eserler içinde yalnızca “Çağlara Hükmedenler”de rastlanılmıştır

3.8.1. Çağlara Hükmedenler

Eserin 102. sayfasında Yunus Emre’nin şu beytini görmekteyiz:

“Yine yeryüzü donanıp kat kat olur renge banıp

Bülbül güle karşı ötüp can budağa astı yine”

Doğa sevgisi izlekli bir beyitle başlanılan bu bölümde Yunus’un şiirlerinde doğa sevgisinin kaynağı açıklanmaktadır. Doğa “yeni gelin” e benzetilmiştir. Doğayı Allah’ın yaratmış olması sevmek için yeterli bir sebep olarak gösterilmektedir.

Yazar, Yunus Emre ile gezintisinde doğaya onun gözünden bakma imkânını okuyucuya vermiştir. Yunus’un dergâha giderken Allah’ı zikretmeyi bir an için unutup boynunu büken bir menekşeden başka bir şey götürememesi; doğadaki tüm yaratılmışları her an Allah’ı zikretmeleri hasebiyle kutsallaştırıp, tek bir çiçeği dahi koparmaya kıyamamasını anlatmaktadır.

Bu da doğayı Allah sevgisi ile ilişkilendirip doğa sevgisine kutsal bir nitelik de kazandırmaktadır.

3.9. Anne Sevgisi

Bu başlık altında “Ejderha Taşı” alt başlığı bulunmaktadır. Anne sevgisi izleği incelenen eserler içinde sadece “Ejderha Taşı” kitabında rastlanılmıştır.

3.9.1. Ejderha Taşı

Annesi, Ahmet Kabaklı’yı küçükken “kibar bey” diye severmiş. Ahmet Kabaklı’nın dilinden annesi: "Benim anam aklını güneşe, aya, yıldızlara takmıştı. Bir çırpıda on, on beş yıldız ismi sayardı. Şimdi anlıyorum ki o da kendine göre bir destan yapıcısı idi. Anam öyleydi ki “ Güneş battı.” demeye kıyamazdı, bize de söyletmezdi.

“Günah oğul, günah.” derdi. “Güneş batıyor demeyeceksiniz! Ya! Gün kavuşuyor, diyeceksiniz.” Öyle bir destancıydı ki anam, destanların en büyük, en parlak kahramanları olan aya, güneşe, yıldızlara, kıyamazdı. Diliyle dahi, onları batırmaz, fakat kavuştururdu. Kavuşmak biliyorsunuz vuslattır. Vuslat ise yaşamaktır, yeni hayatlara başlamaktır" (Meriç, 2001: s. 82). Annesinin ölümünün ardından “Gün Işığı” köşesinde şöyle demiştir: “Yerin basrukı dağ, evin basruki bey-yeri dağ ayakta tutar, evi bey. Evimizin beyi gitmiştir".

Edebiyatın sözlü ürünleriyle daha çocuk yaşta annesinin Elazığ ağzıyla anlattığı ninniler, masallar ve efsaneler vasıtasıyla tanışmış, kulak dolgunluğu kazanmıştır ve edebiyat sevgisi daha o yaşlarda yüreğinde filizlenmeye başlamıştır.

Bu eserin ilk hikâyesi yazarın annesinden dinlediği bir efsane olan “Ejderha Taşı”dır. Yazarın efsaneyi anlatış şekliinden anlaşıldığı üzere yazarın annesi bu efsaneyi gerçekliğine inanarak anlatmıştır. Ejderha taşının efsanede belirtildiği gibi canlanıp çocuklarını yutması korkusuyla yazarın ve kardeşinin taşa yaklaşmamalarını istemesi öte yandan çocukları korkmasın diye Allah’ın yazarı ve kardeşini ejderha gibi taşa çevirmeyeceği hususunda teselli etmesi de bundan kaynaklanmaktadır.

Yazar “Anam; bu ejderha ile yavrularının gerçekten taş kesildiklerine ve yanında durduğumuz siyah kayaların, onların vücudu olduğuna inanırdı. Çünkü bu şehrin, bu dağların, bu efsane ve inançların çocuğu idi. Gençti de. Annesinden çevresinden ne duymuşsa onu anlatıyordu” sözleri ile annesinin sözlü gelenekle iç içe ve dinlediği efsanelere inanarak yaşayan bir insan olduğunu ifade etmiştir (Kabaklı, 2014: s. 10).

Yazarın yazın hayatı önemli ölçüde annesinden etkiler taşımaktadır. Annesinin gerçekliğine inanarak anlattığı efsaneleri dinleyerek büyüyen yazarın hayal dünyası bu sayede gelişmiştir. Yazar sanatın en önemli unsurunun hayal dünyası olduğunu “ Sakın tasavvuru ve hayali yabana atmayın. Çünkü bildiğiniz bilmediğiniz masallar, romanlar, filmler, tablolar, anıtlar, hep hayal gücünden meydana gelmişlerdir. “Sanat Eseri” dediğimiz tılsımlı şeyler, çocuklukta gelişen hayal dünyamızın verimleridir” sözleri ile belirtmektedir. Yazarın yazın hayatının en önemli unsuru olan hayal gücünü de annesi şekillendirmiştir. Ahmet Kabaklı’nın sanata olan bağı annesine borçlu olduğu söylenebilir. Bu da anne sevgisinin göstergesidir.

3.10. Hayvan Sevgisi

Bu başlık altında “Ejderha Taşı” alt başlığı bulunmaktadır. İncelenen eserler içinde hayvan sevgisi izleği sadece bu eserde bulunmaktadır.

3.10.1. Ejderha Taşı

Yazarın incelenen eserlerinde hayvan sevgisi temasını sadece “Ejderha Taşı” kitabının “Gümüş” başlıklı hikâyesinde görmekteyiz. Köpeklerin özellikleri anlatılmış, koşulsuz sevgi ve sadakatleri üzerinde durulmuştur. Kötü huylu insanlara hakaret etmek için “köpek” denilmesini de, köpeklerin hiçbir zaman bencil ve aldatıcı olmadıklarını belirterek, eleştirmektedir. Eski zamanlarda Türklerin hayatında köpeğin yeri de anlatılmıştır. Ardından yazar çocukluğuna ait bir anıyı anlatmıştır.

Yazar, küçük yaşta babasını kaybedince maddi zorluklar içinde büyümüştür. Bu anısında çocukken kardeşi ve annesiyle yiyecek yemekleri olmadığı birgün yardımlarına köpeklerinin inanılması güç bir şekilde koştuğunu anlatmaktadır. Dul bir kadın ve iki yetim çocuğunu insanların unuttuğunu ama “Gümüş” isimli köpeğin unutmadığını belirtmektedir.

Bu bölümü sevgi izleği çerçevesinde değerlendiren yazarın öncelikle köpeklerin özelliklerini, sonrasında Türklerin hayatındaki yerini, kendi hayatındaki köpek sevgisinin yerini ve çocukluğuna ait bu anıyı anlatmış olması hayvan sevgisi izleğini açıkça ortaya çıkarmaktadır.

3.11. Memleket Sevgisi

Memleket sevgisi izleği incelenen eserler içinde “Ejderha Taşı” adlı kitapta bulunmaktadır. Bu başlık altında “Ejderha Taşı” alt başlığı üzerinde durulmuştur.

3.11.1. Ejderha Taşı

Yazar, bu eserde annesinden çocukluğunda dinlediği efsaneleri ve çocukluğuna ait anıları anlatmıştır.

Eserin tamamında memleket sevgisi vardır. Çünkü her bölümün başında Harput, Göllübağ ve Harput'un diğer mahalleleri, yolları, bağları, bahçeleri, ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır. Bu tasvirler anlatılan efsane veya anıdan daha fazla yer tutmaktadır. Yazar için Harput, çocukluğunun cennet tasavvurudur.

On hikâyenin sonunda yazar, Harput'a "Harput'un Hikâyesi" adıyla kitabında özel bir yer ayırmıştır. Sayısal verilerle Harput hakkında bilgi verilirken Harput'un Elazığ için anlam ve önemini de belirtmiştir. Harputluların etnik kökeninin Oğuzlara dayandığı da ifade edilmiştir.

Harput Kalesi'nin ve Saray Hatun Camisi'nin tarihçesi yazarın annesinden öğrendikleri de ilave edilerek anlatılmıştır.

Harput'ta yer alan diğer mescitler, camiler, türbeler ve türbesi bulunan zatlari hakkında bilgi verilmiştir. Harput'un hiçbir zaman düşman tarafından zaptedilemeyeceğine inanılan kerametden bahsedilmiştir.

Yazarın Harput'u "cennet tasavvuru" olarak adlandırması, Harputla ilgili ayrıntılı bilgiler vermesi memleket sevgisi izleğini göstermektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA SEVGİ İZLEĞİ VE AHMET KABAKLI’NIN ESERLERİNİN BU BAĞLAMDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Ortaokul Türkçe öğretiminin amacı öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini dilin kurallarına uygun olarak geliştirmesidir. Bu bağlamda Türkçe Dersi Öğretim Programı, bireylerin kendilerini dil becerileri açısından geliştirmelerini sağlayacak şekilde planlanmıştır. Bireyin kişisel, toplumsal ve mesleki gelişiminin ilk şartı olarak dil becerileri kabul edilmektedir.

Türkçe dersinin amaçları Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda şu şekilde belirlenmiştir:

1. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan,
2. Kendini ifade eden, iletişim kuran, iş birliği yapan, girişimcilik ve sorun çözme kapasitesi gelişmiş,
3. Bilimsel düşünen, anlayan, araştıran, inceleyen, eleştiren, sorgulayan ve yorumlayan,
4. Haklarını ve sorumluluklarını bilen, öz güveni yüksek, çevresiyle uyumlu, görüş ve tezlerini gerekçe ve kanıtlarla destekleyerek yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen,
5. Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilen, sentezleyebilen, okuma ve öğrenmeden zevk alan,
6. Bilgi teknolojilerini güvenli bir şekilde kullanarak bilgi edinme, oluşturma ve paylaşma becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmektir.

Ayrıca Türkçe dersi ile bireylerin milli, manevi, ahlâki, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak; millî duygu ve düşüncelerini güçlendirmek, Türk ve dünya kültür sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanımlarını sağlamak amaçlanmıştır.

Bu amaçlar temalara bağlı olarak değerler eğitimi ile ulaşılabilir olacaktır. Temanın çeşitli tanımlarına rastlamak mümkündür “Bir metnin izleği kısaca, bu metin neden söz ediyor sorusunun yanıtı” (Günay, 2003: s. 73). Yazarın/ şairin asıl anlatmak istediği ve ispata açık ortaya koyduğu şey, fikir, ana fikir” (Çetin, 2009a: s. 121-122 ve

2009b: s. 73). Öte yandan izlek ile ana fikir aynı kavram olarak kabul edilmemektedir. TDK'nin temayı “Asıl konu, temel motif, ana konu. Öğretici veya edebî bir eserde işlenen konu, düşünce, görüş, tem, ana konu.” olarak tanımlaması ana fikir ile temanın farklı kavramlar olduğunu ortaya koymaktadır. izlek ana fikre göre daha dar kapsamlı kabul edilmektedir. “ Tema, ders kitaplarına alınacak metinlerin ana konusunu ifade etmektedir. izlek merkezli dil eğitiminde öğretmen ve öğrenciler belli bir konu veya metin üzerine çalışmaktansa birkaç konuyu ve metni içinde barındıran bir izlek çerçevesinde çalışırlar” (Çeçen ve Çiftçi, 2007: s. 42). Daha özel bir tanımla “Türkçe dersi için tema, metinlerin ilişkili olduğu üst kavramdır. Alt izlek ise metnin kendi temasıdır” (Üründü, 2011: s. 6).

Tablo 1: Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Temalar

Ana Tema	Alt Tema
Sevgi	İnsan Sevgisi
	Aile Sevgisi
	Vatan Sevgisi
	Millet Sevgisi
	Bayrak Sevgisi
	Dil Sevgisi
Millî Kültür	Geleneksel Sanatlarımız
	Türk Büyükleri
	Türk Müziği
	Zanaatlar
	Seyirlik Oyunlar
	Spor
	Oyunlar
	Bayramlar
Toplum Hayatı	Medeniyet
	Birey ve Toplum
	Yardımlaşma
	Komşuluk İlişkileri
	Küreselleşme
	Dayanışma
	Dostluk
	Konukseverlik
Okuma Kültürü	Okuma Sevgisi
	Okuma Alışkanlığı
	Kitaplar
	Sürelî Yayınlar
	Kütüphaneler
İletişim	İnsanlarla iletişim
	Uluslararası iletişim
	Kültürel iletişim
	Bilgi iletişimi
	Aile iletişimi
	Öğrenci-Öğretmen iletişimi
	Diğer Canlılarla iletişim
	Kitle İletişim Araçları
	İletişim Becerileri

Bilim ve teknoloji	İletişim araçları
	Bilgisayar
	Buluşlar
	Teknoloji ve hayat
Alışkanlıklar	Alışkanlık ve İnsan
	İyi Alışkanlıklar
	Kötü Alışkanlıklar
	Sağlıklı Yaşama
	Spor
Zaman ve Mekân	Odamız
	Evimiz
	Sınıfımız
	Okulumuz
	Şehirler
	Ülkeler
	Zaman Planlaması
	Geçmiş, Şimdi, Gelecek
	Çevremiz
Duygular	Umut
	Mutluluk
	Heyecan
	Korku
	Kaygı
	Üzüntü
	Yalnızlık
	Özlem
	Sitem
	Veda
	Kıskançlık
	Bağışlama
	Takdir etme
	Beğenme
	Mizah
Güzel Sanatlar	Sinema
	Tiyatro
	Resim
	Müzik
	Fotoğraf
	Mimarî
	Heykel
	Dans

Hak ve Özgürlükler	Bireysel
	İnsan
	Eğitim
	Çocuk
	Hasta
	Hakkını Savunma
	Özgürlükler
Kişisel Gelişim	Kendini Tanıma
	Kendine Saygı
	Kişilik Tipleri
	Empati
	Sorumluluk
	Sosyal Gelişim
	Olumlu Düşünme
	Meslek Seçimi
	Karar Verme
	Başarı
	Girişimcilik
	Öz Eleştiri
Doğa ve Evren	Mevsimler
	İklim
	Doğa Olayları
	Canlılar
	Doğadaki Fiziksel Değişiklikler
	Doğal Afetlerden Korunma
	Çevrenin Korunması
	Manzaralar
	Kar
	Yağmur
	Yıldızlar
	Renkler
	Gezegenler
	Dünya
	Yeryüzü
	Uzay
Kavramlar ve Çağrışımlar	Rüya, Düş, Hayal
	Oyun ve Eğlence
	Harfler ve Sayılar
	Estetik Zevk
	Güzellik
	Zıtlıklar
	Önce, Şimdi, Sonra

Atatürk	Hayatı
	Siyasi Hayatı
	Eserleri
	Ölümü
Sağlık ve Çevre	Ağız, vücut sağlığı
	Temizlik
	Beslenme
	Çevre Bilinci
Değerlerimiz	Türkçemiz
	Türk Kültürü
	Türk Büyükleri

1. Her temada farklı türlerden en az üç okuma, bir dinleme/izleme metnine/materyaline yer verilir. Dinleme metinleri öğretmen kılavuz kitabında yer almalıdır.
2. Seçilen konu veya temanın farklı yönlerinin ele alındığı metinler işlenir.
3. Dinleme/izleme metni, okuma metinlerinde ele alınan alt temalardan biriyle bağlantılı olabilir.
4. Her sınıfta biri zorunlu Atatürk izleği olmak üzere 6 ana izlek ele alınır.
5. 6. sınıfta “Sevgi”, 7. sınıfta “Millî Kültür”, 8. sınıfta “Toplum Hayatı” zorunlu ana temalardır. Zorunlu izlekler diğer sınıflarda da işlenebilir.
6. Ana izlekler altında belirtilen alt izlekler zenginleştirilebilir.
7. Temalara içeriği yansıtmak kaydıyla programda belirtilen adlar dışında özgün adlar verilebilir.

Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Temaların Özellikleri:

1. Tema açık ve anlaşılır olmalı, çocuğu kararsızlığa düşürmemeli.
2. Tema gerçekçi olmalı. Çocuklar somut işlemler döneminde olduklarından dolayı gerçeğe yönelişin yaşandığı yaşı sınırındadırlar.
3. Çocuğun yaşantılarından yola çıkan izlekler çocuklarda daha büyük ilgi uyandırabilir. Kutlamalar, törenler ve özendirmelerden çok hoşlanırlar. Bu

yüzden eserlerde yasaklamalardan çok özendirmeler hâkim izlek olmalıdır (Yalçın ve Aytaş, 2013) .

Belirtilen özelliklere sahip izlekler ile öğrenciye kazandırılmak istenen değerler vardır. “Bir kavram olarak değerlerin çok sayıda özelliğinden söz etmek mümkün. İçten bir güç olarak değerler; bireysel davranışları etkiler; yaşamda ikilemde kalma durumunda karar vermeyi kolaylaştırır; toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır; bireysel algı ve gerçeğin yorumlanmasını etkiler; davranışları kontrol etmeyi sağlar; kişi ve toplumun istek ve amaçlarını temsil eder; zaman içerisinde çeşitli etmen ve bireylere göre değişebilir; duygu yüklüdür, düşünce ve anlayışa güç verir, davranışları yönlendirir; insan kişiliğinin etik, sosyo-ekonomik, zihinsel, politik, fiziksel, estetik, dinsel gibi çeşitli boyutlarını içerir.” (Kasapoğlu, 2003). Değerlerin özelliklerinin bir kısmı bu şekilde sıralanırken, farklı tanımları mevcuttur. “Bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inanç” (Güngör, 2010:s. 27). “Bir toplumun tamamı tarafından izlenen ve benimsenen genel amaç” (Albayoğlu ve Oğuzkan, 1976: s.62). “Toplumun tarihi birikimi ile ortaya çıkan, toplumun tamamı tarafından kabul gören, toplumun varlık, birlik ve devamına sebep olarak görülen tasvip ve teşvik gören, korunan kabulleniş” (Tural, 1992: s. 29).

Toplumun varlığını devam ettirmesine sebep olarak tanımlanan değerler, Türkçe Öğretim Programında şu başlıklar altında verilmiştir: sevgi, saygı, sorumluluk, adalet, yardımseverlik, doğruluk/dürüstlük, güven, hoşgörü, alçakgönüllülük, empati, kanaatkarlık, çalışkanlık, sabır. Takiyeddün Mengüşoğlu, değerleri ‘İnsan Felsefesi’ adlı kitabında: yüksek değerler, araç değerler ve davranış değerleri diye sınıflandırmıştır. Mengüşoğlu yüksek değerleri sevgi, bilgi, doğruluk, masumluk diye örneklemiştir (Yılmaz, 2013: s. 50).

Değerlerin eğitimde önemini yitirmesi toplumsal yozlaşmaya sebep olmuştur. Salt bilginin hakim olduğu bir eğitim-öğretim ile millî ve manevi değerlere yeteri kadar bağlı olmayan bireyler yetiştirilmiştir.

Bir zamanlar eğitim müfredatının önemli bir parçası olan değer ve erdemler eğitim programında değerini nasıl yitirdi? Bu sorunun cevabı için pek çok uzman konuyu Decartes ve Newtonla başlayan

‘mekanik düşünceye’ kadar götürse de çoğunluk Aguste Comte’un pozitivizmine kadar gitmektedir. Kısaca ifade etmek gerekirse 19. ve 20. yy. larda modern eğitim anlayışının oluşum sürecinde etkili olan pozitivizm gerçeklik ve değer arasında radikal bir ayrım yaptı. Bilimsel olarak varlığı ispat edilebilen ve objektif olarak bilinebilen şey sadece gerçektir. Değerler ise sübjektif duyuların bir ifadesidir ve bilimsel olarak ispatlanamaz. İşte bu sebeple modern okul değerleri eğitimin dışında bırakmayı tercih etti. Bu anlayış sonuçta ahlâki değerleri ve erdemleri itibarileştirerek özel alana inhisar etmiştir (Kenan, 2007).

Son yıllarda küresel anlamda yaşanan sorunlar değerler eğitiminin önemini ve gerekliliğini gündeme getirmiştir. Dünyada yaşanan şiddet olayları, sosyal çözümler araştırmacıları değerler konusunda ciddi çalışmalar yapmaya sevk etmiştir. “Yapılan akademik çalışmalar gösteriyor ki önümüzdeki yüzyılın yükselen paradigması değerler ve değerler eğitimi olacaktır. Eğitim bu alanda yaşanacak gelişmelerin hem öznesi hem nesnesi olacaktır. Çünkü değerler sonradan kazanılmaktadır” (Akyol, 2009).

Değerler içinde en önemlilerden biri olarak belirtilen “sevgi” izlek olarak Türkçe Dersi Öğretim Programında yer almaktadır. “Sevgi izleği eğitimin temel ve dersin özel hedefleri açısından sevgi değeri ile öğrencileri yüzleştirebilmeli, değer haline getirmeyi ve farkındalık yaratmayı gerçekleştirmelidir” (Akyol, 2009: s. 17). İnsani değerlerin birçoğu sevgi değeri temelinde şekillenmiştir. Birey çıkarıcı ve bencil davranışlarının önüne ancak sevgi duygusu ile geçebilir. Eğitimin sisteminde de değerler arasında en çok yer verilenin sevgi olması bunun farkındalığını göstermektedir. Kumbasar’ın “Muzaffer İzgü’nün Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi” adlı akademik çalışmasında araştırmaya konu olan romanlarda en sık rastlanan değer sevgi olduğu tespit edilmiştir. Yine, Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenen 100 temel eserden yirmi dokuzu yerli ve yirmi dokuzu da yabancı olmak üzere toplam elli sekiz yazarın eseri incelenmiştir. Çalışma sonucunda bu eserlerde en sık yer verilen değer sevgi değeri olduğu görülmüş, sevgi değerini sıklıklarına göre yardımseverlik, duyarlılık, saygı, sorumluluk değerlerinin takip ettiği görülmüştür (Şen, 2007: s. 7).

Türkçe Dersi Öğretim Programında izlekler incelendiğinde 6. ve 8. Sınıf Türkçe dersinde sevgi izleğine rastlanmaktadır. 6. sınıf Türkçe ders kitabında sevgi izleği

dördüncü ve zorunlu izlek olarak karşımıza çıkmaktadır. Alt temaları: aile sevgisi, vatan sevgisi, bayrak sevgisi, ana dili sevgisi.

8. sınıf Türkçe dersi programında sevgi, ilk izlek olarak yer almaktadır. Alt temaları: aile sevgisi, bayrak sevgisi, dil sevgisi, okul sevgisi, Atatürk sevgisi, insan sevgisi.

Ahmet Kabaklı'nın eserleri incelendiğinde alt izlekler arasında yer alan ve yer alabilecek nitelikte olan sevgi türlerinin bulunduğu eserler tabloda gösterilmiştir:

Tablo 2: Ahmet Kabaklı'nın Eserlerinde Yer Alan Sevgi Alt Temaları

ESER	ALT TEMA SEVGİ
Alperen	Vatan Sevgisi Millet Sevgisi Aile Sevgisi Allah/Din Sevgisi Peygamber Sevgisi Dil Sevgisi
Sanat Ve Edebiyatımız	Vatan Sevgisi Millet Sevgisi Allah/Din Sevgisi Dil Sevgisi
Çağlara Hükmedenler	Vatan Sevgisi Millet Sevgisi İnsan Sevgisi Peygamber Sevgisi Allah/Din Sevgisi Dil Sevgisi Mevlana Sevgisi Doğa Sevgisi
Fatih ve İstanbul	Vatan Sevgisi Millet Sevgisi İnsan Sevgisi
İslâmla Kaynaşmış Türk Edebiyatı	Vatan Sevgisi Millet Sevgisi Peygamber Sevgisi Allah/Din Sevgisi Dil Sevgisi
Müslüman Türkiye	İnsan Sevgisi Peygamber Sevgisi Allah/Din Sevgisi
Ejderha Taşı	İnsan Sevgisi Anne Sevgisi Memleket Sevgisi Hayvan Sevgisi

İncelenen eserlerde en sık rastlanan sevgi izleği vatan ve millet sevgisidir. “Alperen” kitabında yazar tarihten örnekler ve Türk büyüklerinin hayatlarından zaferlerinden örneklerin yanı sıra yeni nesillerin bilinçlenmesi ve tarihini doğru şekilde öğrenmesi için çalışan yazarlarımızın çalışmalarına yer vermiştir. İnsan sevgisi izleği da Peygamber Efendimiz’in ve ünlü Türk büyüklerinin hayatlarından örneklerle işlenmiştir. Aile sevgisi Dede Korkut’un hikâyeleriyle, peygamber sevgisi yazarın anıları ve naatlarla, Allah sevgisi özellikle Erzurumlu İbrahim Hakkı Efendi’nin eserinden alıntılarla işlenmiştir. Yazar ömrünü adadığı “Yaşayan Türkçe”nin mücadelesine devam ettiğini de bu kitabında belirtmiştir.

“Sanat ve Edebiyatımız” adlı eserde de vatan sevgisi Türk liderlerin hayatlarından ve başarılarından örneklerle işlenmiştir. Alla sevgisi, tasavvuf edebiyatından örneklerle verilmiştir. Eserde Alperen ruhlu nesillerin yetişmesinde dilin önemi üzerinde durularak dil sevgisi de işlenmiştir.

“Çağlara Hükmedenler” adlı eserde özellikle Yunus Emre’nin hayatı, sanatı ve kişiliğinden bahsedilirken vatan sevgisi izleğine yer verilmektedir. En sık rastlanan izlek insan sevgisidir. Ayet ve hadislerden örnekler verilmiştir. Mevlana sevgisine ve doğa sevgisine sadece bu eserde rastlanmaktadır.

“Fatih ve İstanbul” adlı eser yazarın gazete yazılarının derlenmesiyle oluşturulmuştur. Bu eserde İstanbul’un fethi üzerinde durulurken vatan sevgisi, Fatih’in tüm milletleri kucaklayan fetih anlayışıyla insan sevgisi işlenmiştir.

“İslamla Kaynaşmış Türk Edebiyatı” kitabında yazar, Basralı Cahiz ve Ebulgazi Bahadır Han’dan yaptığı alıntılarla Türk milletine övgülerde bulunmuştur. Öyle ki Türk milletinin İslamiyet için bir cevher olduğunu ifade etmiştir. Ahmet Yesevi’nin hayatı ve Divan-ı Hikmet adlı eserinden yapılan şiir alıntılarıyla peygamber sevgisine rastlamaktayız. “Divan-ü Lügati’t- Türk, Mukaddimetü’l Edeb, Kutadgu Bilig” eserlerinin incelemelerine yer verirken bu incelemeleri dil sevgisi izleği çerçevesinde yapmıştır.

“Müslüman Türkiye” adlı eserde en sık rastlanan sevgi izleği Allah sevgisidir. İslamiyet sayesinde Türklerin ilimde ileri gittiği belirtilmiştir. Fatih Sultan Mehmet’in, Yavuz Sultan Selim’in peygamber aşkı ile yaptığı fetih ve icraatlara yer verilerek peygamber aşkı vurgulanmıştır. Yunus Emre ve Aşık Paşa’dan alıntılarla İslamiyet’in insana bakışı ile insan sevgisi üzerinde durulmuştur.

“Ejderha Taşı” adlı kitapta esere adını veren hikâye ile yazar gelişen teknolojinin insana verdiği zararlardan yola çıkarak insan sevgisi izleğine vurgu yapmaktadır. Bu eserde yazar annesini destan yapıcısı olarak nitelemektedir. Sanat eserinin tılsımı hayaller olarak belirtilmiş, hayal gücünün ise çocuklukta geliştiği ifade edilmiştir. Öte yandan yazar, annesinin gerçekliğine inanarak anlattığı masal ve efsanelerle büyüdüğünü belirtirken yazarlık yeteneğinin şekillenmesinde annesinin payını dile getirmiştir. Kitaba adını veren hikayede anne sevgisi izleği görülmektedir. Bu eserde yer verilen “Gümüş” adlı hikayede yazar çocukluğuna dair bir anısını paylaşmıştır. Hikayenin kahramanı Gümüş isimli bir köpektir. Yazarı, annesini ve kardeşini zor bir durumdan kurtardığı anlatılan “Gümüş”te hayvan sevgisi izleği görülmektedir.

Kabaklı “Sanat ve Edebiyatımız” adlı kitabının “Sanatta Sevgi ve Hınc” başlıklı bölümünde sevginin tanımını ve sanattaki yerini ifade etmiştir. Yazara göre sanat, toplumsal fikir ve ideolojilerin destekçisi ya da ifade edicisi olamaz. Bu yollarla ortaya çıkan sanat kalıcı olamaz. Ölümsüz eserlerin sanatçıları kendilerini çağa hakim fikirlerin dışında tutup eserlerini sevgi üzerine inşa edenlerdir.

Dünyanın oluşumu sevgiden geliyorken sanatı sevgiden soyutlamak onu ölüme mahkum etmektir. Hayatın aslı sevgi olduğu gibi sanatın da aslı sevgidir. Sevgi ve sevgiden doğan duygular Yaratıcının kainâta tecellisi olarak görülmekte böylesine ezeli ve sebep teşkil eden bir duygu olan sevgi ile sanatın ölümsüz bir nitelik kazanacağına inanılmaktadır (Kabaklı, 2013: s.119).

Yazarın eserlerinde saptanan sevgi izlekli bölümler genel itibariyle ders kitaplarında yer alabilecek niteliktedir.

Ortaokul ders kitapları mevzuatta belirtildiği üzere dil ve üslup yönünden şu özelliklere sahip olmalıdır:

- 1) “Yaşayan Türkçe” doğru, güzel ve etkili kullanılır.
- 2) Türkçeleşmiş kelimeler, yaşayan Türkçenin bir parçası olarak değerlendirilir.
- 3) Öğrencilerin seviyelerine uygun, yeni kelimeleri öğrenmelerine fırsat veren zengin ve akıcı Türkçenin kullanılmasına özen gösterilir.

- 4) Cümleler, öğrencinin zihnindeki bilgilerin yapılandırılmasına yönelik olarak kurulur.
- 5) Paragraf düzenleme kurallarına uyulur ve paragraflar arasındaki anlam ve mantık ilişkisine dikkat edilir.
- 6) Cümle uzunlukları, sınıf seviyesine uygun olarak düzenlenir.
- 7) Türkçenin kullanımında, baskıya hazır nüshanın teslim tarihindeki Türk Dil Kurumunun son yayımladığı Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu esas alınır. Baskıya hazır nüshanın inceleme sürecinde Yazım Kılavuzu'nda yapılan değişiklikler baskıya hazır nüshanın puanlanmasında dikkate alınmaz. Ancak değişikliklerin yansıtılması başvuru sahibinden istenir.
- 8) Konuların işlenişinde doğru, açık, anlaşılır bir dil ve anlatım kullanılır.
- 9) Kelimeler, nüanslara dikkat edilerek titizlikle seçilir.
- 10) Metinlerde akıcılık, mantık dokusu ve fikir bütünlüğü sağlanır.
- 11) İlköğretimin ilk üç sınıfında soyut kavramların kullanılmasından kaçınılır (MEB, 2007).

Bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda yazarın yazın hayatı boyunca mücadelesini verdiği “Yaşayan Türkçe” ülküsü ders kitaplarında yer alabilecek metinlerinde aranan ilk özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. İncelenen eserlerde yazarın “Yaşayan Türkçe” ülküsü gereği yalın, sade, samimi ve anlaşılır bir dil kullanmış olması dikkat çekmektedir. Üslubu ise hayatının sonuna kadar yazdığı köşe yazılarının kalemine etkisi olarak hiciv varî olmakla beraber ders kitaplarında yer almasını sakıncalı kılacak bir özelliğe sahip değildir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

5.1. Sonuç

Türkçe dersinin amacı okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerinin dilin kurallarına uygun bir şekilde bireyde geliştirilmesini sağlamaktır. Eleştirel ve bilimsel düşünebilen, sorgulayan, özgüveni yüksek, millî ve manevi değerlerine bağlı, toplum yaşantısına uyumlu bireyler yetiştirmek esastır. Türkçe dersinde izlekler halinde sınıflandırılan bu kazanımlar metinler aracılığıyla verilmektedir. Türkçe ders kitaplarında yer alan bu metinler kazanıma, temaya ve çocuğun gelişimine uygun özellikte olmalıdır. Ahmet Kabaklı'nın eserlerinde bu ölçütlere aykırı bir duruma rastlanılmamıştır.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan sevgi izleği değerler eğitiminde önemli yere sahiptir aynı zamanda Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda "sevgi değeri" ana ve zorunlu izlek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Toplumsal ve küresel sorunlar bilim insanlarını değerler eğitimine yeniden yöneltmiştir. Bütün değerlerin temelini "sevgi" oluşturmaktadır. Sevgi değerinin aşılandığı bireyler yetiştirmek bireysel ve toplumsal hayatta mutluluk getirecektir. Kuşkusuz bu eğitim ailede başlamakta, okulda pekiştirilmektedir. Aile ortamından uzak çocuklarda ise sevgi eğitimi okul ile başlayıp şekillenebilir, pekişebilir.

Ahmet Kabaklı'nın incelenen yedi eserinde sıklıkla sevgi izleğine yer verilmiştir. Alt temalara ayıracak olursak vatan sevgisi, Allah sevgisi eserlerde en fazla rastlanan izleklerdendir. Eserlerde Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın sevgi ana temasını alt temalarından bulunmayan alt temalara da rastlanmıştır: Allah sevgisi, peygamber sevgisi, insan sevgisi, hayvan sevgisi, doğa sevgisi, Mevlana sevgisi gibi... Yazarın eserlerinin içerdiği sevgi izleği yönünden genel değerlendirilmesi yapılmıştır:

5.2. İncelenen Eserlerden Ders Kitapları İçin Bir Metin

Türkçe dersinin amacı bireyde milli, manevi, ahlaki, sanatsal değerlerin Türk ve dünya edebiyatına ait metinler aracılığıyla geliştirilmesidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı gereği eserlerde yapılan inceleme ile ortaokul Türkçe dersi kitaplarında yer almasının önerilebileceği metinlerin başında “Ejderha Taşı” kitabındaki “Gümüş” başlıklı hikâye gelmektedir çünkü yazar doğrudan çocuklara seslenmiş, cümle aralarında yaptığı açıklamalarla çocukların kendi hayatları ile karşılaştırma yaparken zorlanmamalarını sağlamış ve yanlış anlamaların da önüne geçmeye çalışmıştır. Bu hikâyede yazarın çocukluğuna dair samimi ve yüreklere sıcak bir hüznün değdiren bir anıya tanıklık etmenin yanı sıra hayvan sevgisi yoğun biçimde vurgulanmıştır.

GÜMÜŞ

Köpekleri çok severim. Sevmenin de ötesinde, onlara minnet doluyumdur. Sebebini, hikâyemi bitirdiğiniz zaman anlarsınız çocuklar.

Bir kere duygulu, arkadaş canlısı, kara ve ak gün dostu, koruyucu, vefalıdır. İki yüzlülüğü yok, kalleşlik bilmez, şakaya getirip ısırmaz. İyicene saftır da köpek. Öfkeden kudurtulduğu en kızgın anlarında bile avutulabilir, insanlara güvendiği için çok da kolay aldanır. Yaptığına da hemen pişman olur.

Alçak gönüllü ve tok gözlüdür. Zengin de fakirin de kapısına içtenlikle bağlanır. Kendisine yığın yığın etler, kemikler veren dahi olsa sevildiği yoksul yuvayı bırakıp gitme. Gözünü açtığı aileyi kendi ailesi; büyükleri ana baba, abla ağabey ve küçükleri kendine kardeş bilir. Tabii çocuklarla daha sıkı fıkı dost ve ahbaptır. Çünkü kendisiyle oynamak istediklerini sezer.

Ne var ki, hiçbir insanı ayırmaz köpek. İnsanların kendi aralarında kuramadıkları dostluğu insanlarla köpek kurar. Kim olursa olsun gönül verir. Çirkin güzel, sağlam sakat, hırslı hırsız, dost düşman, büyük veya küçük ayırt etmeksizin sever. Yoksul, hasta ve bahtsız kimselerin, insanoğlundan dostları olmasa bile köpeklerin onlara can yoldaşlığı çok görülmüştür. Zalimlerden hoşlanmaz ve kaçır köpek. Ama hoşgörücüdür. Kendisini dövene bile bunu bir daha yapmayarak “insan olması” şartıyla kuyruğunu sallayabilir. Kestirmeden

barış yollarını arar, dili olsa ve okusaydı herhalde “diplomatlık” mesleğini seçerdi, denebilir. İyi de bekçi isterse iyi savaşçıdır. Ama “dişini göstermek” hünerini sevdiklerine pek çaktırmaz.

Köpeğin görev şuuru da vardır. Eğer “bekçi” konulmuşsa gelen yabancılara havlar ve saldırır. Fakat bunu sahiplerini koruyup kollamak için yapar. Nitekim yabancılara saldırırken dahi gözü sevdiklerinin gözündedir. Gelenin bir dost veya “zararsız” olduğunu anlar anlamaz, yelkenleri indirip yaltaklanmaya başlar.

En ağrıma giden şeylerden birisi de, hiç sevilmeyen, kötü huylu, dalkavuk kimselere “köpek, it” diye hakaret edilmesidir. Çünkü köpek hiçbir zaman bencil ve aldatıcı değil, ahbap ve sadıktır. Herkesin nabzına şerbet vererek iyi yaşamayı düşünseydi, yoksul sahiplerini bırakıp yağlı kapılara giderdi. Ya da efendim, çocuklara sokulmaz, fakir insanları teper, bol etli, ciğerli mutfaklara kapılanırdı.

Ömrüm boyunca çok köpekler gördüm. Çocukluğumda beraber oynadığım o sevimliler ise hâlâ gözümün önündedir. Şimdiki daracık, sıkışık apartman dairelerinde oturmasak da o zamanlar gibi bağlarımız, dağlarımız, kevenli yoncalı kırlarımız olmasaydı bu yaşımda yine en çok onlarla ahbablığı sevecektim.

Neyleyelim ki, oturma ve yatak odalarımızda köpek beslemek Türk adeti değildir. Bizim, çoğunda namaz kılınan temiz odalarımızda, insanlar dahi ayakkabılarını çıkararak girerlerdi. Halı ve seccadelerin, divan ve yatakların üzerinde, köpek ve hayvan elbet dolaştırılmaz.

Zaten, benim sözünü ettiğim köpekler de kimisi rengarenk tüylü, kimisi köstebek kadar ufak, kıvrıkcık burnu kulağı boyalı, sütle kebabla beslenen alafranga süs köpekleri değildir. Sokaklarda, kırlarda, bahçelerde her zaman rastladığımız sevimli yaratıklardır.

O köpekler ki, her boy ve soyda olanlarına, her zaman her yerde rastlayabiliriz. Çoğu zavallı, bakımsız, sakattırlar. Kimi tonton ev köpekleri, sokağa düşer kirlenir. Bazı çok irileri korkutur insanı. Fakat bir lokma ekmek verdiniz mi, artık yanınızdan ayrılmazlar. Kimisi bir evin duldasında, bir bahçe bir ağaç kovuğunda bıraktıkları eniklerini (yavrularını) emzirmek için karnını

doyurmağa çıkar. Temiz kalpli çocuklar yerlerini keşfedip onlara yiyecek de götürür.

Ya o enikler... ilk doğduğundan köpekten hatta canlıdan başka her şeye benzerler. Sonra gözleri açılır, tüylenir, önce başlarını kaldırır bakar, nihayet kıpırdanmaya, koşuşmaya başlarlar. Kardeşleriyle boğuşur, debelenir, hırlaşır, hatta gelip geçenlere havlayarak “köpeklik” talimi yaparlar. Ama tutayım, seveyim diye üstlerine vardın mıydı koydunsa bul... hangi deliğe saklandıklarını bilemezsin.

Çocukluğumuzun geniş bahçeli, ahırlı, asmalı evlerinde köpeklerimiz kapılarda, çardak altlarında veya tahta kulübelerde barınırlardı. Bunlar arasında unutamadığım birkaçını size anlatmalıyım. İlk haşır neşir olduğum, galiba benden biraz daha büyük yaşta, beyaz gri benekli JOLİ idi. Fransızca “güzel” anlamına gelen bu ismi, ona kim koymuşsa koymuş, bu ad herkesçe benimsenmiştir. Küçük, narin, çıtı pıtı ve doğurgan olan bu köpeğe madamlara verilen bu sıfat doğrusu çok yakışıyordu... Uzun kuru yüzünde bir “sosyete” kibri vardı. Biz çocuklara sanki kabahat işlemişiz de kınıyormuş gibi öyle dikkatle ve yukarıdan bakardı.

Joli’nin son yavrularından bir de Boğar’ı hatırlıyorum. O dersiniz elimizde büyüdü. Evde anasının yerini o aldı. Boğar, Frenk yapılı Joli’nin inadına kaba saba, iri yarı bir köpek oldu. Kırmızı renkte, semiz, tombul, hoşgörücü idi. Dış kapıya açılan merdivenin sahanlığında uyur, insanlar girip çıkarken hafifçe başını kaldırıp tek gözünü açar, bakardı. Kardeşim bir gün Boğar yüzünden eve girememiş, kendisinden istenilen şeyi alıp getirmeden ters geri bize koşuyor hem de ağlıyordu.

-İçeri girip neden almadın bakracını? Dedi anam.

-Ne yapayım, Boğar bana başını salladı! Deyip yeniden ağlamaya koyuldu.

Fakat bunlar arasına, harika olay dolayısıyla unutamadığım ve beni hayvan soyuna adeta minnettar bırakanı GÜMÜŞ adlı köpektir. Gümüş babam öldükten sonra iyice yoksul, kimsesiz kalarak, uzak bir köydeki bahçede

barındığımız acı günlerimizin köpeğidir... Doğrusu Gümüş için “bizimdi” de denemez.

Yan yana uzanan bahçeleri dolaşır, oradan buradan karnını doyurur bir garipti. Ama güzel çevik, beyaz üzerine siyah benekli, sanki bir peri bakışlı idi. Kendini birkaç gün özlettikten sonra gelir. Kuyruğunu selam verir gibi iki yana sallar, bizimle oyuna başlardı.

O yaz anam, kardeşim ve ben, dediğim gibi çok perişandık. Bahçemiz var ama ekip biçenimiz yoktu. O bahçede birkaç kilo meyve olacak da, anam onları yayan yapıldak uzaklara götürüp satacak da, birkaç kilo un alıp getirecek. Yoğurup hamur yapacak, saç üzerinde sıcak sıcak pişirecek de... Karnımız da doyacaktı. Bu da olmayınca, iki gün üst üste aç yatıp kalktığımızı bilirim. Akrabalar unutmmuş, gelen gidenimiz olmazdı. “Yetim yüzü soğuk olur.” derdi anam. Bu söze öyle inanırdık ki kendi yüzümüz dahi bize “soğuk”gelirdi.

Uzatmayayım, işte o yaz bir öğle zamanı... İyice kapanmış kalmışız. İki gündür, kursağımızda Tanrı tanesi girmemiş. Küçük kardeşim ağlar, ben yerimden kalkamaz, üstelik sıtma vurmuş hastayım. Anacığım ne yapacağını, ne edeceğini bilemez. Rengi sapsarı. Belli etmemeğe çalışarak o da gözyaşını siler durur... Allah kimseye göstermesin. Açlık felaket çocuklar! Allah yokluğunu vermesin, bir lokma ekmeğin pahası biçilemez.

İşte tam o sırada, olmayacak şey... Gümüş geldi kuyruğunu oynata oynata, anamın önüne bohça gibi bir şey bıraktı. Bıraktığı şeyi söylesem inanmazsınız; tülbentte sarılı büyükçe bir demet yufka ekmeği...

Gözlerinin içi güldü anamın, hayret ve sevinçle bir göklere bir de Gümüş’e baktı. Gümüş’ü öptü okşadı. Demetin en dışındaki yufkayı büyük bir zevkle ve minnet borcu ile Gümüş’e doğradı. İçindeki temiz, sıcak, pişkin yufkaları bana ve kardeşime yedirdi. Bir parça da kendisi aldı. Gümüş hâlâ orada bekliyor, bize getirdiği sevinci adeta paylaşmak istiyordu.

İster inanın ister inanmayın, bu hadise oldu çocuklar! Demek, insanlar unutmuştu, ama yüce Allah’ımız, iki yetimiyle bir dulunu unutmamıştı. Bizim inancımıza göre, belki de bu Gümüş, darda kalan Tanrı kullarının yardımına koşan, iyilikler meleği Hızır Aleyhisselam’ın köpeği idi.

Harikalı bir olaydır bu çocuklar. Hayatta ümitsiz kalmak yok ve harikalar vardır. Bencillerin iki yetim yavru ile analarını unuttukları bu çorakta, düşününüz ki Gümüş Köpek bizi hatırlamış, acımızı sezmiş ve kim bilir hangi komşunun çardağından bir demet yufka ekmeğini ağızlayıp bize getirmişti. Karnımızı doyurmuş ve gözyaşlarımızı kurutmuştu.

Gümüş’e ve bütün soyuna hâlâ duyduğum minnet borcu... Allah bizi doyurmaya bir Gümüş’ü görevlendirmiş olduğu inancı ile daha da büyür.

Her şeyde, her yaratıkta, her olgunluk ve hamlıkta bir hikmet vardır çocuklar! Dünyalar kainatlar, bizi seven ve esirgeyen ilahi varlıkla doludur “ (Kabaklı, 2014: 33-38).

5.3. Öneriler

- Yazın hayatı boyunca önemli eserler bırakan gençlerde millî şuur uyandırmak isteyen yazar ve eserleri Türkçe dersi ve diğer dersler aracılığıyla öğrencilere tanıtılmalıdır.
- Bu çalışmada incelenen eserlerde ilgili bölümler Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan sevgi izleğinin alt izleklerine uygun olarak ders kitaplarında yer almalıdır.
- İncelenen eserlerde bulunan bölümler sadece Türkçe ders kitaplarında değil tarihi konuları ele alması açısından Sosyal Bilgiler ders kitaplarında da serbest okuma metinleri olarak yer almalıdır.
- Ahmet Kabaklı’nın kitapları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen Temel Eserler arasında yer almalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağabegüm A.(1997). Ahmet Kabaklı'ya 'Şeyhü'l Muharrirîn' Unvanının Verilmesi Töreni, Türk Edebiyatı, 279, 33.
- Akpınar,Y. (2011). Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı Dergisi ve Türk Dünyası Üzerine, Türk Edebiyatı, 448, 22.
- Akyol, Ş. (2009). Sevgi izleğinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Atlıg, N. (2001). Ahmet Kabaklı ve Musikîmiz, Türk Edebiyatı, 330, 71.
- Ayvazoğlu, B. (1997). Göllübağ'dan Köşe Yazarlığına Yürüyen Yetim Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı, 279, 9.
- Ayvazoğlu B. (2001). Nurullah Ataç ve Ahmet Kabaklı", Kubbealtı Akademi, 2, 21.
- Bakiler, Y.B. (2011). Ahmet Kabaklı'nın Kahramanlığı, Türk Edebiyatı, 448, 64.
- Çeçen M.- Çiftçi Ö.(2007) İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Tür ve izlek Açısından İncelenmesi, Millî Eğitim , 173, 39.
- Çokyiğit, C. (1997). Yarım Asırlık Gün Işığı, Türk Edebiyatı, 279, 68.
- Çopur, Y. (2011). Ahmet Kabaklı, Ömrünün Sonuna Kadar millî ve Manevi Değerlerin Bekası İçin Mücadele Etti, Türk Edebiyatı, 448, 8.
- Deliorman, A. (2011). Bayrağı Yüksekçe Kaldıran Adam, Türk Edebiyatı, 330, 39.
- Deliorman, A. (2011). Ömrünün Sonuna Kadar millî ve Manevi Değerlerin Bekası İçin Mücadele Etti, Türk Edebiyatı, 448, 14.
- Doğan, E. (2001). Ahmet Kabaklı ile Söyleşi, Türkiye, Ekonomide Güçlü Olamazsa Siyasi Gücünü Gösteremez, Ekovitrin Aylık Ekonomi Dergisi, 3, 96.
- Dodanlı, C. (2011). Hocam Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı, 329, 148.
- Emil, B. (2011). Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı, 448, 19.
- Eriş, M. (2001). Bir Türk Beyi, Türk Edebiyatı, 329, 117.
- Güngör, E. (2010). Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar (2. baskı). İstanbul, Ötüken Yayınları.
- Has Er M. (2001). Kabaklı Hocamız, Türk Edebiyatı, 329, 64.
- İbrahimhakkıoğlu, B. (2001). Siz Fani İdiniz Duanız Baki", Türk Edebiyatı, 330, 80-82.
- Kabaklı, A. (1946). "Yunus Emre mi Yalan Söylüyor, Gölpınarlı mı?", Son Saat, 120,2.
- Kabaklı, A. (2001). Alp-Eren Hasreti, Alp-Eren Mefkuresi, Türk Edebiyatı, 279, 5.

- Kabaklı, A.(2006). İslamla Kaynaşmış Türk Edebiyatı,(1.baskı). İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Kabaklı, A. (2006). Müslüman Türkiye (4.baskı). İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Kabaklı, A.(2011). Çağlara Hükmedenler (4.baskı). İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Kabaklı, A.(2007). Alperen (3.baskı). İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Kabaklı, A.(2011). Fatih ve İstanbul(2.baskı) İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Kabaklı, A. (2013). Sanat ve Edebiyatımız (1.baskı). İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Kabaklı, A. (2014). Ejderha Taşı (6.baskı). İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Kabaklı, S. (2001). Amcamın Ardından, Türk Edebiyatı, 329, 68.
- Kasapoğlu, H. (2013). Okulda Değer Eğitimi ve Hikayeler, Millî Eğitim , 42, 97.
- Kocakaplan, İ. (2011). Kınından Sıyrılmış Kılıç, Türk Edebiyatı, 448, 75.
- Mengüşoğlu, T. (2016). İnsan Felsefesi (1.baskı). İstanbul, Doğu Batı Yayınları.
- Meriç, Ü. (2001). Bir Ağabey Kızının Dilinden Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı, 330, 80-82.
- Özgürel, E. (2001). Ömrünü Türk-İslam Kültürünün Yücelmesine Adayan Mütefekkir, Türk Edebiyatı, 330, 21.
- Türk Dil Kurumu (2005). Türkçe Sözlük. Ankara: TDK.
- Türk Dil Kurumu (2012). Yazım Kılavuzu. Ankara: TDK.
- Türkkan, R. (2001). Bir Dost Daha Gitti, Türk Edebiyatı, 330, 129.
- Ülgen, E. (2001). Ahmet Kabaklı Hayatı ve Eserleri, Türk Edebiyatı, 329, 35.
- Ünal, C. (1981). Genel Tutumların veya Değerlerin Psikolojisi Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Ankara.
- Ünlü, Ö. (2001). Harput'un Güzel Yüzü, Türk Edebiyatı , 330, 106-108.
- Üründü, V. (2011). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının izlek ve Metin Türü Yönünden İncelenmesi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Yardım, M. (2001). Gönü Mevlana, Dili Yunus, Türk Edebiyatı, 329, 125.
- Yaşa, P. (2001). Bir Mektup ki Acz İçinde, Türk Edebiyatı, 329, 146.
- Yavuz, K. (2001). Yürüyen Yorulur, Parlayan Söner, Türk Edebiyatı, 329, 102.

EKLER

EK 1: Ahmet Kabaklı'ya Ait Fotoğraflar

AHMET KABAKLI ALBÜMÜNDEN

► Fotoğrafın arkasındaki not: "11.09.1936 günü mahallede arkadaşlarla beraber. İlk mektep 5. sınıf. (Soldan sağa) Semih, Fikret, Bedri, Remzi ve ben"

► 25.10.1942 tarihli lise son sınıf hatırası. Fotoğrafın arkasındaki yazı şöyle: "Ahmet'ten annesine sevgi, hürmet ve şefkatle dolu bir poz. Ben ihtiyarlayacağım, bu kâğıt parçası ise bana hayatımın baharını hatırlatmak için daima genç kalacak."

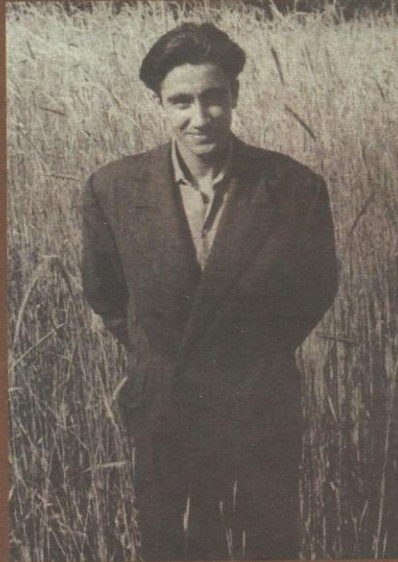
► Ahmet Kabaklı Elazığ Lisesi son sınıf talebesiyken bir mektep dönüşünde

► 1949-50 senelerinde Diyarbakır Lisesi önünde çekilmiş bir fotoğraf. Ayaktakiler: İlhan Biçici, Kabaklı Hoca ve Cahit Dodanlı

► 50'li yıllarda Elaziz'de çekilmiş bir aile fotoğrafı. Ayakta solda kardeşlerden Mehmet Ülğün, Ahmet Kabaklı, Ömer Kabaklı. Oturanlar: Münire ana, kız kardeş Güzide Ülğün ve Münire ananın ikinci eşi Yakup Ülğün

► 24.05.1947 tarihli fotoğraf İstanbul'da çekilmiş. Kabaklı, Edebiyat Fakültesi son sınıfında. Fotoğrafın arkasında şu satırlar var: "Muhterem anacığım, sana hasretimizin 3. yılında çok tabii bulduğum bir tasvirimi yolluyorum. Bana dua et."

► Meşküre Kabaklı ve Ahmet Kabaklı evliliklerinin ilk yıllarında Taner Kabaklı ile...

► Ana ve oğulları. Kabaklı Hoca'nın bir Elazığ seyahatinde stüdyoda çekilmiş bir aile fotoğrafı. Solda iki buçuk yaş küçük kardeş Ömer Kabaklı, Münire ana ve Ahmet Kabaklı. (Foto Aybala / Servet Kabaklı / 1977)

► Gölübaşı'da (Kırkkuyu) bir aile hatırası. Soldan sağa arka sıradakiler: Yeğen Esat Kabaklı, annesi Cemile Kabaklı, yeğen Serhat Kabaklı, kardeş Sıtkı Kabaklı. Minderde oturanlar: Servet Kabaklı'nın annesi Şükran Kabaklı, yeğen Ali Gülmez, Ahmet Kabaklı, Münire ana, yeğen Ayşe Sema Kabaklı, kardeş Ömer Kabaklı, yeğen Cemil Serdar Kabaklı ve yeğen Baha Kabaklı. (Foto: Servet Kabaklı)

► Ahmet Kabaklı'nın Yedek Subay Okulu Öğrencilik Belgesi.
Kıtası: Yedek Subay 1. Tabur 3. Bölük. Yaka No: 528.
Üstün İmza Tarihi: 20 Kasım 1950

► Manisa'da askerlik hatırası... Tertip kim acaba?..

► EJDERRHA TAŞI: Kabaklı Hoca'nın çocukluk hatıralarını anlattığı, kitabına adını veren Harput'tan Gölübağ'a giden yol üzerindeki efsanelere konu olan Ejderha Taşı önünde, manevî ağabeyi Muzaffer Şedele ve bir başka dostu ile birlikte...

► Kabaklı Hoca; Belkis İbrahimhakkıoğlu, Ayla Ağabegüm, Hattat Hakkı İbrahimhakkıoğlu ile birlikte vefatından çok kısa bir süre önce Necip Fazıl Kısakürek'i Erenköy'deki evinde ziyaret ettiler.

► Hocaların hocası Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Ahmet Kabaklı, o sıralarda doçent olan Prof. Dr. İnci Enginün 80'li yıllarda Türk Edebiyatı Vakfı'nın Yeşilay İşhanı'ndaki merkezinde bir Çarşamba Sohbeti'nde...

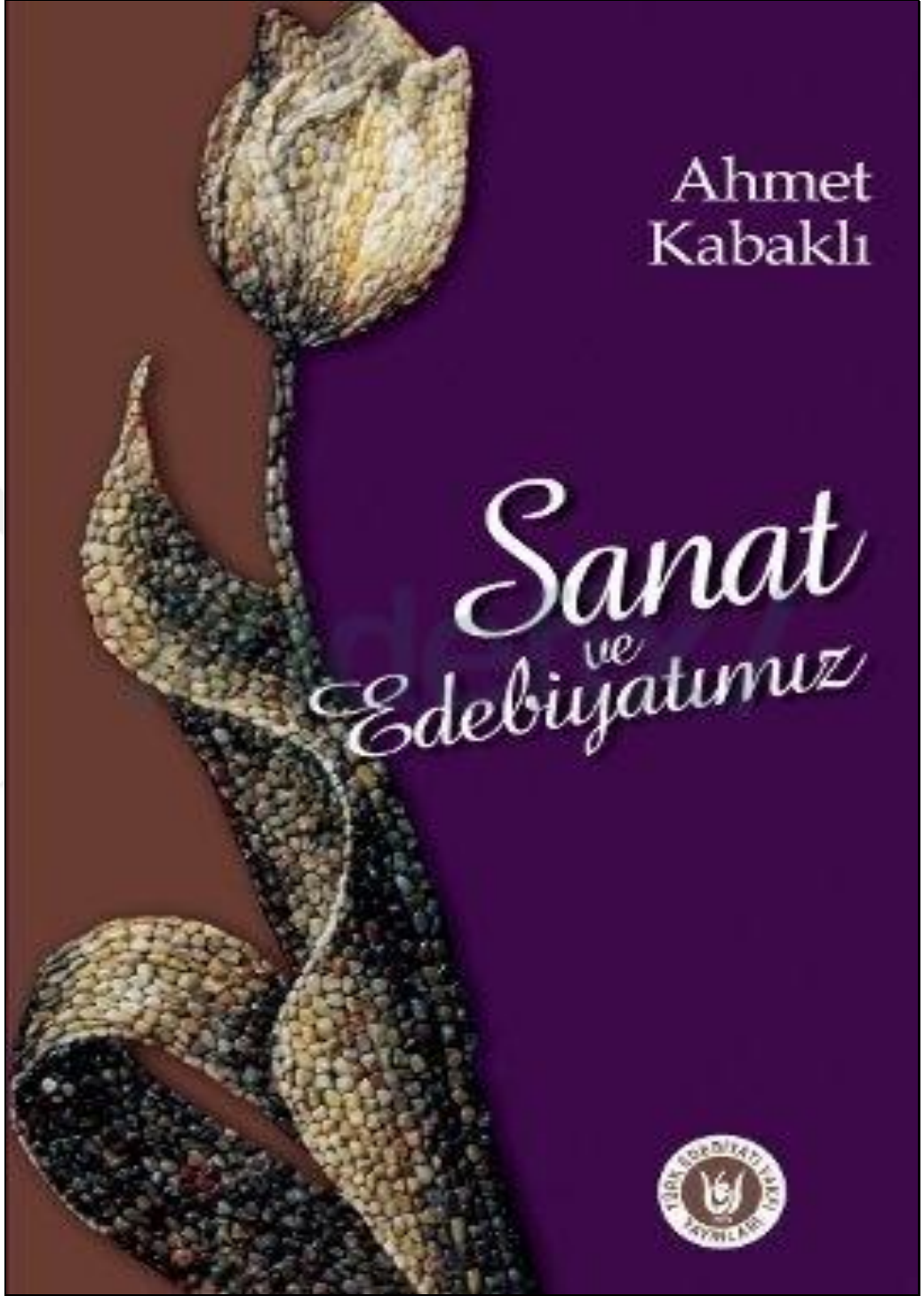

► Ahmet Kabaklı, Elazığ Lisesi'nden de Fransızca hocası olan üstad Cemil Meriç, şimdi Profesör olan kızı Ümit Meriç, eşi Fevziye Meriç ve oğlu Mahmut Ali Meriç bir yemek sohbetinde.

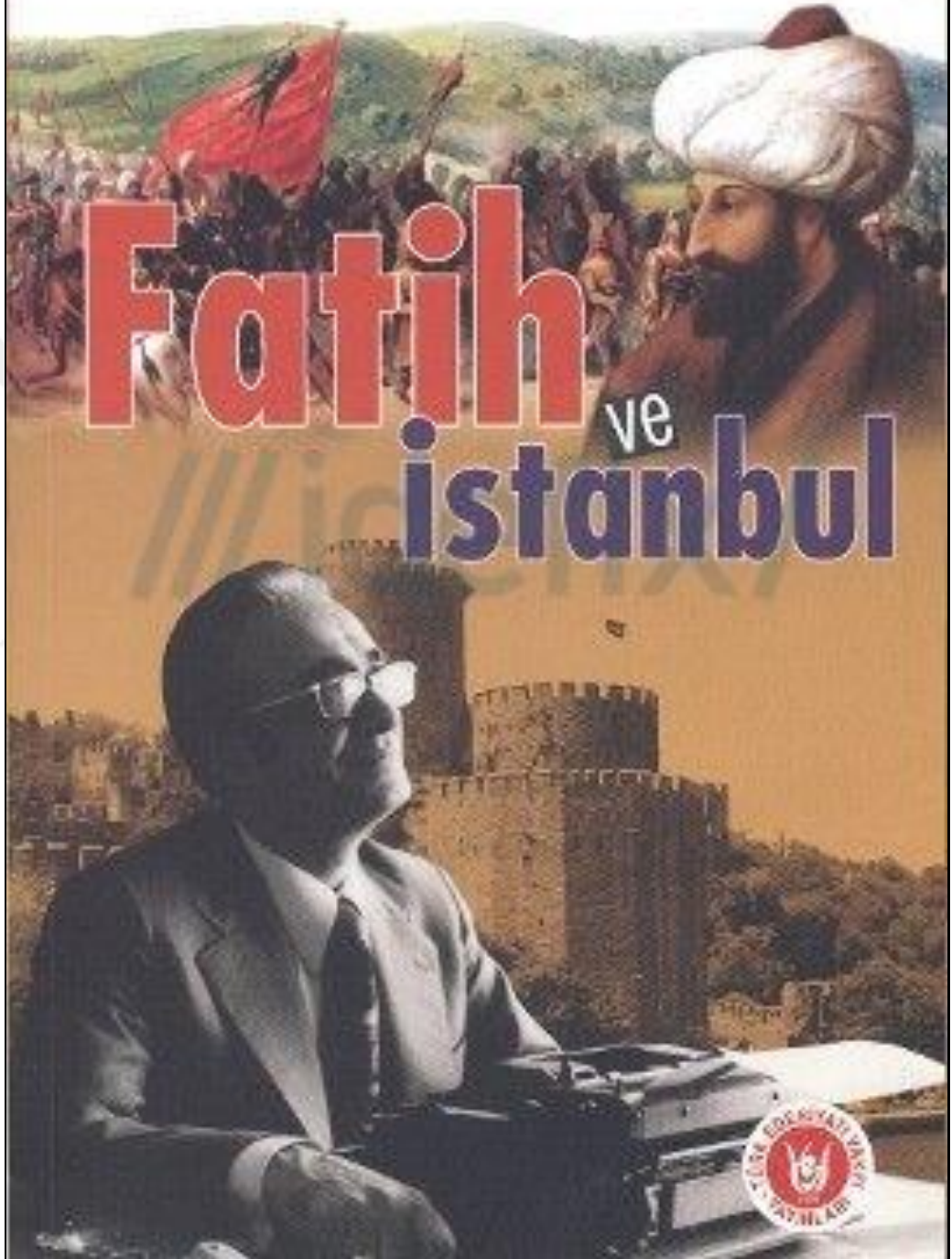

► Osman Yüksel Serdengeçti, 1983 Nisan'ında Ahmet Kabaklı ile beraber Türk Edebiyatı Vakfı'nda.

EK 2: Ahmet Kabaklı'nın İncelenen Kitaplarının Kapağı

AHMET KABAKLI

AHMET
KABAKLI

Çağlara Hükmedenler

*Mevlâna
Yunus Emre
Fuzûlî
Erzurumlu
İbrahim Hakka*

5. BASKI

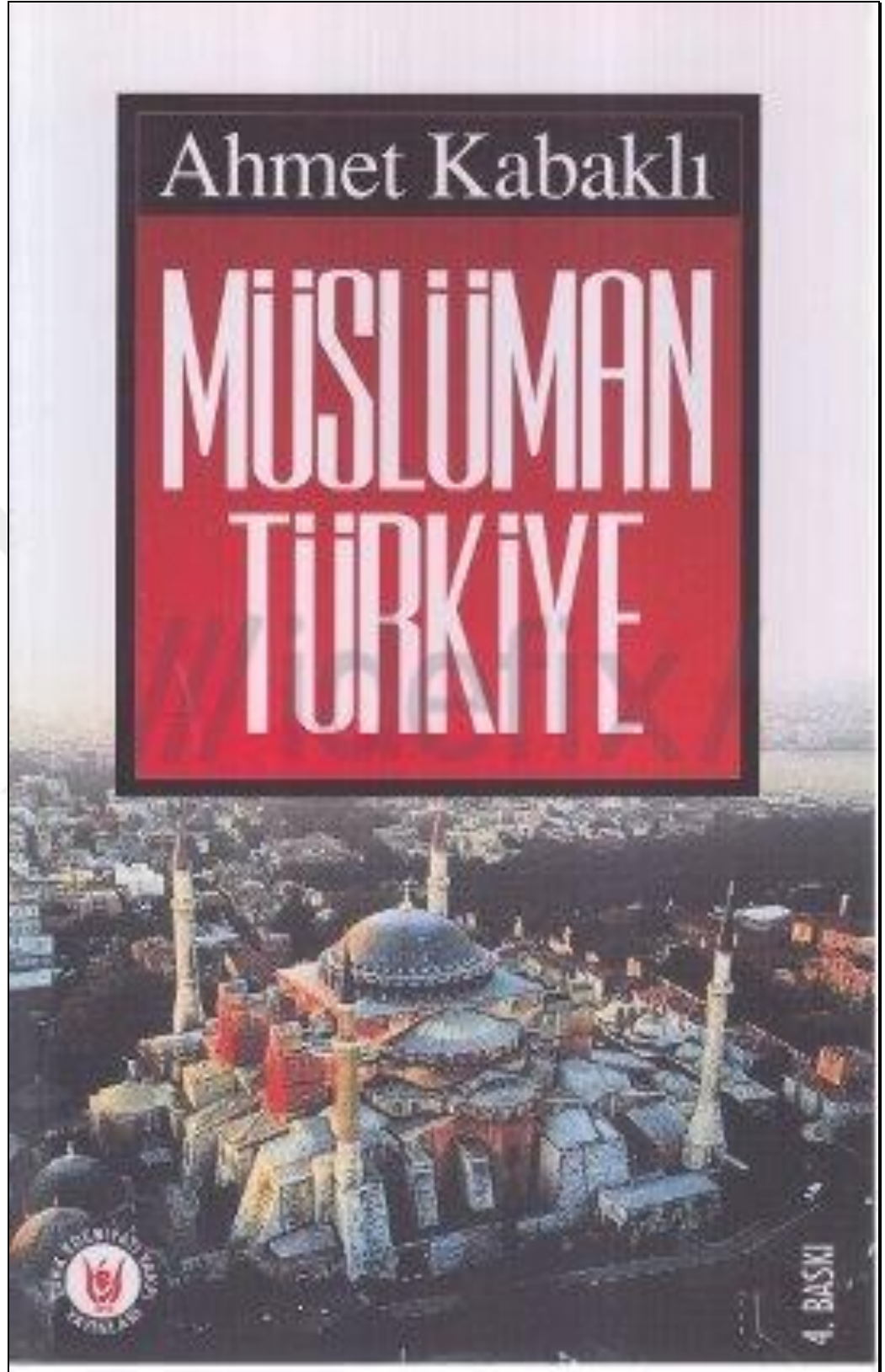
AHMET KABAKLI

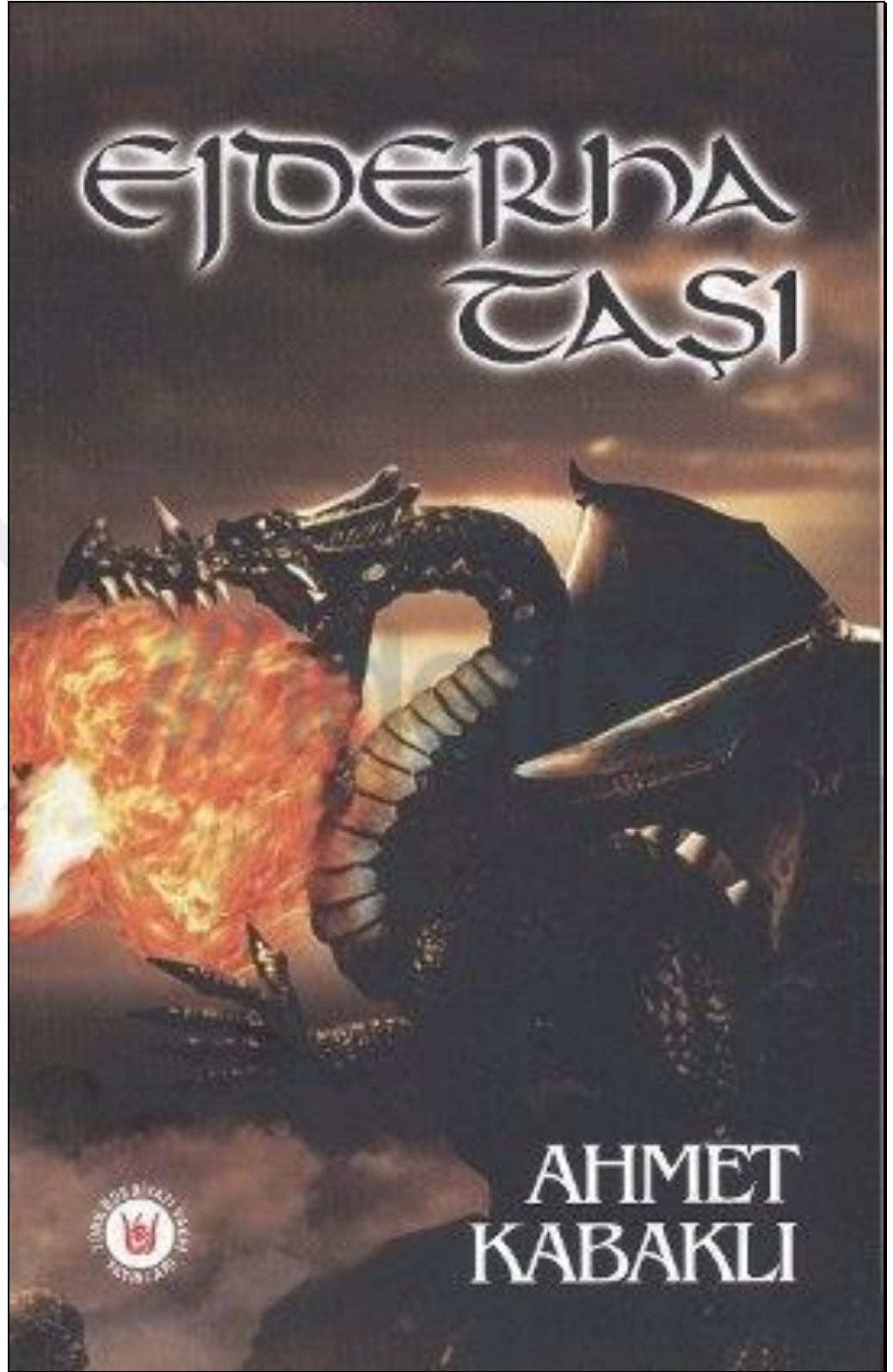
İslâmla Kaynaşmış

TÜRK EDEBİYATI

/// idetix //

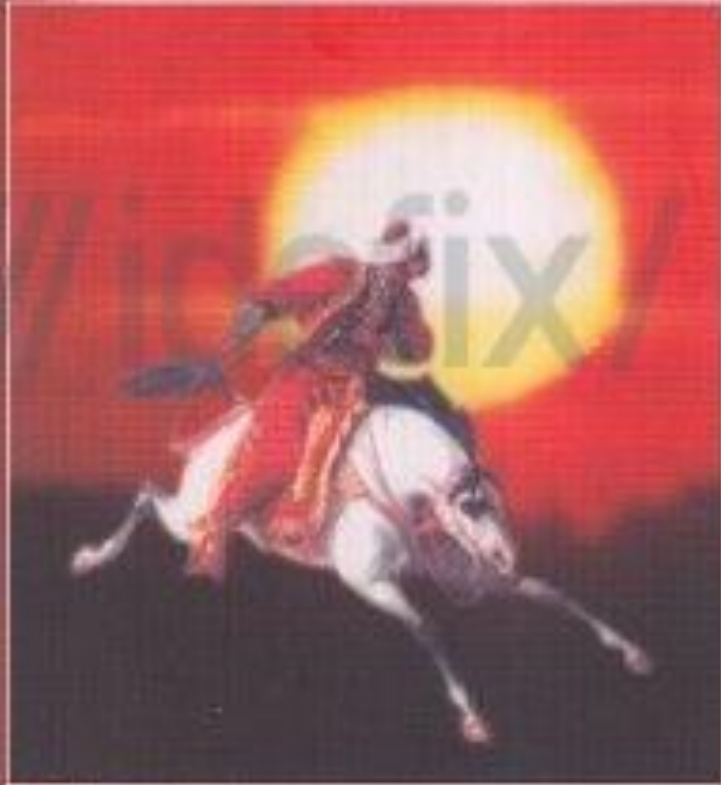

BÜTÜN ESERLERİ

Alperen

AHMET
KABAĞLI

AHMET KABAKLI'NIN ESERLERİNDE SEVGİ İZLEĞİ VE ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ PROGRAMI İLE UYGUNLUĞU

Yazar Remziye Yerlikaya

Gönderim Tarihi: 11-Eyl-2017 08:46AM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 845356415

Dosya adı: REMZ_YE_TURN_T_N.doc (567.5K)

Kelime sayısı: 21768

Karakter sayısı: 147996

Celal YILMAZ

Bilgisayar Elemanı

AHMET KABAKLI'NIN ESERLERİNDE SEVGİ İZLEĞİ VE ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ PROGRAMI İLE UYGUNLUĞU

ORJİNALLİK RAPORU

% 12	% 12	% 2	% 3
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	alperensaka.tr.gg İnternet Kaynağı	% 1
2	iys.inonu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
3	www.eab.org.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	www.edebi.net İnternet Kaynağı	% 1
5	www.salilus.com İnternet Kaynağı	% 1
6	www.hakikatdamlalari.net İnternet Kaynağı	<% 1
7	abs.kafkas.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	Submitted to Ahi Evran Aniversitesi Öğrenci Ödevi	<% 1

ÖZGEÇMİŞ

1981 yılı, Elazığ doğumluyum. İlköğrenim ve ortaöğrenimimi Elazığ'da tamamladım. 2007 yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü'nde lisans öğrenimimi tamamladım. Halen Elazığ Mustafa Kemal Ortaokulu'nda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilimler Eğitimi ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda lisans üstü eğitimime devam etmekteyim.

